

**STRATEGIA ROZWOJU
MIASTA GŁOWNO
NA LATA
2014 - 2020**

Spis treści

Wstęp	4
1. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU MIASTA GŁOWNO NA LATA 2014 – 2020	8
2. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU MIASTA	10
2.1. Podstawowe informacje dotyczące Miasta Głowno	10
2.1.1. Położenie	10
2.1.2. Rys historyczny	11
2.2. Zasoby Miasta	13
2.2.1. Zasoby ludzkie	13
2.2.2. Zasoby przyrodnicze	20
2.2.2.1. Obszary prawnie chronione na terenie Miasta	20
2.2.2.2. Lasy	23
2.2.2.3. Klimat	24
2.2.2.4. Gleby i surowce naturalne	24
2.2.2.5. Wody	25
2.2.3. Zasoby kulturowe	27
2.3. Infrastruktura społeczna	32
2.3.1. Edukacja	32
2.3.2. Opieka zdrowotna	34
2.3.3. Pomoc społeczna	35
2.3.4. Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa	36
2.3.5. Sport i rekreacja	37
2.4. Zagospodarowanie przestrzenne	40
2.4.1. Infrastruktura techniczna	40
Infrastruktura drogowa i transport publiczny	40
Gospodarka mieszkaniowa i budownictwo	43
Gospodarka wodna i ściekowa	43
Gospodarka odpadami	44
Energetyka	45
Ciepłownictwo i Gazownictwo	46
2.4.2. Ochrona środowiska	47
2.5. Sfera gospodarcza	50

2.5.1. Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych	50
2.5.2. Rolnictwo	54
2.5.3. Turystyka	55
2.5.4. Atrakcyjność inwestycyjna Miasta	57
2.5.5. Sytuacja finansowa Miasta	58
3. ANALIZA SWOT	61
4. WYNIKI SONDAŻU SPOŁECZNEGO	62
4.1. Obserwacje i wnioski z badania ankietowego z mieszkańcami Miasta oraz kluczowymi reprezentantami miasta	62
5. ANALIZA STRATEGICZNA MIASTA GŁÓWNO	77
5.1. Wizja i misja oraz strategiczne kierunki rozwoju	77
5.2. Strategiczne oraz operacyjne cele Miasta	79
5.2.1. CEL STRATEGICZNY I	81
CEL OPERACYJNY I.A	81
5.2.2. CEL STRATEGICZNY II	85
ROZWÓJ FUNKCJI WYPOCZYNKOWO-REKREACYJNEJ MIASTA	85
CEL OPERACYJNY II.A	85
CEL OPERACYJNY II.B	87
5.2.3. CEL STRATEGICZNY III	88
CEL OPERACYJNY III.A	88
CEL OPERACYJNY III.B	90
CEL OPERACYJNY III.C	91
6. SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ	92
6.1. Powiązanie strategii z dokumentami wyższego rzędu	93
7. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	99
7.1. Wdrażanie strategii	99
7.2. Monitorowanie strategii	100
7.3. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja strategii	102
8. BIBLIOGRAFIA	104
9. SPIS TABEL I RYSUNKÓW	105
Załącznik nr 1 Wykaz obszarów i obiektów podlegających prawnej ochronie konserwatorskiej na terenie Miasta Głowno	107

WSTĘP

Strategia rozwoju Miasta Głowno na lata 2014-2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o jednostce samorządowej, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju całego obszaru.

Dokument przygotowany został na zlecenie Burmistrza Głowna w ramach działań związanych z aktualizacją poprzedniego dokumentu wyznaczającego strategiczne kierunki rozwoju Miasta. Projekt zrealizowany został przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S. A.

Strategię Rozwoju Miasta należy postrzegać jako długofalowy dokument kierunkowy, który określa proces wytyczania i osiągania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona generalny kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Zapisy Strategii stanowią zatem determinantę decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze samorządowe. Zarysowuje ramy działań prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw, jakie można podjąć w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju. Dokument jest także odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię, jak również skuteczną próbą dostosowania się do standardów europejskich.

Główne przesłanki formalno – prawne, które uzasadniają potrzebę weryfikacji i sporządzenia dokumentów strategicznych JST wynikają ze zmian w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz wiążą się z aktualizacją dokumentów europejskich (Europa 2020), krajowych (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.) i regionalnych (Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020) oraz przyjęciem nowego paradygmatu polityki regionalnej, wprowadzonego przyjęciem 13 lipca 2011 roku Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR).

Podobnie jak inne JST, Samorząd Miasta Głowno zobligowany jest do przeglądu i weryfikacji strategii rozwoju w kontekście dostosowania jej założeń do wytycznych i rekomendacji płynących z dokumentów o charakterze nadrzędnym.

W procesie budowy nowej Strategii bardzo ważną rolę odgrywają przeobrażenia, jakie zaszły w sferze realnej, tj. rzeczywiste procesy i zjawiska (natury gospodarczej, społecznej, zarządczej, itp.) wpływające na rozwój Miasta. Poniżej przedstawiono kluczowe przesłanki uzasadniające potrzebę aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Głowno:

1. dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w Mieście i jego otoczeniu,
2. dostosowanie Strategii Rozwoju Miasta Głowno do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego,
3. dopasowanie horyzontu czasowego Strategii Rozwoju Miasta Głowno z horyzontem czasowym nowego okresu programowania UE oraz dokumentów nadrzędnych,
4. dostosowywanie Strategii Rozwoju Miasta Głowno do Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi¹. Strategia jest równolegle narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego. Ustalenia zawarte w dokumencie Strategii oraz w związanych z nią dokumentach programowych i planach realizacyjnych powinny być każdego roku wykorzystywane jako jedno z podstawowych narzędzi przy tworzeniu projektu budżetu Miasta oraz przy opracowywaniu strategii postępowania w zakresie pozyskiwania przez Miasto zewnętrznych środków pomocowych, szczególnie ze źródeł UE. Zapisy zawarte w niniejszym dokumencie powinny być także wykorzystywane jako wskazówki do współpracy z innymi samorządami czy partnerami społecznymi i gospodarczymi, które w konsekwencji doprowadzą do podejmowania wspólnych przedsięwzięć służących zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej.

W opracowaniu niniejszego dokumentu brali udział przedstawiciele Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. oraz przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Głownie, a także inne osoby zainteresowane rozwojem Miasta. W trakcie prac przeprowadzone zostały rozmowy z reprezentantami Urzędu Miejskiego, a w celu zebrania opinii od mieszkańców i kluczowych interesariuszy (radnych oraz przedstawicieli funkcjonujących na terenie Miasta instytucji i jednostek) przeprowadzone zostały ankiety i wywiady telefoniczne.

Niniejsza strategia składa się z **siedmiu rozdziałów** oraz **bibliografii**.

¹ Domański T., Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

We **Wstępie** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział pierwszy obejmuje krótkie podsumowanie całego dokumentu, zawiera informacje o kluczowych założeniach i wnioskach wynikających ze Strategii.

Rozdział drugi przedstawia opis stanu obecnego Miasta. Zawiera diagnozę zasobów pod kątem informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji społeczno - gospodarczej.

Rozdział trzeci jest podsumowaniem rozdziału drugiego w postaci analizy SWOT, czyli wskazania mocnych i słabych stron Miasta oraz szans i zagrożeń dla jego dalszego rozwoju.

W rozdziale czwartym zawarto wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców oraz głównych interesariuszy Strategii.

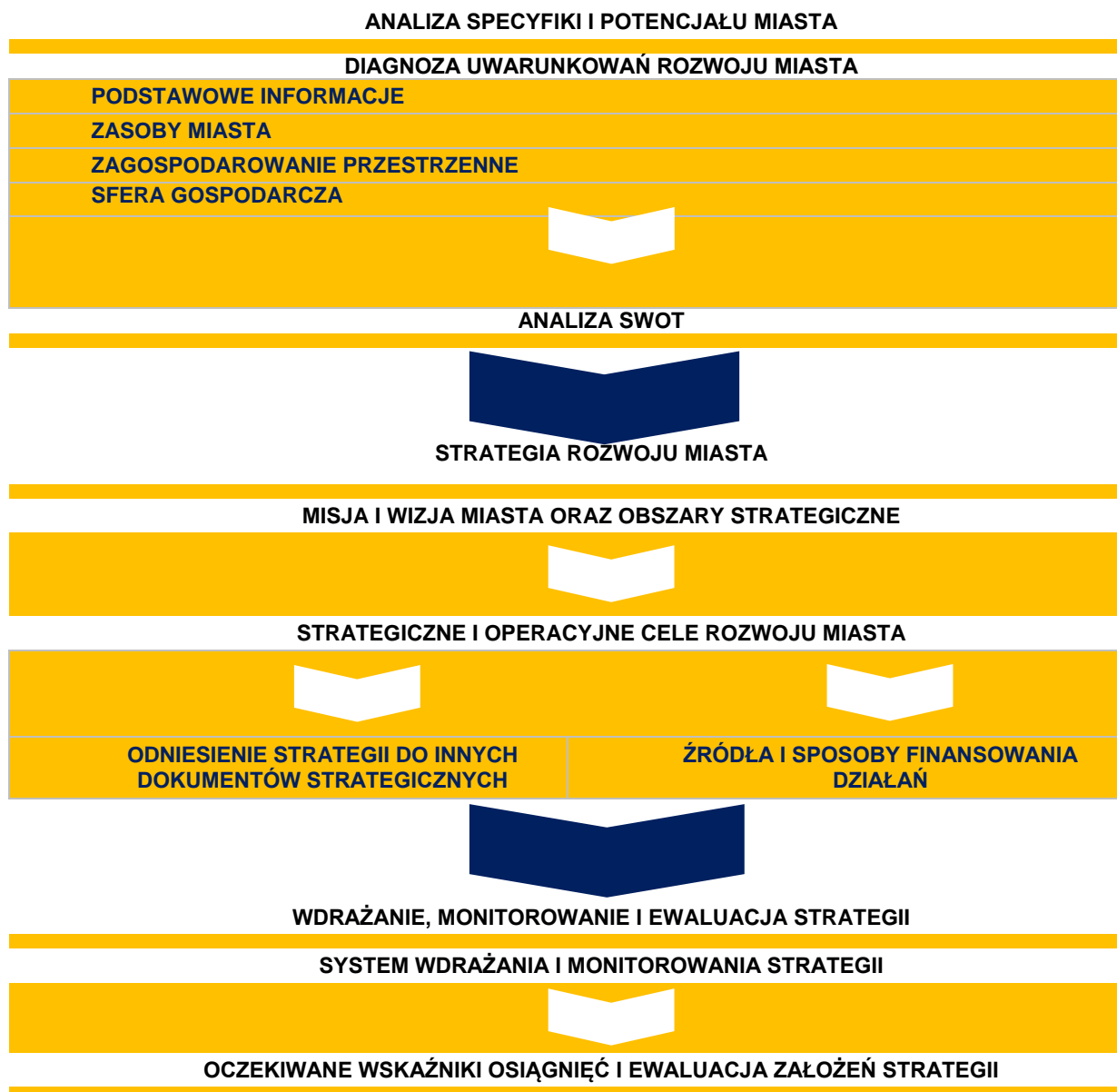
W **rozdziale piątym** zdefiniowano misję i wizję Miasta Głowno, wskazano ogólne kierunki jego rozwoju stanowiące zarówno wyraz aspiracji władz Miasta, jak i pozostałych interesariuszy Strategii. Nakreślono cele strategiczne, które posłużyły jako konstrukcja realizacji celów operacyjnych. W rozdziale uwzględniono prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze Miasta mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. Na zakończenie zamieszczono opis możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej Strategii.

W **rozdziale szóstym** znajdują się informacje na temat możliwych źródeł finansowania dla działań zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu oraz tabela zgodności celów strategicznych i operacyjnych z dokumentami wyższego rzędu.

Ostatnia część dokumentu – **rozdział siódmy** - jest poświęcony wytycznym dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Zamieszczono w niej przykłady wskaźników efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie.

Bibliografia - zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych przy opracowaniu Strategii.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Miasta Główna na lata 2014 - 2020

Źródło: Opracowanie własne

1. PODSUMOWANIE STRATEGII ROZWOJU MIASTA GŁOWNO NA LATA 2014 – 2020

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA GŁOWNO NA LATA 2014-2020 JEST OPRACOWANIEM, KTÓRE WYZNACZA DŁUGOFALOWE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA.

Na potrzeby Strategii Rozwoju Miasta Głowno na lata 2014-2020 sformułowano następującą misję i wizję:

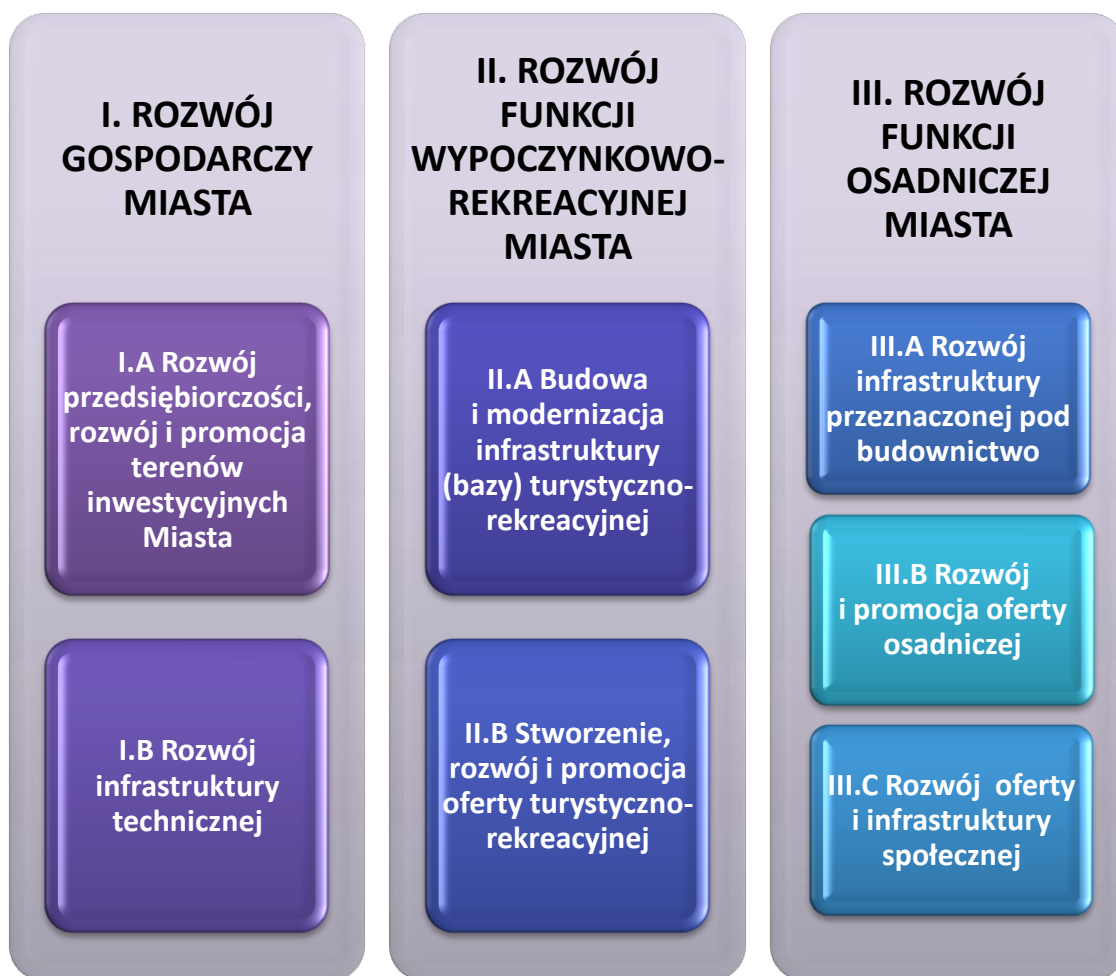
Rysunek 2. Misja i wizja Miasta Głowno

Źródło: opracowanie własne

W celu realizacji wizji i misji Miasta zdefiniowano katalog kluczowych dla jego rozwoju celów strategicznych oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowano trzy cele strategiczne oraz siedem przyporządkowanych im celów operacyjnych, które prezentuje zestawienie poniżej.

Rysunek 3. Cele strategiczne i operacyjne Strategii

Źródło: opracowanie własne

Pierwszym celem strategicznym rozwoju Miasta Głowno jest konieczność rozwoju gospodarczego Miasta zarówno w sferze pozyskiwania nowych inwestorów, jak i aktywizacji mieszkańców Głowna.

Drugi cel strategiczny skupia się na rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej Miasta w oparciu o posiadane zasoby przyrodnicze, położenie, przy nawiązaniu do przedwojennych tradycji letniskowych Miasta. Docelowo działania w zakresie rozwoju turystyczno-rekreacyjnego Głowna są spójne z trzecim celem strategicznym, którym jest budowanie marki Miasta jako miejsca dogodnego do osiedlania się zarówno stałego jak i weekendowego.

2. DIAGNOZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU MIASTA

Strategia Rozwoju Miasta Głowno na lata 2014 - 2020 jest kluczowym dokumentem, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Mieście Głowno.

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE MIASTA GŁOWNO²

2.1.1. POŁOŻENIE

Głowno to gmina miejska, która zajmuje obszar około 20 km² i położona jest w północnej części województwa łódzkiego, w powiecie zgierskim na szlaku komunikacyjnym biegnącym wzdłuż drogi krajowej nr 14 oraz linii kolejowej Łódź – Łowicz – Warszawa. Miasto leży w odległości zaledwie 30 km od Łodzi, 23 km od Łowicza i około 100 km od Warszawy. Od skrzyżowania autostrad A1 - A2 w rejonie Strykowa dzieli je niewiele ponad 10 km, a od węzła autostradowego zlokalizowanego w okolicach Łowicza (Łyszkowice) ok. 18 km.

Przyrodniczą osią Głowna są doliny Mrogi i Mrożycy. Całość obszaru to powierzchnia płaska. Urozmaiceniem rzeźby terenu są krawędzie dolin oraz zespół wydm śródlądowych w centrum miasta (tzw. Marakan). Miasto otaczają lasy sosnowe oraz lasy mieszane sosnowo - dębowe z domieszką brzozy, a miejscami jodły. Są one pozostałością lasów porastających niegdyś ziemię łódzką. Obszary dolinne pokrywają łągi olszowe. W leśnej części Głowna najbardziej wysuniętej na północ leży rezerwat Zabrzeźnia, którego powierzchnia wynosi 27,6 ha. Teren rezerwatu porasta głównie las dębowo-grabowy. Znajdują się tu również chronione stanowiska jodły i buku. Przez Głowno przebiega północna granica występowania tych drzew. Głowno leży w dolinie trzech rzek: Mrogi Mrożycy i Brzuśni. Głowno posiada dwa zbiorniki wodne powstałe na rzece Mrodze o łącznej powierzchni 39 ha. Mniejszy położony na Hucie Józefów ma powierzchnię 8,5 ha i spełnia głównie funkcję retencyjną oraz przyciąga amatorów wędkowania. Drugim zbiornikiem jest zalew Mrożyczka ze strzeżonym kąpieliskiem.

² <http://www.glowno.pl/>

2.1.2. RYS HISTORYCZNY³

Pierwsze wzmianki w źródłach pisanych na temat Głowna pochodzą z 1419 roku, a zamieszczone zostały w łęczyckich księgach ziemskich. Prawdopodobnie jednak Głowno istniało już przed tą datą, a wynika to z zapisów ksiąg parafialnych kościoła w Domaniewicach (utworzonym przed 1357 r.), na rzecz którego mieszkańcy Głowna świadczyli dziesięcinę⁴. Kolejna wzmianka dotycząca Głowna (jako wsi) pochodzi z dokumentów Jakuba, dziedzica Głowna i Mikołaja Trąby, arcybiskupa gnieźnieńskiego. Literatura historyczna informuje, iż Głowno otrzymało prawa miejskie 24 października 1427 roku z nadania księcia Siemowita. W 2010 roku przeprowadzono specjalne analizy na potrzeby stworzenia Monografii Historycznej Głowna, z których wynika, iż Głowno musiało otrzymać prawa miejskie nieco wcześniej. Jako przybliżoną datę nadania Głownu praw miejskich przyjmuje się rok 1425. Na przestrzeni kolejnych stuleci dynamiczny rozwój gospodarczy Miasta wielokrotnie przekreślały klęski żywiołowe oraz działania wojenne czy powstańcze. Ożywienie życia gospodarczego nastąpiło ponownie w początkach XX wieku (1903r.), kiedy to wybudowano połączenie kolejowe Głowna z Warszawą i Łodzią. W tym czasie zaczynały powstawać załączki przemysłu oraz rozpoczęto odbudowę życia społecznego i kulturalnego Miasta. Rozwój społeczno – gospodarczy odradzającego się Miasta przekreślił wybuch I wojny światowej, która zniszczyła 25% powierzchni ówczesnego Głowna. Ponowny rozwój życia kulturalnego i gospodarczego miał miejsce w okresie międzywojennym. W tym czasie odnotowano znaczny wzrost obrotów handlowych na targach i jarmarkach co w pozytywny sposób wpłynęło na rozwój rzemiosła. Rzemieślniczy charakter nadawała Miastu obecność takich zawodów jak: garncarze, szewcy, kowale, ślusarze, młynarze czy piekarze. W 1925 r. Głownu przywrócono oficjalnie prawa miejskie. Walory rekreacyjne okolic spowodowały rozwój ruchu turystycznego i sprzyjały dalszemu ożywieniu gospodarczemu. Położenie wśród lasów i rzek ściągało do Miasta, w szczególności do dzielnic Borówka, Nowy Otwock, Zakopane, Warchałów i Zabrzeźnia, letników i wczasowiczów. Wybuch II wojny światowej ponownie zahamował rozwój Głowna. Likwidacji uległy niemal wszystkie przejawy życia społecznego i kulturalnego, nastąpiły konfiskaty, przekształcone następnie w zorganizowany rabunek polskiego mienia. W latach 1939-1945 w Głownie prowadzono komplety tajnego nauczania, dzięki którym Miasto określane jest bastionem walki o polską oświatę i kulturę tego okresu. Po wyzwoleniu Polski spod okupacji niemieckiej władze doprowadziły do nacjonalizacji przemysłu, a posiadłości ziemian podlegały reformie rolnej. Miasto powiększyło swoją powierzchnię o tereny za torem kolejowym (Moczydła, Zabrzeźnia - Stary Warchałów, Nowe Zakopane), Zabrzeźnię - Parcele, Hutę Józefów

³ Monografia Historyczna Głowna pt. "Głowno. Dzieje Miasta", Polskie Towarzystwo Historyczne red. Maria Nartowicz-Kot, 2010

⁴ W średniowieczu tzw. podatek religijny czyli obowiązkowe, świadczenie pieniężne lub rzeczowe w postaci dziesiątej części swojego dochodu na rzecz Kościoła

i Paleniec. Wybudowano kilka zakładów przemysłowych oraz osiedli bloków mieszkalnych. Jednakże większy wzrost inwestycji w infrastrukturę techniczną Miasta nastąpił dopiero po roku 1989⁵. Gmina Miasta Głowno zajmuje powierzchnię 1 984 ha. Na koniec 2013 roku liczba ludności Głowna wyniosła 14 654, co stanowi 8,9 % ludności całego powiatu (164 681). Głowno jest jednym z miast wchodzących w skład aglomeracji łódzkiej. Rysunek zamieszczony poniżej przedstawia samorzady wchodzące w skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Rysunek 4. Położenie Miasta Głowno wśród miast skupionych w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym

Źródło: uml.lodz.pl

Stworzenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego zainicjowane zostało w 2012 roku przez Miasto Łódź. Inicjatywa ma na celu rozwijanie współpracy partnerskiej pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz podjęcie działań zmierzających do efektywnego wykorzystania środków europejskich w perspektywie 2014-2020 na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Porozumienie o współpracy zostało podpisane przez 30 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego z terenu ŁOM oraz Marszałka Województwa Łódzkiego i Wojewodę Łódzkiego.

⁵ Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Głowno na lata 2013 - 2020

2.2. ZASOBY MIASTA

W drugim podrozdziale przeanalizowane zostaną zasoby Miasta Głowno, z uwzględnieniem zasobów kapitału ludzkiego, bogactwa przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego, które w sposób bezpośredni mają wpływ na jego potencjał.

2.2.1. ZASOBY LUDZKIE

Głowno, jest jednym z trzech miast powiatu zgierskiego o najmniejszej gęstości zaludnienia tj. liczbie mieszkańców przypadających na km². Poniższa tabela prezentuje dynamikę zmian liczby ludności w Mieście Głowno na przestrzeni lat 2008 – 2013.

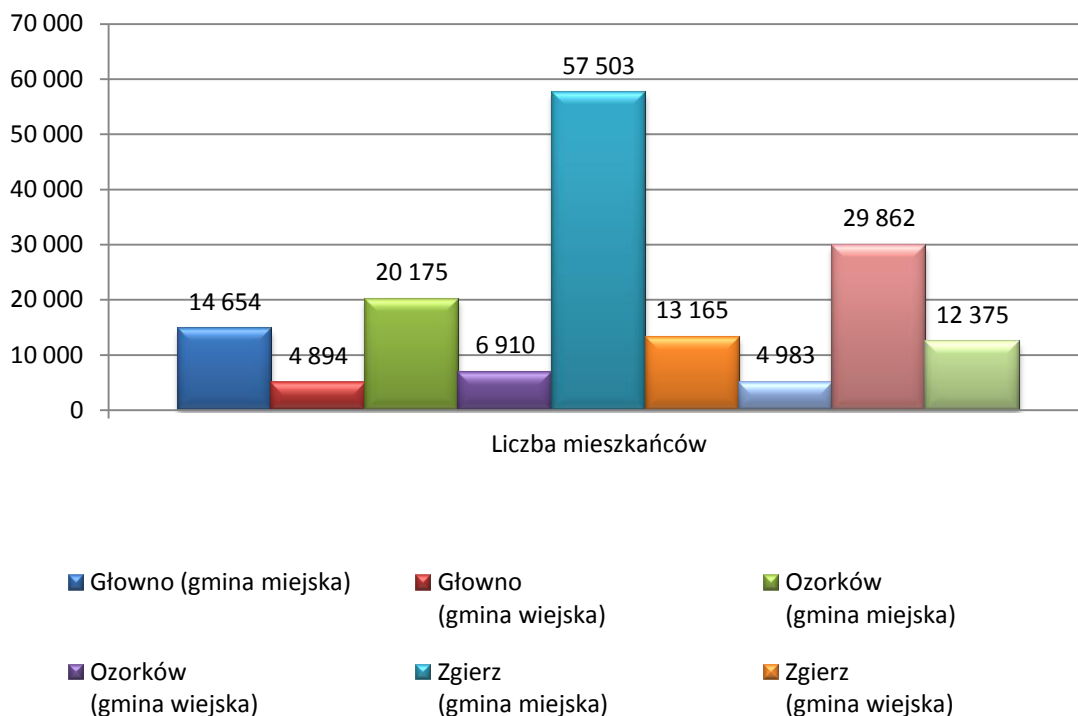
Tabela 1. Liczba ludności Miasta Głowno w latach 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	14 961	15 004	15 159	15 073	14 966	14 654
mężczyźni	7 094	7 099	7 203	7 174	7 110	6 913
kobiety	7 867	7 905	7 956	7 899	7 856	7 741

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych.

W analizowanym okresie liczba ludności Miasta nieznacznie się zmieniała. Porównując rok bazowy (2008) do roku 2013 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 316 osób. Największy spadek liczby ludności odnotowano porównując rok 2012 do roku następnego. Odnotowano wówczas ubytek mieszkańców w liczbie 321 osób. Na przestrzeni całego analizowanego okresu przewagę liczebną, w ogólnej liczbie ludności, miały kobiety. Na koniec 2013 roku liczba kobiet stanowiła 52,9% ogółu mieszkańców Głowna. W związku z powyższym na stu mężczyzn zamieszkujących Miasto przypada średnio 112 kobiet. Wskaźnik ten plasuje Miasto na siódmym miejscu w powiecie oraz 161 w całym województwie łódzkim. Poniższy wykres przedstawia populację mieszkańców Głowna na tle pozostałych gmin powiatu zgierskiego (wg danych za 2013 r.).

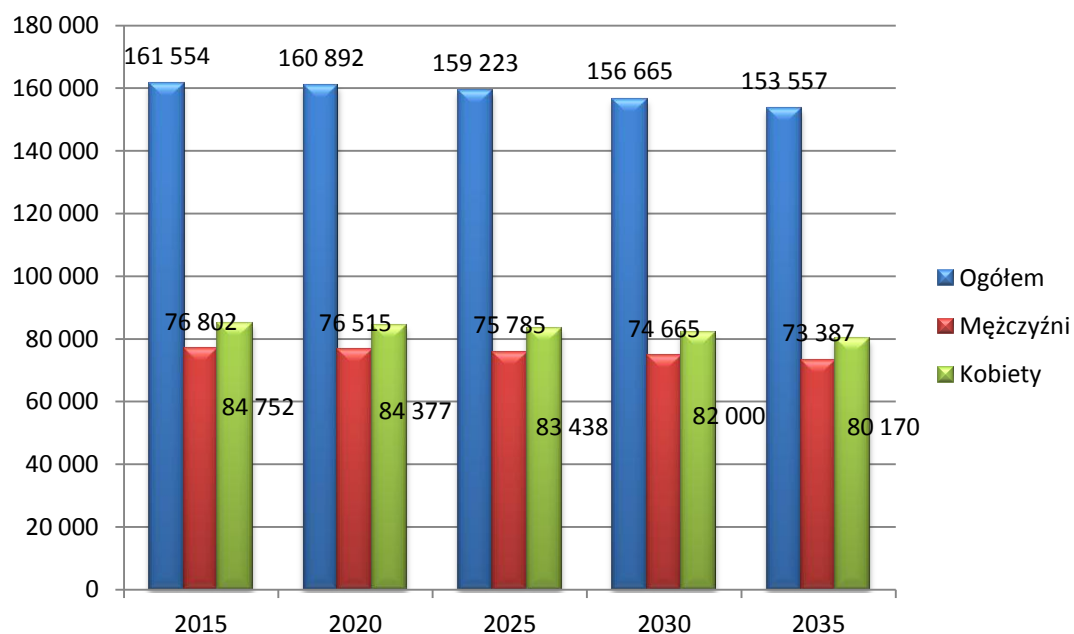
Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta Głowno na tle pozostałych gmin powiatu zgierskiego (dane za 2013r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego dla całej Polski, a także poszczególnych województw czy powiatów nie są optymistyczne. Prognozuje się, iż liczba ludności powiatu zgierskiego spadnie w 2035 roku do poziomu 153 557 mieszkańców. Wykres poniżej przedstawia dynamikę zmian liczby ludności w powiecie zgierskim do 2035 roku.

Wykres 2. Prognoza liczby ludności dla powiatu zgierskiego do 2035 (GUS)

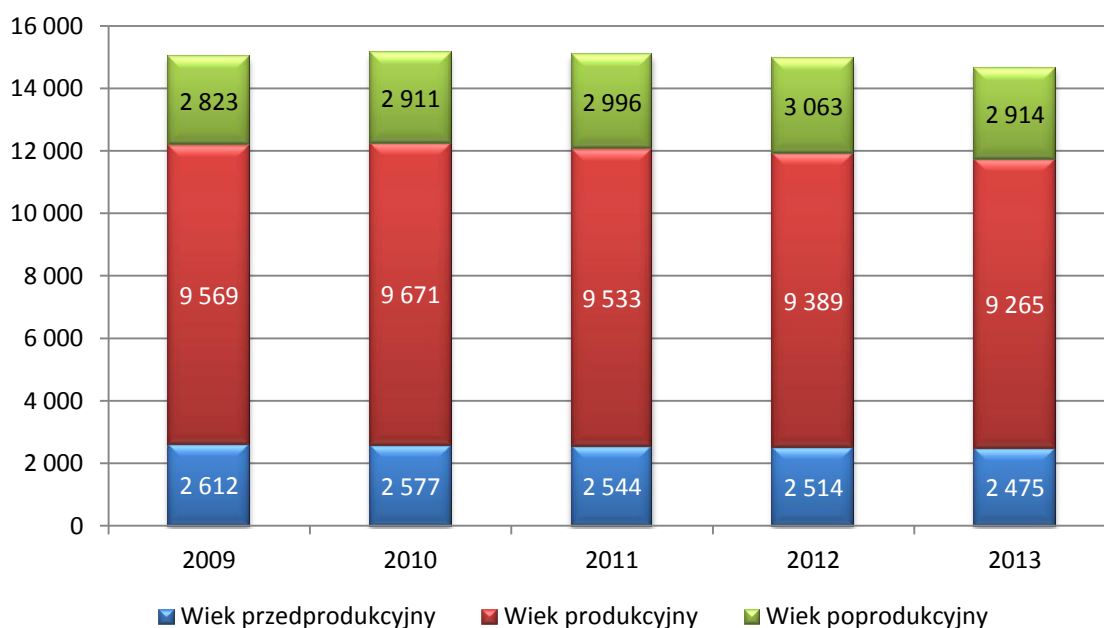

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tak szybkie wyludnianie się powiatu zgierskiego może w znaczący sposób przyczynić się do spowolnienia rozwoju gospodarczego regionu. Na przestrzeni lat 2015 - 2035 prognozuje się, iż największy spadek odnotowany zostanie w grupie kobiet – prognozy GUS stanowią, że ich liczba zmaleje o 4 582 osoby.

Strukturę demograficzną mieszkańców Główna z podziałem na osoby w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18 – 59 lat i mężczyźni w wieku 18 – 64 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety od 60 roku życia i powyżej oraz mężczyźni od 65 roku życia i powyżej) przedstawia wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

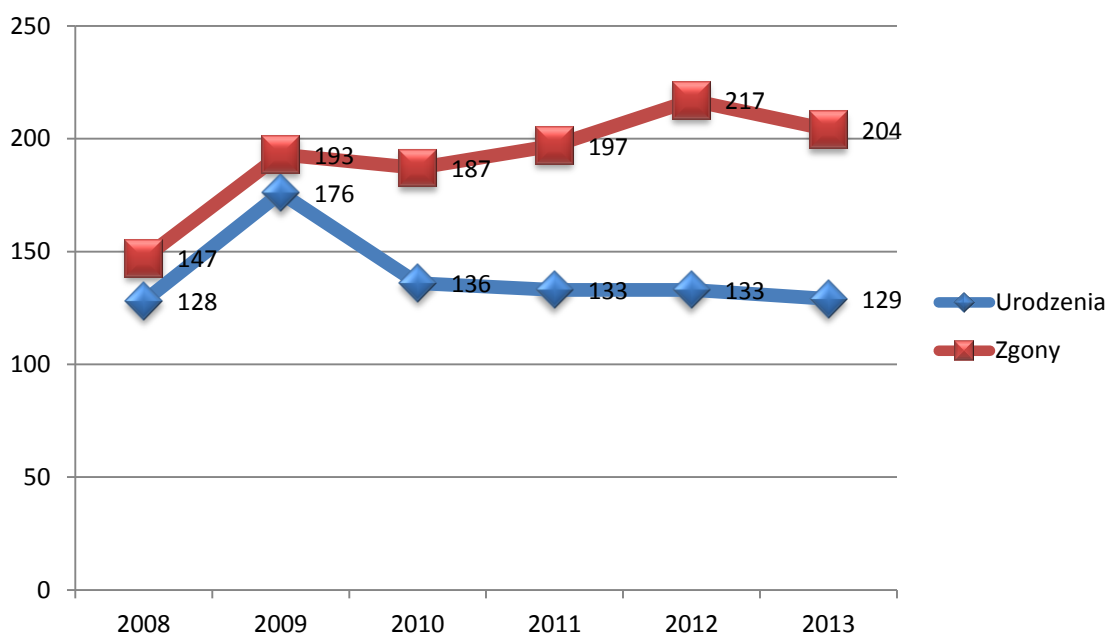
Podsumowując dane przedstawione na wykresach, w latach 2009 – 2013 w strukturze ludności Miasta odnotowano zmniejszający się udział liczby osób młodych (w wieku przedprodukcyjnym). Również w najliczniejszej grupie wieku produkcyjnego, na przestrzeni analizowanych lat, odnotowano spadek liczby mieszkańców. Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym, w ogólnej liczbie mieszkańców, wzrosła na przestrzeni pięciu analizowanych lat o 1% - z 18,8 % w 2009 do 19,8% w 2013.

Wskaźnik obciążenia ludnością w wieku nieprodukcyjnym w Mieście wyniósł w 2013 roku 58,2 osoby na 100 osób w wieku produkcyjnym. Tendencje demograficzne w Mieście Główny wpisują się w ogólnopolskie negatywne trendy wynikające ze starzenia się społeczeństwa oraz niekorzystnych ruchów migracyjnych Polaków.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w najbliższych pięciu latach należy spodziewać się dalszego spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym, nawet biorąc pod uwagę podwyższony od 2013 roku wiek emerytalny.

Wykres na rysunku poniżej przedstawia dynamikę urodzeń i zgonów w latach 2008 – 2013. W analizowanym okresie można zaobserwować ogólny wzrost liczby zgonów oraz spadek liczby urodzeń. Najwyższą liczbę zgonów i znaczną przewagę nad liczbą urodzeń odnotowano w roku 2012 – zmarło wówczas 217 mieszkańców, a urodziło się zaledwie 133 dzieci.

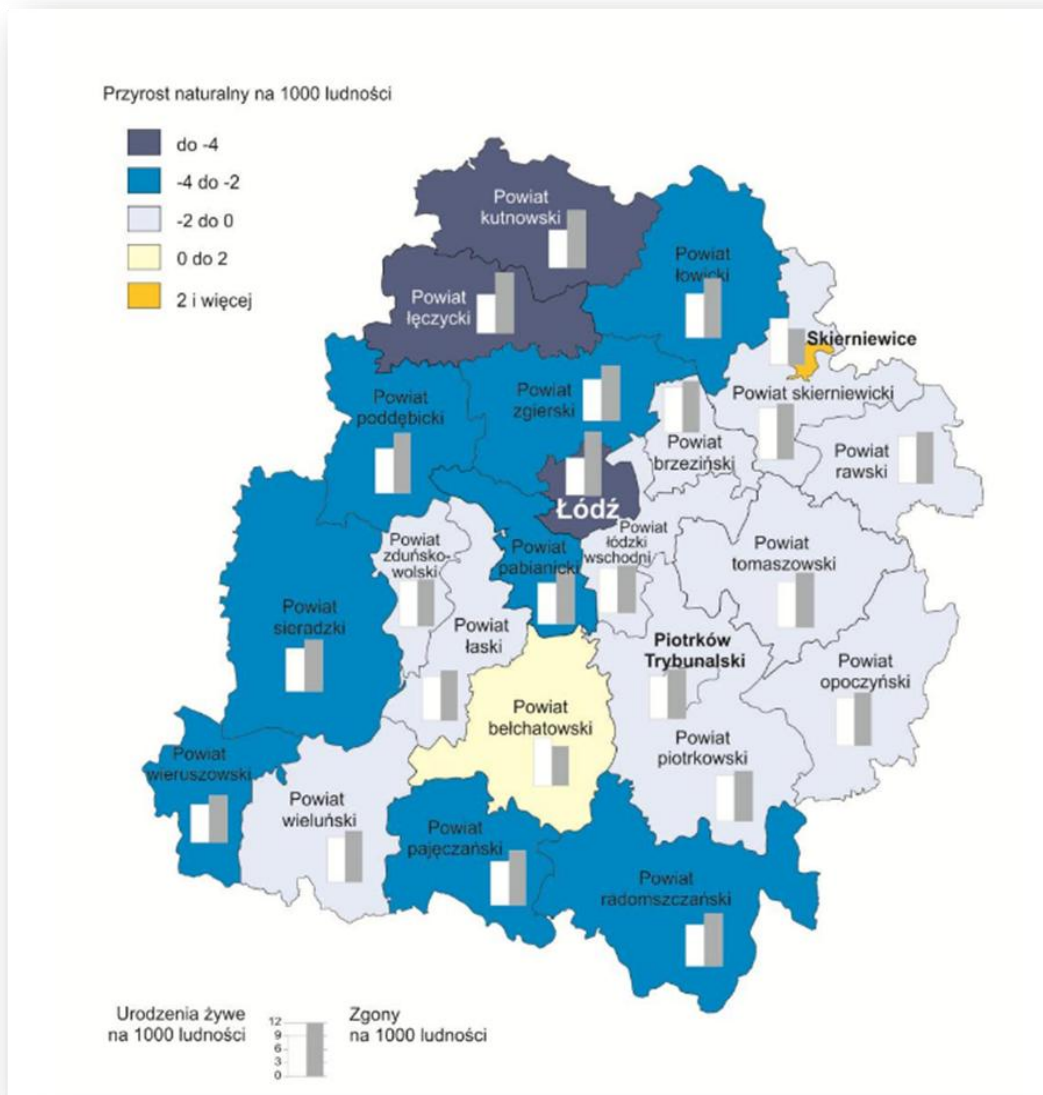
Wykres 4. Liczba urodzeń i zgonów Mieście Głowno w latach 2008 - 2013

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W związku z powyższym systematycznie zmniejsza się wskaźnik przyrostu naturalnego, który wyniósł w 2013 roku minus 5,4. Przyczynami tego stanu są głównie takie czynniki jak: ogólny wzrost kosztów utrzymania rodziny (zmiana modelu rodziny z 2+2 na 2+1) oraz odkładanie w czasie założenia rodziny w związku z rozwojem kariery zawodowej. Konsekwencjami zmniejszającego się wskaźnika przyrostu naturalnego w Mieście Głowno może być w przyszłości niedobór siły roboczej, wzrost obciążenia społeczeństwa kosztami opieki zdrowotnej i społecznej. Ponadto zmniejszająca się liczba mieszkańców Miasta skutkować będzie wzrostem wskaźnika obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym, zmniejszeniem się tempa rozwoju gospodarczego regionu, jak również zmianami struktury zatrudnienia np. w branży edukacyjnej. Należy jednak podkreślić, że jest to tendencja charakterystyczna dla całego województwa, w którym odnotowano ubytek naturalny na poziomie minus 2,97. Poniższy rysunek prezentuje wartości przyrostu naturalnego w województwie łódzkim w 2012 w podziale na poszczególne powiaty.

Rysunek 5. Przyrost naturalny w województwie łódzkim w 2012 roku

Źródło: Stan i ruch ludności w województwie łódzkim w 2012 r., Urząd Statystyczny w Łodzi

Liczba osób bezrobotnych, które były zarejestrowane w Urzędzie Pracy w analizowanym okresie wykazywała tendencję rosnącą. Jednak 2013 roku liczba osób pozostających bez zatrudnienia nieco się zmniejszyła – było ich 1 313, z czego 54,68% stanowili mężczyźni, a 45,32% kobiety.

Tabela 2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	1 089	1 266	1 259	1 240	1 390	1 313
mężczyźni	630	734	695	686	756	718
kobiety	459	532	564	554	634	595

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W styczniu 2013 roku liczba bezrobotnych w Mieście Głowno wyniosła 1 478 osób, a na koniec tego roku zmniejszyła się (jak wskazuje tabela powyżej) do 1 313 mieszkańców – co stanowi 11,4% ogółu zarejestrowanych w powiecie zgierskim bezrobotnych. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia w Mieście Głowno na przestrzeni tego roku spadła więc o 11,2 % (165 osób). W 2013 roku z ewidencji osób bezrobotnych wyłączono 763 mieszkańców Miasta – stanowiło to 11,3% ogółu osób zamieszkujących powiat, które w tym czasie podjęły pracę. Ponadto w 2013 roku Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu pozyskał 181 ofert pochodzących od pracodawców z Miasta Głowno.

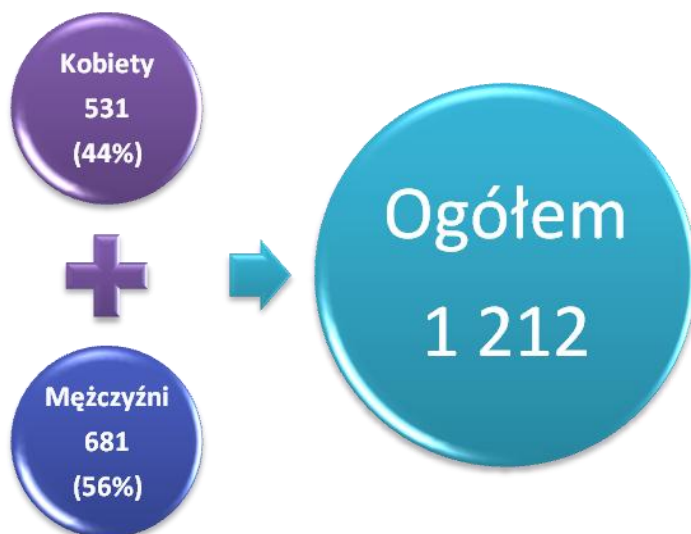
W ramach działań podejmowanych przez PUP w Zgierzu na terenie Głowna funkcjonuje Klub Pracy, który oferuje osobom bezrobotnym i poszukującym pracy bezpłatną pomoc w zakresie:

- zajęć aktywizacyjnych,
- szkoleń z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy,
- pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych (życiorys-cv, list motywacyjny),
- kserowania i drukowania dokumentów do pracodawcy,
- dostępu do Internetu⁶.

⁶ Informacja o sytuacji na powiatowym rynku pracy w 2013 r., Zgierz, luty 2014

Z danych PUP w Zgierzu na koniec czerwca 2014 roku ogólna liczba i struktura płci osób bezrobotnych w Mieście Głowno przedstawia się następująco:

Rysunek 6. Liczba osób bezrobotnych w pierwszym półroczu 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Zgierzu

Porównując I półrocze 2013 (1 366 osób bezrobotnych) z I półroczem 2014 (1 212 osób bezrobotnych) zauważyć można spadek liczby mieszkańców Głowna pozostających bez zatrudnienia - liczba ta zmniejszyła się o 154 osoby. Możliwe, iż do obniżenia się liczby osób pozostających bez zatrudnienia przyczyniła się sukcesywnie zwiększająca się liczba wyłączeń z ewidencji. Przyczyny wyrejestrowań są zróżnicowane np.: podjęcie prac sezonowych jak również niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy oraz dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego.

2.2.2. ZASOBY PRZYRODNICZE

2.2.2.1. OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE NA TERENIE MIASTA⁷

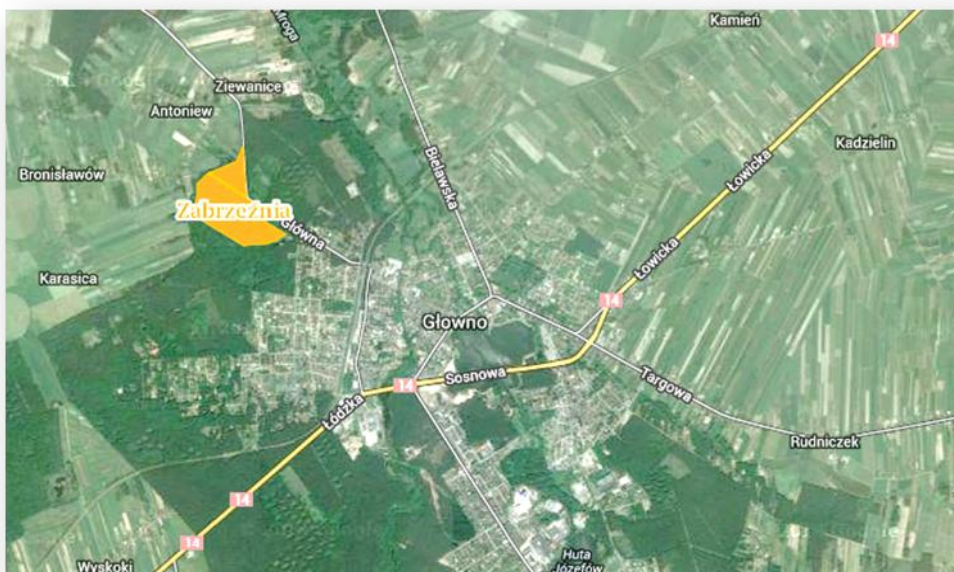
Na terenie Miasta Głowno zlokalizowany jest obszar przyrodniczy podlegający ochronie prawnej:

- Rezerwat „Zabrzeźnia” – został utworzony w 1984 roku, a zlokalizowany jest w północnej części Głowna. Jego całkowita powierzchnia wynosi 27,62 ha. Głównym celem utworzenia rezerwatu jest ochrona jodły pospolitej występującej na jego terenie. Obszar ten charakteryzuje się lekkim pochyleniem w kierunku północno-wschodnim do doliny rzeki Mrogi. Na drzewostan rezerwatu składają się

⁷ za: Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Głowno na lata 2013 – 2020 oraz Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Głowna, Opracowanie Ekofizjograficzne, Łódź, Sierpień 2009

głównie gatunki typowe dla grądów: dąb szypułkowy i bezszypułkowy, jodła, grab, lipa, jawor, wiąz, jesion oraz brzoza i sosna. Runo leśne rezerwatu obfituje w gatunki roślin objęte całkowitą lub częściową ochroną tj.: bluszcz pospolity, lilia złotogłów, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata, gnieźnik leśny, kopytnik pospolity, marzanka wonna, konwalia majowa, kruszyna pospolita czy kalina koralowa.

Rysunek 7. Lokalizacja Rezerwatu „Zabrzeźnia” na terenie Miasta Głowno

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Załącznikiem do Rozporządzenia Nr 50/2001 Wojewody Łódzkiego z dnia 8 sierpnia 2001 ustanowiono na terenie Miasta Głowno lokalizację użytków ekologicznych. Są to:

- zbiornik wodny o powierzchni 0,24 ha, którego głównym zadaniem jest ochrona i zachowanie zespołów przyrodniczych charakterystycznych dla terenów podmokłych okresowo zalewanych,
- teren położony przy rzece Mroga o powierzchni 5,53 ha, którego głównym celem jest również ochrona i zachowanie zespołów przyrodniczych charakterystycznych dla terenów podmokłych,
- teren obejmujący dolną część rzeki Mrożący o powierzchni 4,08 ha, którego głównym zadaniem jest ochrona miejsc bytowania ptactwa wodnego i błotnego oraz ochrona i zachowanie zasobów przyrodniczych charakterystycznych dla terenów podmokłych.

Ponadto za pomniki przyrody na terenie Miasta Głowno uznano:

- dąb szypułkowy o obwodzie 334 cm znajdujący się na rynku (Plac Wolności),
- dąb szypułkowy o obwodzie 423 cm zlokalizowany na ulicy Łódzkiej.

Na terenie Miasta zlokalizowane są również dwa parki:

- Park stanowiący część zespołu dworsko-parkowego „Zabrzeźnia” położony przy ulicach Dworskiej i Wigury o powierzchni 1,58 ha. Obecnie mieści się w nim siedziba Urzędu Stanu Cywilnego i Rady Miejskiej w Głownie,
- Park im. Armii Krajowej położony przy ul. Łowickiej o powierzchni 0,34 ha.

Rysunek 8. Zespół dworsko – parkowy „Zabrzeźnia”, Dwór Hrabiny Komorowskiej

Źródło: www.glowno.pl

Rysunek 9. Park im. Armii Krajowej

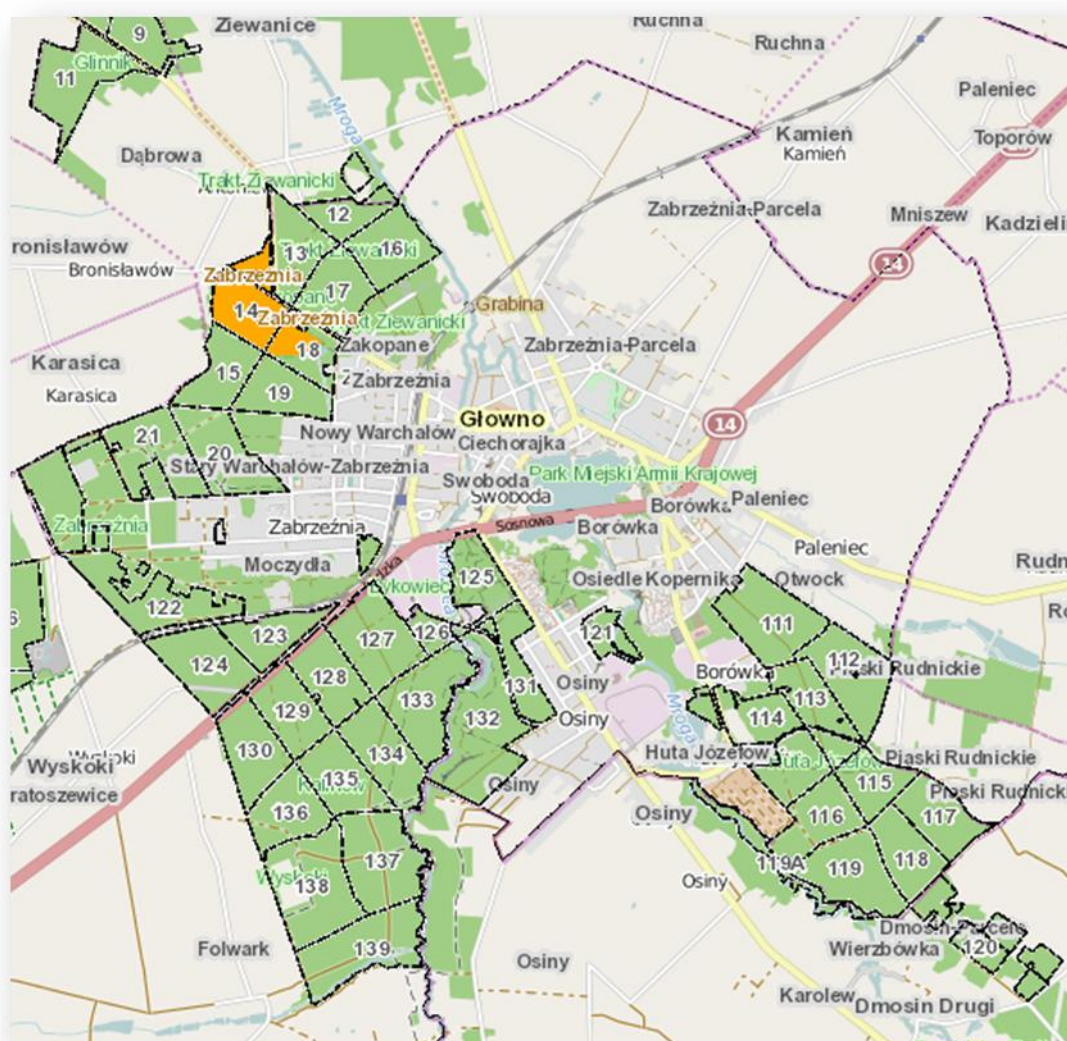

Źródło: Urząd Miejski w Głownie

2.2.2.2. LASY

Główno otoczone jest przez bory sosnowe oraz bory mieszane (sosnowo – dębowe) z domieszką brzozy oraz miejscowo jodły. Według danych dostępnych na stronach Głównego Urzędu Statystycznego powierzchnia lasów należących do Miasta Głowno w 2013 roku wynosiła 4,10 ha. Lasy prywatne obejmują powierzchnię 72,62 ha, natomiast lasy należące do Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Lasów Państwowych zajmują powierzchnię 501,40 ha. Rysunek zamieszczony poniżej przedstawia rozmieszczenie kompleksów leśnych na terenie Miasta Głowno. Lesistość terenu Miasta określana jest na poziomie 28,20%.

Rysunek 10. Kompleksy leśne na terenie Miasta Głowno

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.bdl.lasy.gov.pl/>

2.2.2.3. KLIMAT⁸

Powiat zgierski, a tym samym Głowno znajduje się w zasięgu oddziaływań klimatu Polski Środkowej tj. umiarkowanego przejściowego pomiędzy atlantyckim a kontynentalnym. Warunki klimatyczne powiatu charakteryzują się średnioroczną temperaturą powietrza wynoszącą ok. 7,5 – 7,8°C oraz roczną amplitudą temperatur wynoszącą ok. 20°C. Długość okresu wegetacyjnego waha się od 210 do 220 dni, natomiast długość zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 50 – 90 dni. Występują głównie wiatry zachodnie. Mniej korzystne są warunki wilgotnościowe – średnia suma opadów wynosi ok. 500 mm.

2.2.2.4. GLEBY I SUROWCE NATURALNE⁹

Corocznie wydawany Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce na dzień 31 grudnia 2013 roku nie stwierdza występowania złóż surowców naturalnych na terenie Miasta Głowno. Na jego terenie najpowszechniej występują niewielkie pokłady kruszyw naturalnych takich jak piaski i żwiry oraz surowców ilastych wykorzystywanych do ceramiki budowlanej. Ze względu na nieudokumentowane ilości i niewielką miąższość warstwy, zasoby tych złóż nie są eksploatowane.

W granicach Miasta Głowno wyróżniamy następujące typy i podtypy gleb:

- gleby bielicowe i pseudobielicowe – występują w zachodniej i południowo - wschodniej części Głowna porośnięte są rozległymi kompleksami leśnymi, we wschodniej części Miasta tworzą bardzo dobre warunki dla rozwoju rolnictwa,
- gleby brunatne właściwe – występują w południowo - zachodniej i zachodniej części Głowna porośnięte w znacznym stopniu kompleksami leśnymi, w północno - wschodniej części Miasta również tworzą bardzo dobre warunki dla rozwoju rolnictwa,
- czarne ziemie zdegradowane występują w północno - wschodniej części Miasta (od linii ulic Bielawska – Łowicka – Targowa) i tworzą bardzo dobre warunki dla rozwoju rolnictwa,
- mady –występują głównie w dolinach rzeki Mrogi, Mrożycy i w dolinie Brzuśni na odcinku w południowo - wschodniej części Miasta oraz wzdłuż fragmentu ciekłu w zachodniej części Miasta tworząc użytki zielone średnie i użytki zielone słabe i bardzo słabe,

⁸ za: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Głowna, Opracowanie Ekofizjograficzne, Łódź, Sierpień 2009

⁹ za: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Głowna, Opracowanie Ekofizjograficzne, Łódź, Sierpień 2009

- gleby torfowo – mułowe - występują na północy Miasta w dolinie rzeki Mrogi oraz w bezpośrednim północno - wschodnim sąsiedztwie zalewu Mrożyczka tworząc użytki zielone słabe i bardzo słabe,
- gleby murszowo – mineralne i murszowate –występują na zachodnich krańcach Miasta oraz w niewielkim stopniu w północno - wschodniej części Głowna tworząc użytki zielone średnie i użytki zielone słabe i bardzo słabe.

2.2.2.5. WODY

Największą i uznawaną za główną rzekę Miasta jest Mroga, która jest prawobrzeżnym dopływem Bzury. Największy lewostronny dopływ Mrogi to rzeka Mrożyca, która uchodzi do niej na terenie Miasta Głowno. Prawym dopływem Mrogi jest najmniejsza rzeka Głowna – Brzuśnia, która uchodzi do niej w samym centrum Miasta.

Na terenie Miasta, oprócz rzek, zlokalizowane są również trzy zbiorniki wodne powstałe w wyniku spiętrzenia ich wód:

1. zalew „Mrożyczka” zlokalizowany w centralnej części Miasta, w dolinie rzeki Mrogi, o całkowitej powierzchni 29,2 ha. Zbiornik rozdzielony jest na dwie części przebiegiem drogi krajowej nr 14. Zbiornik ten łączy funkcję retencyjną, rekreacyjną i gospodarkę rybacką (wędkarstwo). Wody zbiornika służą również jako siła napędzająca małą elektrownię wodną,
2. zalew „Huta Józefów” położony w południowej części Miasta (dzielnica Osiny) o całkowitej powierzchni 8,5 ha. Główne przeznaczenie zbiornika to retencja, rekreacja, hodowla ryb,
3. zbiornik wodny przy młynie „Stara Piła” zlokalizowany na rzece Mrożyca, w południowo zachodniej części Miasta. Jego powierzchnia to 2,65 ha, wykorzystywany jest głównie przez wędkarzy.

Oprócz wyżej wymienionych zbiorników wodnych w lasach na terenie Miasta znajdują się dwa niewielkie powierzchniowo zbiorniki wodne: Żabieniec zbierający latem wody z dwóch niewielkich leśnych strug oraz staw w pobliżu domu pomocy społecznej¹⁰.

Rysunek poniżej przedstawia lokalizację zbiorników wodnych na terenie Miasta Głowno.

¹⁰ za: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Głowna, Prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze, Łódź, wrzesień 2011

Rysunek 11. Lokalizacja zbiorników wodnych na terenie Miasta Głowno

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

2.2.3. ZASOBY KULTUROWE¹¹

Zgodnie z wykazem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi na dzień 31 marca 2013 roku na terenie Miasta Głowno nie występowały obiekty wpisane do rejestru zabytków. Jednak na mocy obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania Miasta prawnej ochronie konserwatorskiej podlegają:

- układ przestrzenny Miasta,
- strefa ochrony krajobrazu,
- strefa ekspozycji,
- stanowiska archeologiczne.

W sumie obiektów i obszarów podlegających prawnej ochronie konserwatorskiej na terenie Miasta jest ponad sto¹². Miejsca, które warto zobaczyć w Mieście to przede wszystkim:

1. **Plac Wolności** – centralny plac Miasta, przebudowany w 2012 roku, służy jako atrakcyjna przestrzeń publiczna z ciągami komunikacyjnymi, oświetleniem, małą architekturą i fontanną. W roku 2013 otrzymał wyróżnienie w konkursie organizowanym przez Oddział Łódzki Towarzystwa Urbanistów Polskich na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną. Głównym punktem placu jest Dąb Wolności posadzony przez mieszkańców w 10. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości (w 1928 r.).

Rysunek 12. Plac Wolności w Głownie

Źródło: Urząd Miejski w Głownie

¹¹ za: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Głowna, Prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze, Łódź, wrzesień 2011 oraz www.glowno.pl

¹² Szczegółowa lista obiektów i obszarów podlegających ochronie konserwatorskiej stanowi załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu

2. **Zespół dworsko - parkowy "Zabrzeźnia" (Dwór Hrabiny Komorowskiej)** – złożony jest z dworku oraz pozostałości zabytkowego parku. Współcześnie w dworku mieści się siedziba Rady Miejskiej (sala obrad) oraz Urząd Stanu Cywilnego (pałac ślubów). Odbywają się w nim ważne dla Miasta uroczystości, spotkania i wydarzenia.

Rysunek 13. Dwór Komorowskich w Głownie

Źródło: <http://www.glowno.pl/>

3. **Pałac Jabłońskich** - zlokalizowany jest przy ul. Łowickiej 74. Zbudowany został w latach 1905-1906 przez Władysława Jabłońskiego. Obecnie jest własnością miasta. Od roku 1989 jest siedzibą Towarzystwa Przyjaciół Miasta Głowna.

Rysunek 14. Pałac Jabłońskich w Głownie

Źródło: <http://www.glowno.pl/>

4. **Budynek dworca kolejowego** z 1903 r., poddany gruntownej modernizacji, którą zakończono w 2013 roku. **Stacja kolejowa w Głownie** jest częścią linii kolejowej nr 15 łączącej stację Bednary ze stacją Łódź Kaliska. Głowno posiada połączenie kolejowe od 15 listopada 1902 roku tj. od momentu uruchomienia Kolei Warszawsko-Kaliskiej. Dworzec kolejowy oprócz tradycyjnej funkcji pełni również rolę obiektu wystawienniczego, galerii.

Rysunek 15. Zmodernizowany budynek dworca kolejowego

Źródło: <http://www.glowno.pl/>

- 5. Kościół p. w. św. Jakuba Apostoła** – pierwszy kościół wybudowany został w tym miejscu w 1420 r. Został ufundowany przez Jakuba z Głowna, późniejszego kasztelana rawskiego (1449 r.). Drewniany kościół spłonął w 1728 r. W roku 1740 został on odbudowany, a w 1914 r. został w znacznej części zniszczony w wyniku ostrzału artyleryjskiego. Zachowały się jedynie mury prezbiterium i figura Matki Bożej z Dzieciątkiem oraz lichtarze. Kościół murowany odbudowano z inicjatywy ks. Franciszka Gwoździckiego w latach 1923-1930 ze składek parafian. Wykonanie projektu zlecono wybitnemu łódzkiemu architektowi Wiesławowi Lisowskiemu. Świątynia została zbudowana na planie krzyża greckiego. Kościół został poświęcony 7 grudnia 1930 r. przez arcybiskupa Wincentego Tymienieckiego. Najstarsze zachowane do dziś polichromie wykonane przez Feliksa Paszkowskiego pochodzą z lat 1939-1944. Poddawany renowacjom obiekt przetrwał w pierwotnej formie do dnia dzisiejszego.

Źródło: „*Monografia Historyczna Głowna pt. "Głowno. Dzieje Miasta"*”, Polskie Towarzystwo Historyczne red. Maria Nartowicz-Kot, 2010

Rysunek 16. Kościół p. w. św. Jakuba Apostoła (widok od strony zalewu)

Źródło: <http://www.glowno.pl/>

2.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.3.1. EDUKACJA

Na terenie Głowna funkcjonują następujące placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Miasto Głowno:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Józefa Piłsudskiego,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Adama Mickiewicza,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Tadeusza Kościuszki,
- Gimnazjum Miejskie im. Jana Pana II,
- Miejskie Przedszkole Nr 1,
- Miejskie Przedszkole Nr 2,
- Miejskie Przedszkole Nr 3.

Ponadto w Głownie funkcjonują placówki oświatowe dla których organem prowadzącym jest Powiat Zgierski:

- Zespół Szkół Licealno – Gimnazjalnych w Głownie,
- Zespół Szkół Nr 1 im. prof. R. A. Cebertowicza,
- Zespół Szkół Specjalnych w Głownie,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Głownie.

Oprócz wyżej wymienionych funkcjonują również placówki niepubliczne dotowane przez Gminę Miasta Głowno:

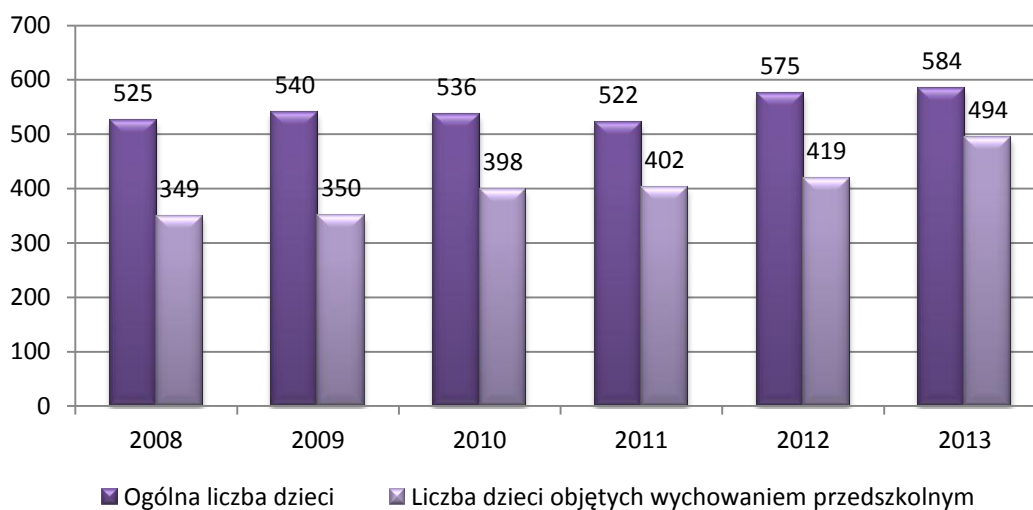
- przedszkola:
 - Prywatne Przedszkole Niepubliczne „NIBYLANDIA”,
 - Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Osinkowo”,
 - Przedszkole Niepubliczne Artystyczno – Językowe „Tygrysek”,
- punkt przedszkolny:
 - „Akademia Trzylatka”,

Inne placówki edukacyjne na terenie Miasta to:

- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Publiczne Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II,
- Policealna Szkoła dla dorosłych.

Na wykresie poniżej przedstawiono analizę dotyczącą liczby dzieci, które objęte były wychowaniem przedszkolnym w porównaniu do ich ogólnej liczby. Dane dotyczą lat 2008 - 2013.

Wykres 17. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Mieście Głowno na przestrzeni lat 2008 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dane przedstawione na wykresie wyraźnie wskazują, iż pomimo zmiennej liczby dzieci w wieku przedszkolnych (3 – 6 lat), w latach 2008 – 2013 w Głownie utrzymuje się tendencja wzrostowa jeśli chodzi o liczbę osób korzystających z wychowania przedszkolnego.

Współczynnik skolaryzacji netto, który stanowi stosunek liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania dla Miasta Głowna na przestrzeni lat 2008 – 2013 wyglądał następująco:

Tabela 18. Współczynnik skolaryzacji w Mieście Głowno w latach 2008 - 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Szkoła Podstawowa	105,59	104,59	103,22	101,64	97,67	98,46
Gimnazjum	126,82	120,89	113,20	101,46	99,26	95,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Jak wskazują powyższe dane współczynnik skolaryzacji na przestrzeni lat 2008 – 2013 w grupie gimnazjalistów systematycznie spadał. Do 2012 roku sytuacja wyglądała podobnie wśród uczniów szkół podstawowych, co świadczyć może o tym, iż część rodziców dzieci i młodzieży zameldowanej na terenie Głowna wybierała placówki edukacyjne znajdujące się poza granicami Miasta. Natomiast w 2013 roku współczynnik

skolaryzacji w szkołach podstawowych wzrósł o niemal 1%. Przyczyną tej sytuacji może być np. bogatsza oferta edukacyjna i pozalekcyjna oferowana przez placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie miasta Głowno.

Planowane inwestycje:

W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych ujętych w Strategii Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+, w najbliższej perspektywie władze miasta przewidują realizację dwóch inwestycji termo modernizacyjnych w głowieńskich placówkach oświatowych (Miejskie Przedszkole nr 1 i Szkoła Podstawowa nr 2).

2.3.2. OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Głowna zapewniają:

- Przychodnia Miejska NZOZ Remedium prowadzona przez spółkę miejską w Głownie ul. Kopernika 19 – świadczący usługi dla pacjentów w ramach NFZ w poradniach: ogólnej, dziecięcej, medycyny pracy, „K”, dermatologicznej, zdrowia psychicznego, chorób płuc, odwykowej, chirurgicznej, laryngologicznej, neurologicznej, okulistycznej, rehabilitacyjnej, ortopedycznej, reumatologicznej, urologicznej, diabetologicznej, stomatologicznej, protetycznej oraz medycyny szkolnej. W ośrodku zdrowia funkcjonuje również poradnia uzależnień, pracownia rtg, pracownie fizjoterapii oraz masażu.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Gabinety Lekarskie” s.c. – ul. Swoboda 19, świadczący usługi na podstawie umowy z NFZ, w zakresie: stomatologii (w tym periodontologii), medycyny rodzinnej, kardiologii oraz pediatrii.
- Centrum Medyczne ABiS w Głownie ul. Wojska Polskiego 32/34 prowadzące szpital z oddziałami: internistycznym, chirurgicznym, ginekologiczno-położniczym, neonatologicznym, blokiem operacyjnym. Przy centrum działa również przychodnia POZ.
- Przychodnia Fundacji Swoboda z siedzibą przy ul. Swoboda 20. Fundacja zatrudnia lub współpracuje z: lekarzami specjalistami medycyny rodzinnej, lekarzami internistami, lekarzem pediatrą, ortopedami, urologami, psychiatrą, neurologiem, dermatologiem, reumatologiem oraz laryngologiem. Fundacja zatrudnia również sześciuosobowy zespół pomocniczy – pielęgniarki oraz położną.
- Medical Sp. z o.o. z siedziba przy ul. Sosnowej 4 – prywatny zakład opiekuńczo – leczniczy świadczący całodobową opiekę i leczenie osobom, które ze względu na zły stan zdrowia i trudną sytuację rodzinną nie mogą przebywać w swoim środowisku domowym.

Na terenie Miasta zlokalizowane są również liczne apteki.

2.3.3. POMOC SPOŁECZNA

Pomocą społeczną na terenie Miasta Głowna zajmują się następujące instytucje:

- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS),

Ośrodek współpracuje ze stowarzyszeniami i organizacjami pożytku publicznego funkcjonującymi na terenie Miasta:

- Stowarzyszenie „Pomoc Rodzinie” – świetlica socjoterapeutyczna;
- Stowarzyszenie Klubu Abstynentów „Krokus”;
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich;
- Parafialny Zespół Charytatywny CARITAS Parafii św. Maksymiliana Głowno - Zabrzeźnia „Caritas”;
- Głowieńskie Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży – Zabrzeźnia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje ustawowe obowiązki w zakresie świadczenia pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej (np. w przypadkach ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudnościach w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudnościach w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu, narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowych, klęski żywiołowej lub ekologicznej). Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej finansowane są z budżetu państwa oraz budżetu Miasta Głowna.

2.3.4. PORZĄDEK PUBLICZNY I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Na terenie Miasta Głowna działa Komisariat Policji, który swym zasięgiem obejmuje zarówno miasto Głowno, jak i wiejską Gminę Głowno. Przystępczość na terenie Miasta charakterystyczna jest dla miejscowości znajdujących się w pobliżu dużych aglomeracji miejskich takich jak Łódź.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat przestępcstw stwierdzonych¹³ na przestrzeni ostatnich trzech lat w Mieście Głowno. Jak wynika z danych statystycznych liczba przestępcstw w roku 2013 zmniejszyła się w stosunku do roku 2011 o 126 odnotowanych przypadków, co oznacza spadek o ponad 26%.

Tabela 3. Dane dotyczące przestępcstw stwierdzonych

Rok	Przestępcstwa
2011	475
2012	447
2013	349

Źródło: dane z Komisariatu Policji w Głownie

Na terenie Miasta funkcjonuje również Jednostka Ochotniej Straży Pożarnej, która znajduje się w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym. Swoją siedzibę ma w Głownie przy ulicy Złotej 1. Według statystyk Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Zgierzu, w roku 2013 odnotowano na terenie Miasta Głowno znaczny wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych zdarzeń (o 29%) w stosunku do roku poprzedniego, w tym aż dwu- i półkrotny wzrost liczby miejscowych zagrożeń. Jednocześnie warto podkreślić, iż w 2013 roku znacząco zmniejszyła się liczba odnotowanych pożarów.

Tabela 4. Statystyka zdarzeń z terenu Miasta Głowno

Zdarzenia	2012	2013
pożary	103	29
miejscowe zagrożenia	90	223
falszywe alarmy	5	4
razem	198	256

Źródło: dane z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zgierzu

¹³ Ogół czynów, których charakter jako przestępcstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

2.3.5. SPORT I REKREACJA

Nawiązując do przedwojennych letniskowych tradycji Miasta w 2012 roku opracowano główną oś promocji współczesnego Głowna, która opierać się ma na rozwoju „Rodzinnej Re-Kreacji”. Działania podejmowane w ramach tej inicjatywy przyczynią się do promocji rodziny, wielopokoleniowego i aktywnego wypoczynku weekendowego.

Rysunek 19. Logo inicjatywy „Rodzinna Re – Kreacja”

Źródło: <http://www.glowno.pl/>

Bazę sportowo - rekreacyjną na terenie Miasta Głowna stanowią:

- Miejska Hala Widowiskowo – Sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Głownie,
- kompleks sportowy przy ul. Kopernika 45, obejmujący stadion piłkarski KS Stal Głowno oraz korty tenisowe wybudowane w roku 2014,
- boisko wielofunkcyjne Orlik przy Szkole Podstawowej nr 2 w Głownie,
- boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 3 w Głownie,
- kort tenisowy przy TKKF EXPANDOR,
- boiska do siatkówki na plaży przy Zalewie „Mrożyczka”,
- skatepark,
- dwie strefy aktywności – siłownie zewnętrzne (jedna nad zalewem Mrożyczka oraz druga - u zbiegu ulic Karasickiej i Skrętej).

W roku 2014 rozpoczęto budowę boiska lekkoatletycznego wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 1 w Głownie. Termin zakończenia tej inwestycji to czerwiec 2015 r.

Na terenie Miasta Głowna działają ogniska i kluby sportowe:

- Ognisko TKKF „EXPANDOR”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Trójka” działający przy SP nr 3,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gimnazjum - Głowno”,

- Uczniowski Klub Sportowy „VICTORIA”,
- KS „Remo” – kolarstwo,
- Stowarzyszenie „Volleyball” – siatkówka,
- Towarzystwo Koszykówki „Alles” – koszykówka dziewcząt,
- GTK Głowno – koszykówka chłopców,
- KS Stal Głowno – piłka nożna, siatkówka,
- KS ISKRA – piłka nożna.

Na terenie Miasta działają również nieformalne grupy uprawiające: akrobatykę sportową, akrobatykę rowerową oraz biegi.

Ponadto w sezonie letnim nad Zalewem „Mroźyczka” można korzystać z odnowionej w roku 2014 plaży strzeżonego kąpieliska oraz wypożyczalni sprzętu pływającego i rekreacyjnego (leżaki). Plaża wokół Zalewu wyposażona jest również w boiska do piłki siatkowej.

W mieście organizowanych jest szereg cyklicznych imprez sportowo – rekreacyjnych:

- **Ogólnopolski Rodzinny Piknik Biegowy** organizowany na przełomie maja i czerwca
- **Projekt Plażówka** – Turniej siatkówki plażowej pod patronatem Burmistrza Głowna z udziałem ponad 100 zawodników z całego Regionu Łódzkiego, organizowany w czerwcu na boiskach do siatkówki plażowej na d zalewem Mroźyczka.
- **Rodzinny Maraton Rowerowy** rozgrywany w ramach Tour de Powiat, organizowany w maju.
- **Pikniki Rodzinne nad „Mroźyczką”** w ramach „Kreatywnego Lata Rodzinnego” organizowane w okresie wakacyjnym. To weekendowe imprezy plenerowe, których głównym celem jest atrakcyjne zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańcom Głowna oraz przyciągnięcie do Miasta, na weekendowy wypoczynek, mieszkańców Łodzi i regionu łódzkiego.
- **Ekstremalny spływ kajakowy MROGA TROPHY** – organizowany w sierpniu. Cross kajakowy z ponad dziesięcioletnią tradycją, w ramach której 40 zawodników rywalizuje na 5 kilometrowym odcinku rzeki Mrogi.

Na terenie Miasta funkcjonują placówki kulturalne:

- Miejski Ośrodek Kultury w Głownie,
- Miejska Biblioteka Publiczna.

Miejski Ośrodek Kultury w Głownie to instytucja, która aktywnie działa na rzecz kultury i lokalnego sportu. MOK koordynuje działalność kulturalną Miasta, organizuje zajęcia muzyczne dla dzieci i młodzieży, zajęcia teatralne, taneczne, rekreacyjne, a także wystawy plastyczne. Od ponad trzydziestu lat w Głownie działa Towarzystwo Przyjaciół Miasta

Główna, które prowadziło Muzeum Regionalne, organizowało wydarzenia kulturalne i artystyczne. W kadencji 2010 - 2014 TPMG przerwało działalność w tym zakresie.

Miejska Biblioteka Publiczna w Głownie posiada księgozbiór liczący 23 tys. woluminów z zakresu literatury dla dzieci i młodzieży, beletrystyki dla dorosłych i literatury popularnonaukowej.

W roku 2014 w Głownie rozpoczęło swoją działalność nowe atelier kulturalne, którym stały się odrestaurowane pomieszczenia dworca kolejowego. Miejsce to określono mianem **Peronu Sztuki** i jest ono otwarte na wszelkiego rodzaju inicjatywy artystyczne i prezentacje historyczne.

Na terenie Miasta działają również inne placówki, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu upowszechniania kultury. Część z nich korzysta z dotacji przyznawanych w drodze konkursu z budżetu miasta Główna.

W kalendarzu cyklicznych wydarzeń kulturalnych miasta Główna znajdziemy:

- **Ogólnopolski Festiwal Piosenek Anny Jantar** – organizowany przez MOK Głowno w marcu festiwal pod Patronatem Burmistrza Główna.
- **Festiwal Orkiestr Dętych** – odbywający się corocznie w maju pod patronatem Burmistrza Główna. Jego organizatorem jest również MOK.
- **Jarmark Artystyczny** – odbywający się na przełomie maja i czerwca event organizowany przez MOK, pod patronatem Burmistrza Główna, podczas którego swój dorobek artystyczny i wyroby rzemieślnicze prezentują artyści, twórcy ludowi i rzemieślnicy.
- **Święto Miasta z Piknikiem Rodzinnym** - sierpniowa impreza cykliczna, która łączy w sobie koncerty gwiazd muzycznych z piknikiem i atrakcjami dla całych rodzin. Impreza każdego roku przyciąga duże rzesze odbiorców nie tylko z Miasta, ale także województwa, kraju czy zagranicy.
- **Przeгляд Zespołów Biesiadnych i Weselnych** - impreza plenerowa organizowana przez MOK 15 sierpnia każdego roku. Przeгляд zespołów muzycznych połączony z zabawą taneczną nad Zalewem „Mroźyczka”.
- **Artystyczne Spotkania Seniorów „CZAR JESIENI”** - coroczne wrześniowe spotkania organizowane przez MOK. Impreza każdego roku ściąga do Miasta zespoły wokalne, instrumentalno-wokalne, kapele ludowe, solistów (duety), gawędziarzy, kabarety oraz inne formacje artystyczne tworzone przez seniorów z terenu całego województwa.
- **Ogólnopolski Przeгляд „Taneczne Wiktorie”** – impreza organizowana od ponad dziesięciu w Hali Sportowo – Widowiskowej, której organizatorem jest Miejski Ośrodek Kultury, a odbywa się pod patronatem Burmistrza Miasta.

2.4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

W tej części diagnozy społeczno – gospodarczej Miasta Głowno omówiony zostanie stan obecny ładu przestrzennego jednostki administracyjnej, który obejmie w szczególności: analizę infrastruktury technicznej oraz uwarunkowań ochrony środowiska

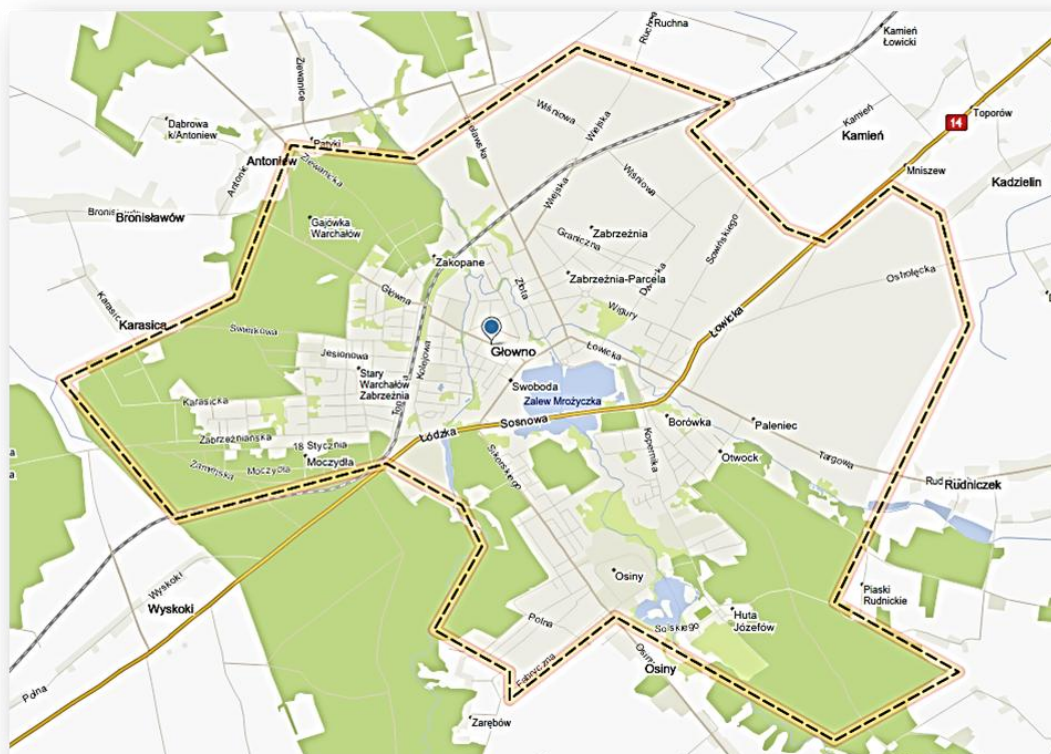
2.4.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

INFRASTRUKTURA DROGOWA I TRANSPORT PUBLICZNY

Na sieć drogową Miasta Głowno składają się następujące typy dróg:

- nieco ponad 4-kilometrowy odcinek drogi krajowej nr 14,
- drogi powiatowe o łącznej długości 16,027 km:
 - nr 5119E o długości 0,386 km,
 - nr 5118E o długości 4,572 km,
 - nr 5101E o długości 5,032 km,
 - nr 5125E o długości 2,912 km,
 - nr 5126E o długości 1,722 km,
 - nr 5163E o długości 1,403 km.
- drogi publiczne gminne – o łącznej długości 69,35 km w tym utwardzone: bitumiczne - 27,08 km, betonowe - 1,344 km, kostka - 7,57 km, brukowe - 0,968 km i gruntowe - 32,38 km.

Rysunek 20. Podstawowy układ drogowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://mapa.targo.pl/>

Podstawowy układ drogowo – uliczny Miasta tworzą ulice: Łódzka, Sosnowa, Dorzeczna, Boczna, Łowicka, Zgierska, Swoboda, Sikorskiego, Targowa, oraz Bielawska. Leżą one w ciągu drogi krajowej nr 14, która w całości przebiega przez województwo łódzkie na trasie od Łowicza do miejscowości Walichnowy. Głównym zadaniem drogi nr 14 jest połączenie poszczególnych miast aglomeracji łódzkiej, a także połączenie ich z drogami do Warszawy (A2), Poznania (A2), Gdańska (A1) i Wrocławia (S8). Na terenie Miasta Głowno drogą krajową odbywa się ruch komunikacji autobusowej o znaczeniu lokalnym i międzyregionalnym.

Drogi powiatowe i gminne uzupełniają sieć drogową Miasta łącząc je z sąsiednimi terenami oraz obsługując powiązania lokalne w Mieście.

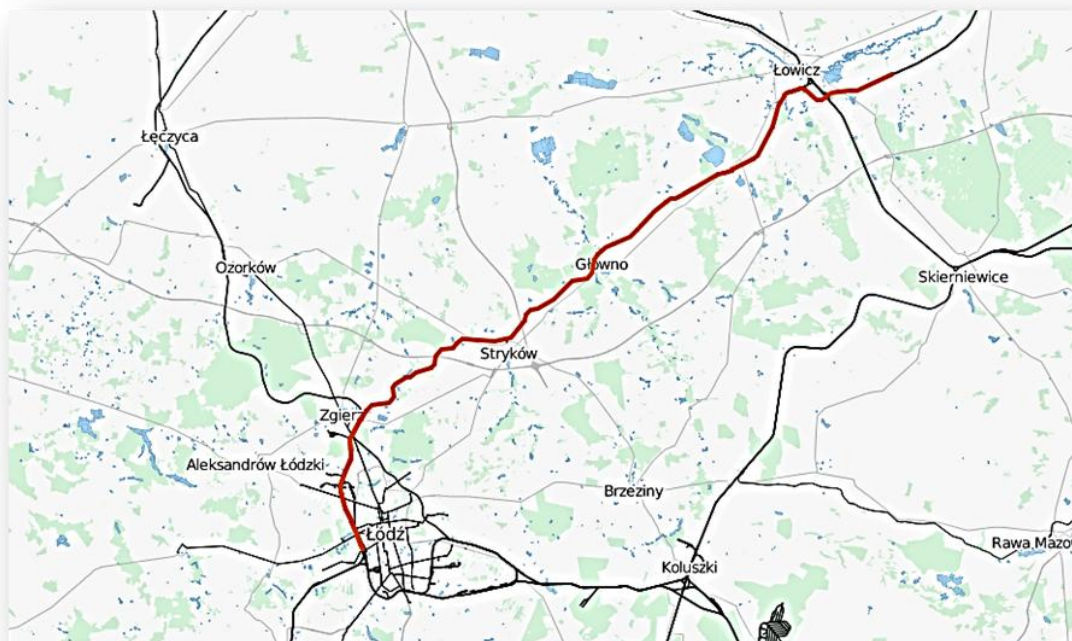
Komunikację miejską w Mieście Głowno zapewnia jeden autobus obsługujący dwie trasy o długości 13 km i 8 km. W 2013 roku ze zbiorowego transportu miejskiego w Głownie skorzystało 18 314 pasażerów.

Komunikację dalekobieźną łączącą Głowno z większymi ośrodkami miejskimi oraz podmiejskimi zapewniają mieszkańcom Miasta połączenia komunikacji PKS

(najpopularniejsze kierunki: Warszawa, Brzeziny, Skierniewice, Łowicz, Łódź, Płock), PKP oraz te organizowane przez prywatnych przewoźników (busy).

Połączenia kolejowe z Miastem Głowno umożliwia przebieg linii kolejowej nr 15 na trasie Bednary – Łódź Kaliska. Mapa poniżej przedstawia przebieg linii nr 15 na terenie województwa łódzkiego.

Rysunek 21. Przebieg linii kolejowej nr 15

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.openstreetmap.org/>

W Głownie zlokalizowany jest dworzec kolejowy, który został wyremontowany w latach 2012 – 2013 – obecnie, oprócz tradycyjnej, pełni również funkcję centrum kulturalnego Miasta.

W ramach zrealizowanego w 2011 roku projektu pn. „Modernizacja linii kolejowej nr 15 na odcinku Bednary – Zgierz wraz z budową łącznika na Lotnisko im W. Reymonta – etap I przebudowa nawierzchni kolejowej na odcinku Łowicz - Zgierz” w Mieście Głowno zmodernizowano:

- trzy przejazdy kolejowe (ul. Wiejska, ul. Bielawska, ul. Zabrzeźniańska),
- wiadukt kolejowy (ul. Główna).

Zmodernizowane w ramach w/w projektu przejazdy kolejowe oraz wiadukt są niezwykle istotne z punktu widzenia zachowania sprawnej komunikacji między dwiema częściami Miasta.

W grudniu 2014 r. Łódzka Kolej Aglomeracyjna uruchomi 20 połączeń (10 par) kolejowych na trasie Łódź – Łowicz (przez Głowno). W związku z powyższym władze miasta noszą się

z zamiarem możliwie najbardziej optymalnego dostosowania komunikacji miejskiej do rozkładu pociągów ŁKA. Ponadto Miasto Głowno zamierza włączyć się w projekt Wspólnego Biletu Aglomeracyjnego.

Planowane inwestycje:

W ramach poprawy jakości infrastruktury transportowej w okresie programowania 2014 – 2020, władze Miasta planują pozyskać środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego budowę stacji obsługi tankowania transportu zbiorowego oraz na zakup niskoemisyjnych pojazdów komunikacji miejskiej. Inwestycja ta została ujęta w Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych w ramach Strategii ŁOM 2020+.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I BUDOWNICTWO

Na przestrzeni lat 2007 – 2013 w mieście Głowno liczba mieszkań systematycznie wzrastała aż do roku 2009, gdzie osiągnęła swój najwyższy wynik – 5 834 mieszkania. W 2010 roku ilość mieszkań drastycznie spadła, osiągając wynik – 5 322. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w m², w analizowanym okresie zwiększała się i w 2013 roku wyniosła 71,4 m². Uwzględniając powierzchnię mieszkania przypadającą na jedną osobę, również odnotowujemy tendencje rosnącą od roku 2010.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Głownie w latach 2007 - 2013

Zasoby mieszkaniowe	jedn.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mieszkania	szt.	5 760	5 771	5 834	5 322	5 337	5 349	5 366
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	m ²	68,2	68,3	68,4	70,8	71,0	71,2	71,4
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	26,2	26,4	26,6	24,9	25,1	25,4	25,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

GOSPODARKA WODNA I ŚCIEKOWA¹⁴

Zadania własne w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków do miejskiej kanalizacji realizuje MZWIK sp. z o.o. w Głownie.

Na terenie Miasta funkcjonuje oczyszczalnia ścieków w Głownie, która została zaprojektowana i wybudowana w połowie lat dziewięćdziesiątych XX wieku. Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w północnej części Miasta. Produkuje średnio 3,8 T osadu dziennie, który ze względu na bardzo dobre właściwości

¹⁴ za: <http://mzwikglowno.pl/>

nawozowe jest w całości wykorzystywany rolniczo do celów nawozowych. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne, które umożliwia odprowadzanie oczyszczone ścieki do rzeki Mrogi. Oczyszczalnia ścieków będzie wymagała w najbliższych latach podjęcia działań modernizacyjnych.

Na terenie Miasta funkcjonuje system rozdzielnej kanalizacji z działającymi niezależnie sieciami: sanitarną – dla odprowadzania ścieków bytowo – gospodarczych i przemysłowych oraz deszczową – dla odprowadzania wód opadowych. Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej w 2013 r. wynosiła 41,5 km. Łącznie w 2013 roku do oczyszczalni odprowadzono 339 dam³ ścieków z terenu Miasta.

Własną oczyszczalnię ścieków przemysłowych posiada zakład SOLAN S.A. Jest to oczyszczalnia mechaniczna o przepustowości 2 177 m³/d. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Struga Domaradzka.

Na terenach nieskanalizowanych ścieki gromadzone są jedynie w zbiornikach bezodpływowych, a następnie transportem specjalistycznym dowożone do automatycznej stacji zlewnej.

W 2013 roku długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej wynosiła 57,2 km, a do gospodarstw domowych dostarczono łącznie 409,9 dam³ wody. Zakład przemysłowy SOLAN S.A. eksploatuje zasoby z własnego ujęcia wody.

GOSPODARKA ODPADAMI¹⁵

Na terenie Gminy Miejskiej Głowno nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami z 2012 r. wszystkie odpady komunalne zmieszane jak te i ulegające biodegradacji oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania przekazywane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Krzyżanówku koło Kutna.

Od 1 lipca 2013 roku uległ modyfikacji system odbierania odpadów stałych – zgodnie z ustawą z dnia 25 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, każda z gmin staje się właścicielem odpadów wytworzonych przez mieszkańców. Zadaniem gminy jest ich odbiór, odzysk, unieszkodliwienie i składowanie. W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego wyłaniany jest podmiot odpowiedzialny za usługę odbioru odpadów komunalnych w Mieście Głowno. W ramach nowego systemu odbioru odpadów Miasto zobowiązane jest do odbierania od mieszkańców:

¹⁵ za: <http://www.glowno.pl/67,czystosc-i-porzadek.html>

- zmieszanych odpadów komunalnych nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie w przypadku zabudowy jednorodzinnej i raz w tygodniu w przypadku zabudowy wielorodzinnej oraz wielolokalowej,
- selektywnie zgromadzonych odpadów takich jak: papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe nie rzadziej niż raz w miesiącu w przypadku zabudowy jednorodzinnej oraz raz na dwa tygodnie w przypadku zabudowy wielorodzinnej lub wielolokalowej,
- odpadów wielkogabarytowych, mebli i zużytych opony - nie rzadziej niż dwa razy w roku.

W zamian mieszkańcy zobowiązani są do uiszczania tzw. opłaty śmieciowej.

Na terenie Miasta zlokalizowane są również punkty selektywnego odbioru odpadów, do których mieszkańcy nieodpłatnie mogą dostarczać: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe, odpady komunalne ulegające biodegradacji, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane leki i chemikalia, opakowania po farbach i lakierach, zużyte baterie i akumulatory, odpady wielkogabarytowe, budowlane i rozbiórkowe wytworzone poza terenami budowy, zużyte opony.

Informacje publikowane zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt. 9 ppkt. c ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wskazują iż Gmina Miasto Głowno osiągnęła w ostatnich latach znaczącą poprawę w kwestii ekologicznego zagospodarowania odpadów komunalnych.

Tabela 6. Gospodarka odpadami

Miasto Głowno:	dopuszczalny wskaźnik	2012	2013
poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	maksymalny: do 50%	40,9%	15,7%
poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	minimalny: 12%	7,6%	16%
poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	minimalny 36%	0%	100%

Źródło: Urząd Miejski w Głownie

ENERGETYKA

Producentem energii elektrycznej na potrzeby Miasta Głowno jest PGE - Zakład Energetyczny Łódź - Miasto. Układ energetyczny Miasta Głowno opiera się na sieci krajowej wysokiego napięcia 15kV i 110kV. Obszar Miasta przecinają linie elektroenergetyczne przesyłowe wysokich napięć. Od roku 2001 na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Zakład Energetyczny wybudował cztery nowe stacje trafo o konstrukcji słupowo – kontenerowej. Ze względu na zbyt małe przekroje i za duże długości przewodów, niedostosowane do rosnących wymagań odbiorców indywidualnych,

modernizacji wymagają sieci NN. Władze Miasta sukcesywnie wymieniają, modernizują i uzupełniają punkty świetlne na terenie Głowna.

Zgodnie z danymi zawartymi w GUS w 2012 roku z sieci energetycznej o niskim napięciu korzystało w Głownie 5 989 gospodarstw domowych, a zużycie energii osiągnęło poziom 2 508,6 kWh/ gosp. dom. Dla porównania w roku poprzedzającym (2011) z sieci energetycznej o niskim napięciu korzystało 6 039 gospodarstw domowych i odnotowano zużycie energii na poziomie 2 564,2 kWh/ gosp. dom., a więc poziom zużycia energii elektrycznej na terenie Miasta utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Planowane inwestycje:

W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych ujętych w Strategii ŁOM 2020+ na terenie Głowna przewiduje się wykonanie dokumentacji projektowej oraz rozbudowę oświetlenia ulicznego na terenie miasta Głowna. Przedmiotem tego projektu jest optymalizacja zużycia energii 1941 istniejących punktów oświetleniowych istniejącej sieci oraz wykonanie sieci z 300 nowymi punktami oświetleniowymi.

CIEPŁOWNICTWO I GAZOWNICTWO¹⁶

Gmina nie posiada jednolitego systemu ciepłego. System ogrzewania oparty jest na indywidualnych systemach grzewczych z użyciem paliw stałych. Jako paliwo w starszych kotłowniach wykorzystywany jest głównie węgiel, obecnie z tendencją przechodzenia na miał węglowy oraz ekogroszek węglowy – stosowany głównie przy modernizacji kotłowni osiedlowych i obiektach użyteczności publicznej.

Na terenie Miasta nie przewiduje się istotnych zmian w istniejącym rozproszonym systemie zaopatrzenia w ciepło z wyjątkiem preferencji wprowadzania nowoczesnych technik spalania w zakładach technologicznych kotłowni (ciepłowni) w celu dostosowania do ekologicznych nośników energii wygodniejszych eksploatacyjnie i spełniających w większym stopniu wymagania w zakresie ochrony środowiska.

Na terenie Miasta nie występują sieci gazu przewodowego. Realizacja inwestycji związanej z budową w/w sieci wydaje się być niezbędna z punktu widzenia celów rozwojowych Miasta.

¹⁶ za: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

2.4.2. OCHRONA ŚRODOWISKA

Polityka Miasta w zakresie ochrony środowiska oraz działania podejmowane w celu jej realizacji określone zostały w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Głowna” w części poświęconej prognozie oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Przedstawiono tam główne cele i zadania polityki ochrony środowiska prowadzonej przez Miasto w odniesieniu do poszczególnych obszarów problemowych.

Charakterystykę stanu istniejącego jakości środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń przeprowadzono w oparciu o dane zawarte w Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 r. oraz w Informacji o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego.

Według danych z 2012 roku największymi źródłami zorganizowanej emisji zanieczyszczeń do powietrza w postaci pyłów i gazów na terenie Głowna są takie podmioty jak:

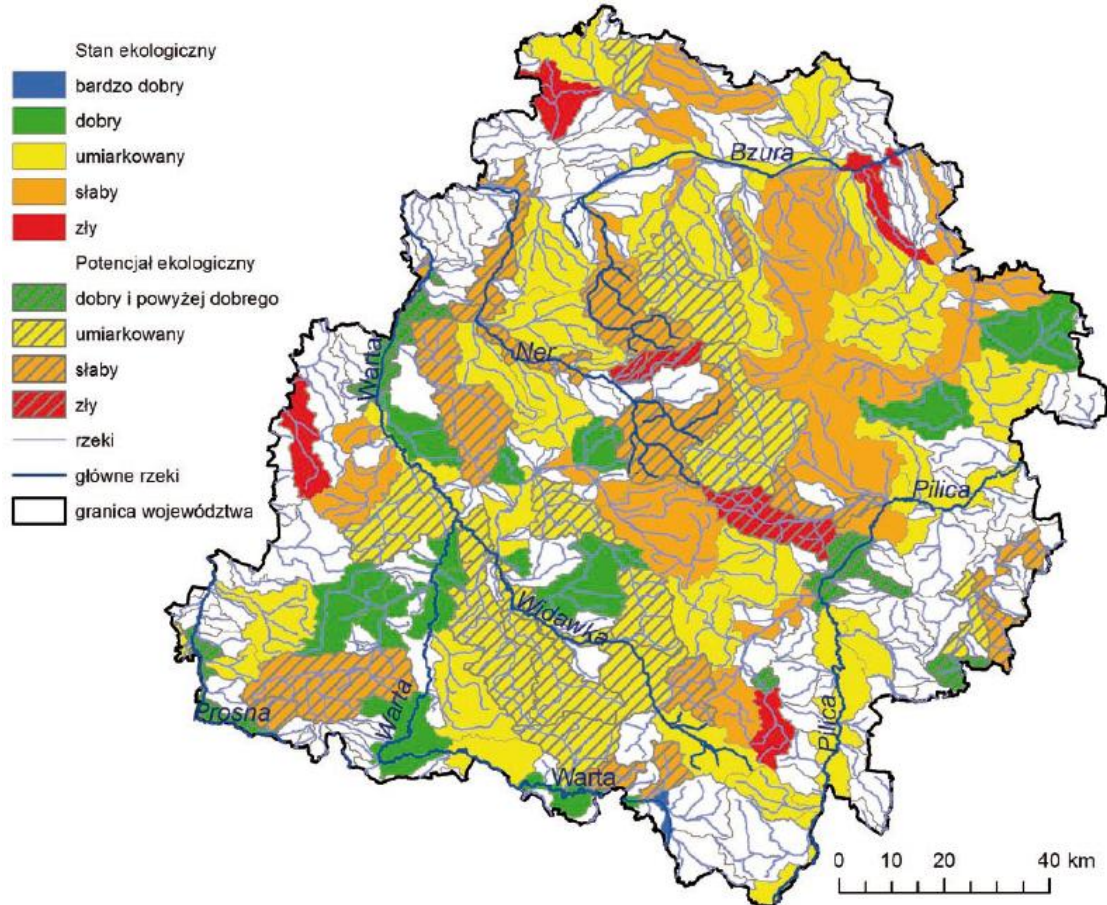
- SOLAN S.A. Głowno, która emituje 162,39 Mg pyłów i gazów na rok,
- Miejski Zakład Komunalny w Głownie, który emituje 19,08 Mg zanieczyszczeń na rok.

Istotnym elementem ochrony przyrody jest systematyczny monitoring stanu wód powierzchniowych i podziemnych. W latach 2010 – 2012 w rejonie Głowna objęto monitoringiem wód powierzchniowych rzeki: Mroga, Mrożyca i Brzuśnia. We wszystkich przebadanych punktach: Mroga - Janów:

- rzeka Mroga od źródeł do Mrożycy bez Mrożycy,
- Mroga – Bielany: rzeka Mroga od Mrożycy do ujścia ,
- Mrożyca – Szczecin: rzeka Mrożyca,

stan jednolitej części wód przebadanych pod względem ekologicznym, jak i chemicznym określono jako zły. Stan zły dla jednolitych części wód nadawano również w przypadkach, w których brakowało oceny stanu/potencjału ekologicznego lub stanu chemicznego, ale pozostałe elementy wskazywały na stan poniżej dobrego. W przypadku wymienionych powyżej punktów pomiarowych odnotowano stan ekologiczny słaby (Mroga – Janów) oraz umiarkowany (Mroga – Bielawy, Mroga – Szczecin), natomiast stan chemiczny w punkcie (Mroga – Bielawy) oceniono poniżej stanu dobrego. Stan nadano ze względu na przekroczenie środowiskowych norm jakości średniorocznych wartości stężeń w JCW Mroga od Mrożycy do ujścia.

Rysunek 22. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW badanych na terenie województwa łódzkiego w latach 2010-2012

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 r.

Miejski charakter zlewni Mrogi sprawia, że głównymi źródłami zanieczyszczeń jej wód są odprowadzane sieciami kanalizacji lub w sposób niezorganizowany ścieki bytowo - gospodarcze i komunalne, ścieki przemysłowe i spływy obszarowe. Rzeka Mroga na odcinku od Mroźnicy do północnych granic Miasta jest zagrożona zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych. Również rzeka Brzuśnia - będąc odbiornikiem zanieczyszczeń komunalnych i pochodzących z obszaru miasta spływów obszarowych - prowadzi wody złej jakości.

Na terenie Miasta Głowno znajduje się jeden punkt pomiarowy wód podziemnych jest to studnia wód wgłębnych z poziomu czwartorzędu.. Pomiary przeprowadzane w czerwcu 2013 roku zakwalifikowały wodę do II klasy czystości, a więc wody dobrej jakości; w której wartości niektórych wskaźników są podwyższone w wyniku naturalnych procesów

zachodzących w wodach podziemnych; wskaźniki jakości wody nie przekraczają wartości dopuszczalnych jakości wody, przeznaczonej do spożycia przez ludzi.¹⁷

W 2012 roku na terenie Miasta Głowno dokonano dwóch pomiarów hałasu. Punkty pomiarowe zlokalizowano na ul. Sikorskiego (droga dojazdowa do DK 14) wzdłuż zabudowy jedno- i wielorodzinnej oraz budynków usługowo - handlowych oraz na ul. Zgierskiej wśród zabudowy mieszkaniowej oraz terenów rekreacyjnych. Na podstawie przeprowadzonych analiz wzdłuż ul. Zgierskiej nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu, natomiast dla lokalizacji przy ul. Sikorskiego normy hałasu przekroczone zostały o 0,5 dB dla pory nocnej. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż na terenie Miasta nie występują znaczące zagrożenia wynikające z przekroczenia dopuszczalnych norm poziomu hałasu.

Władze Miasta podejmują aktywne działania na rzecz zapobiegania negatywnym skutkom zanieczyszczenia powietrza m.in. poprzez sukcesywną termomodernizację istniejących budynków użyteczności publicznej. W 2014 roku przy wsparciu ze środków WFOŚiGW w Łodzi modernizacji poddane zostaną takie obiekty jak:

- budynek przy ul. Kopernika 45, użytkowany przez Miejski Ośrodek Kultury,
- budynek przy ul. Łowickiej 8a, użytkowany przez TKKF „Ekspandor”,
- budynek Urzędu Miejskiego w Głownie.

Planowane inwestycje:

W latach 2015 - 2016, przy wsparciu ze środków zewnętrznych (RPO WŁ 2014 - 2020) w ramach realizacji ZIT ŁOM, Miasto planuje zrealizować kolejny projekt wpływający na poprawę jakości środowiska naturalnego. Projekt pn. „Termomodernizacja budynków Miejskiego Przedszkola nr 1 oraz Szkoły Podstawowej Nr 2” obejmować będzie kompleksową modernizację energetyczną budynków wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (m. in. ocieplenie obiektu, wymiana dachu). Działania podjęte w ramach niniejszego projektu przyczynią się do zmniejszenia emisji CO₂ do atmosfery, a tym samym do zwiększenia efektywności energetycznej oraz racjonalizacji użytkowania i wytwarzania energii w budynkach, poprzez zmniejszenie zużycia energii.

¹⁷ Sprawozdanie z monitoringu regionalnego zwykłych wód podziemnych na terenie województwa łódzkiego, WIOŚ Łódź, marzec 2014

2.5. SFERA GOSPODARCZA

2.5.1. PRZEMYSŁ, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Według stanu na 2013 r. w Głownie w systemie REGON zarejestrowanych było 1 372 podmiotów gospodarczych, z czego zdecydowaną większość stanowiły firmy prowadzące tzw. „pozostałą działalność” (70,41%), spośród których największą liczbę stanowiły firmy z sekcji G: handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (447 podmiotów). Tabela poniżej przedstawia strukturę podmiotów gospodarczych w Mieście w 2013 roku w podziale na sektory własnościowe.

Tabela 23. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon wg sektorów własnościowych

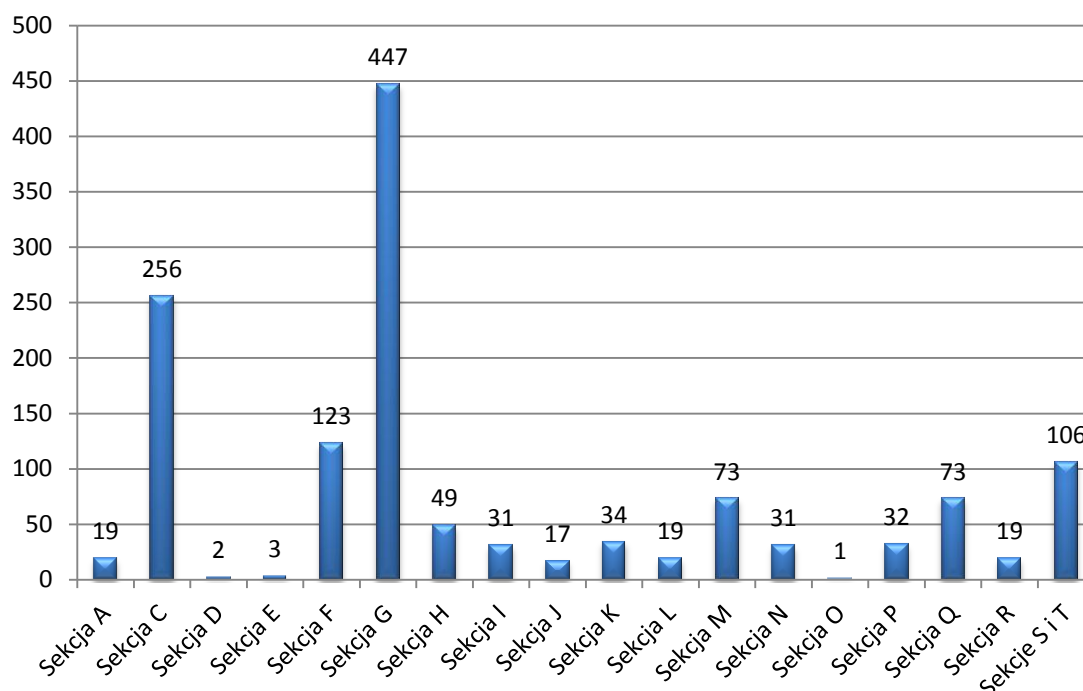
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 372
sektor publiczny - ogółem	37
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	29
sektor publiczny - spółki handlowe	3
sektor prywatny - ogółem	1 335
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 077
sektor prywatny - spółki handlowe	74
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	9
sektor prywatny - spółdzielnie	11
sektor prywatny - fundacje	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	38

Źródło: dane GUS

Dane z tabeli powyżej wyraźnie wskazują, iż wśród podmiotów gospodarczych największą część stanowią podmioty z sektora prywatnego w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na terenie Miasta zarejestrowanych jest również ponad 40 podmiotów z sektora non – profit w tym 38 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 3 fundacje. Dla porównania w roku poprzedzającym (2012) na terenie Miasta zarejestrowanych było 1 357 podmiotów gospodarki narodowej z czego 39 w sektorze publicznym i 1 318 w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów prywatnych wzrosła o 17 w tym zarejestrowano 3 nowe stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Wykres poniżej prezentuje sekcje wg klasyfikacji PKD 2007, w ramach których mieszkańcy Głowna najczęściej prowadzą działalność gospodarczą.

Wykres 24. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 w 2013 roku w Mieście Głowno w 2013 roku

Legenda:

- A- ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO
- B- GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE
- C- PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
- D- WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
- E- DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
- F- BUDOWNICTWO
- G- HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
- H- TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
- I- DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI
- J- INFORMACJA I KOMUNIKACJA
- K- DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA
- L- DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
- M- DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA
- N- DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
- O- ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE
- P- EDUKACJA
- Q- OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA
- R- DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ
- S- POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA
- T- GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY

Źródło: dane GUS

Tabele zamieszczone poniżej zawierają dane dotyczące podmiotów funkcjonujących na terenie Miasta Głowno. Są to najwięksi pracodawcy w regionie oraz firmy istotne z punktu widzenia ich kluczowego znaczenia dla rozwoju Głowna. Podmioty podzielono ze względu na sektor własnościowy, do którego należą.

Tabela 7. Przedsiębiorstwa państwowe

Nazwa przedsiębiorstwa	Liczba zatrudnionych osób
Miejski Zakład Komunalny w Głownie ul. Dworska 3, Głowno	32 osoby + 17 osób w ramach robót publicznych
Szkoła Podstawowa nr 1 ul. Plac Reymonta 1, Głowno	37 osób + 2 osoby w ramach robót publicznych
Szkoła Podstawowa nr 2 ul. Andersa 37, Głowno	56 osób
Szkoła Podstawowa nr 3 ul. Karasicka 35, Głowno	34 osoby
Zespół szkół nr 1 im. Cebertowicza ul. Kopernika 24/26, Głowno	41 osób
Zespół szkół Licealno-Gimnazjalnych ul. Kościuszki 10, Głowno	46 osób
Komisariat Policji w Głownie ul. Norblina 3, Głowno	26 osób
Gimnazjum miejskie im. Jana Pawła II ul. Kościuszki 11/13, Głowno	53 osoby
Urząd Skarbowy w Głownie ul. Norblina 2, Głowno	43 osoby
Urząd Miejski w Głownie ul. Dworska 4 ul. Młynarska 15 ul. Norblina 1	57 osób + 13 osób w ramach robót publicznych

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

Tabela 8. Przedsiębiorstwa prywatne

Nazwa przedsiębiorstwa	Liczba zatrudnionych osób
Fabryka szlifierek „FAS GŁOWNO” Sp. z o.o ul. Kopernika 34/40, Głowno	74-76 osób
Gminna Spółdzielnia „Sch” ul. Swoboda 26, Głowno	46 osób
Gorseciarska Spółdzielnia Pracy „GŁOWNO” ul. Swoboda 4, Głowno	180 osób
„SOLAN” Sp. z o.o ul. Łódzka 2, Głowno	142 osoby
Bank Spółdzielczy ul. Młynarska 5/13, Głowno	46 osób
Miejski zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o ul. Struga 3, Głowno	39 osób w tym 2 na 1/2 etatu
Mitmar Spółka z o.o ul. Sikorskiego 5b, Głowno	140 osób
Zamet-Głowno Adam Pruski, Zdzisław Łuczak Sp. Jawna ul. Norblina 28a, Głowno	87 osób
Centrum Medyczne Sp. z o.o NZOZ „REMIUM” ul. Kopernika 19, Głowno	61 osób
Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności ul. Wojska Polskiego 32/34, Głowno	158 osób
„JANMOR” Stocznia jachtowa, Andrzej Janowski ul. Łódzka 15, Głowno	23 osoby
Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo Usługowe „ALLES” Alicja Wojciechowska ul. Ściegiennego 15, Głowno	117 osób
KRIS LINE Sp. z o.o ul. Łowicka 89A, Głowno	158 osób
Firma Produkcyjno Handlowo Usługowa Jerzy Gocek ul. Kopernika 30, Głowno	46 osób

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

2.5.2. ROLNICTWO

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie Miasta Głowno zlokalizowanych było 161 gospodarstw rolnych. Tabela poniżej prezentuje liczbę gospodarstw rolnych z uwzględnieniem ich wielkości.

Tabela 9. Liczba gospodarstw rolnych z uwzględnieniem ich wielkości (PSR 2010)

ogółem	-	161
do 1 ha włącznie	-	47
powyżej 1 ha razem	-	114
1 - 5 ha	-	79
5 - 10 ha	-	29
powyżej 10 ha	-	6

Źródło: dane GUS (Powszechny Spis Rolny 2010)

Całkowita powierzchnia gospodarstw rolnych wynosiła w 2010 roku 540,34 ha, z czego największą powierzchnię zajmowały gospodarstwa małe (1 - 5 ha) – 215,63 ha. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie Miasta Głowno oscyluje wokół 3 ha. Użytki rolne w ogólnej powierzchni gospodarstw stanowią niemal 95% - 510,50 ha. Największa powierzchnia użytków rolnych przeznaczana jest pod zasiewy oraz uprawy trwałe. Rolnicy prowadzą swoją działalność na glebach o następujących klasach bonitacyjnych:

Tabela 10. Klasy bonitacyjne gleb przeznaczonych pod użytkowanie rolnicze

Klasa gleb	Powierzchnia [ha]
Gleby uprawne	
II	10,9324
III	177,5881
IIIa	118,9638
IVa	77,7799
IVb	36,9482
V	37,9892
VI	16,3662
VIz	0,5299
Łąki i pastwiska	
III	5,5862
IV	26,074
V	8,4951
VI	0,2824

Źródło: dane GUS (Powszechny Spis Rolny 2010)

W ogólnej liczbie gospodarstw rolnych na terenie Miasta znajdują się również gospodarstwa sadownicze, gdzie głównymi uprawami są jabłonie i wiśnie.

Działalność szkoleniową i informacyjną wśród rolników prowadzą przedstawiciele Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego. W mieście funkcjonuje również Cech Rzemiosł Różnych. Aktywna działalność tych instytucji przyczyni się do tworzenia przyjaznego klimatu współpracy między samymi rolnikami, a także na linii rolnicy – przedsiębiorcy.

2.5.3. TURYSTYKA¹⁸

Miasto Głowno może poszczycić się bardzo dobrymi warunkami dla rozwoju rekreacji i turystyki jednodniowej oraz weekendowej. Dostępność terenów leśnych, zbiorniki wodne, plaża – to walory, które zachęcają do wypoczynku w Głownie. W okresach letnich nad zalewem Mrożyczka organizowanych jest szereg imprez plenerowych skierowanych do osób w różnym wieku w myśl idei rodzinnej i wielopokoleniowej rekreacji.

Poniższy rysunek przedstawia położony w centrum miasta zbiornik Mrożyczka.

Rysunek 25. Zbiornik Mrożyczka

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

¹⁸ Za: www.glowno.pl

Zbiornik sąsiaduje z piaszczystą plażą. Posiada strzeżone kąpielisko. Można tu korzystać z boisk do piłki siatkowej oraz wypożyczalni sprzętu wodnego (łodzi wiosłowych, kajaków i rowerów wodnych). Na najmłodszych czeka plac zabaw ze zjeżdżalniami, mini ścianką wspinaczkową, linową piramidą, karuzelami, huśtawkami oraz koleją linową. Lasy na terenie Miasta idealnie nadają się dla miłośników grzybobrania, pieszych i rowerowych wycieczek, Nordic Walking, a także w okresie zimowym do biegów narciarskich i kuligów.

W Głownie brak bazy noclegowej co w poważny sposób ogranicza wykorzystanie walorów turystycznych Miasta przez osoby przyjezdne.

Planowane inwestycje:

Władze Miasta mają szereg nowych pomysłów, które pomogą zagospodarować turystycznie obszar wokół Zalewu. Inwestycje uzależnione są od możliwości finansowych jednostki, a także od środków zewnętrznych pozyskanych na ten cel. Do najistotniejszych zadań zaliczyć należy:

- budowę ciągu pieszo-rowerowego wokół zalewu (ok. 2 km) z infrastrukturą w postaci małej architektury, oświetlenia,
- wyznaczenie miejsc do wędkowania i grillowania wokół Zalewu,
- budowę stref aktywności rodzinnej obejmujących ścieżki zdrowia z przeszkodami do pokonania o różnym stopniu trudności, zewnętrzną siłownię fitness również z urządzeniami dla seniorów,
- zwiększenie atrakcyjności w rejonie plaży i kąpieliska (np. budowa placu wodnego),
- modernizację i doposażenie istniejącego placu zabaw lub budowę nowego,
- poprawę infrastruktury sanitarnej oraz zaplecza magazynowego w rejonie kąpieliska i wypożyczalni sprzętu pływającego,
- budowę nowych pomostów pływających (z uwagi na konieczność zmiany poziomu wody w zbiorniku w trakcie roku – funkcja retencji),
- stworzenie ścieżek edukacyjnych w rejonie Zalewu Mrożyczka,
- zagospodarowanie tzw. Marakanu (teren potencjalnie do wykorzystania pod pole biwakowe, namiotowe, camperowe, pod letnią scenę plenerową),
- uruchomienie trasy spływu kajakowego rzeką Mrogą na odcinku od Huty Józefów do zalewu Mrożyczka.

2.5.4. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA MIASTA¹⁹

Dnia 9 października 2013 r. Rada Miejska w Głownie jednomyślnie poparła przedłożony przez burmistrza Grzegorza Janeczka projekt uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w rejonie ulic Górnej, Sowińskiego, Ostrołęckiej i drogi krajowej nr 14 (Łódź – Warszawa). Jest to szansa na rozwój potencjału inwestycyjnego oraz wzrost gospodarczy Głowna. Pozytywna decyzja w sprawie zmiany przeznaczenia terenów daje możliwość inwestycyjnego uaktywnienia blisko 70 ha powierzchni Miasta. Większość tych terenów w obecnie obowiązującym planie to tereny rolnicze będące własnością prywatną. Zmiana planu umożliwi ich wykorzystanie pod działalność gospodarczą - co stanowi korzyść dla miasta i jego mieszkańców i może spowodować znaczący wzrost wartości tych terenów - co jest korzyścią dla ich właścicieli. Wszystkie prace związane ze sporządzeniem, wyłożeniem i ostatecznym przyjęciem nowego planu dla tego rejonu Miasta mają zostać sfinalizowane w roku 2014.

Rysunek 26. Tereny inwestycyjne na terenie Miasta

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

¹⁹ za: www.glowno.pl

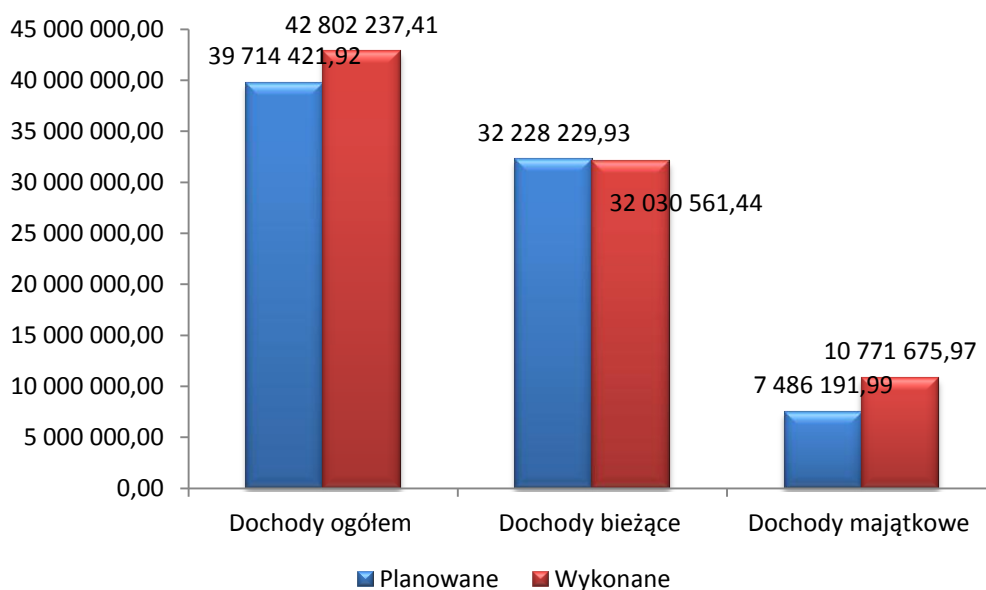
Planowane inwestycje:

Władze Miasta w najbliższych latach planują podjąć działania mające na celu poprawę dostępności terenów inwestycyjnych na obszarze Głowna poprzez budowę dróg położonych w rejonie ulic Górnej, Sowińskiego, Ostrołęckiej oraz drogi krajowej nr 14. Głównym celem projektu będzie budowa, a także przebudowa dróg wraz z towarzyszącą im infrastrukturą, co przyczyni się do połączenia sieci dróg na terenie inwestycyjnym wokół trasy krajowej nr 14 w Głownie z siecią dróg krajowych i europejskich, co skutkować będzie szybszymi i bezpieczniejszymi połączeniami z głównymi ośrodkami rozwoju w województwie i kraju. Umożliwi to rozwój powiązań społeczno - gospodarczych w regionie oraz wzrost jego atrakcyjności inwestycyjnej.

2.5.5. SYTUACJA FINANSOWA MIASTA²⁰

Zestawienie dochodów oraz wydatków zostało przedstawione w postaci wykresów. Poniżej znajduje się wykres ilustrujący dochody ogółem oraz z podziałem na dochody bieżące, majątkowe w roku 2013.

Wykres 27. Dochody Miasta w 2013 roku – plan i wykonanie

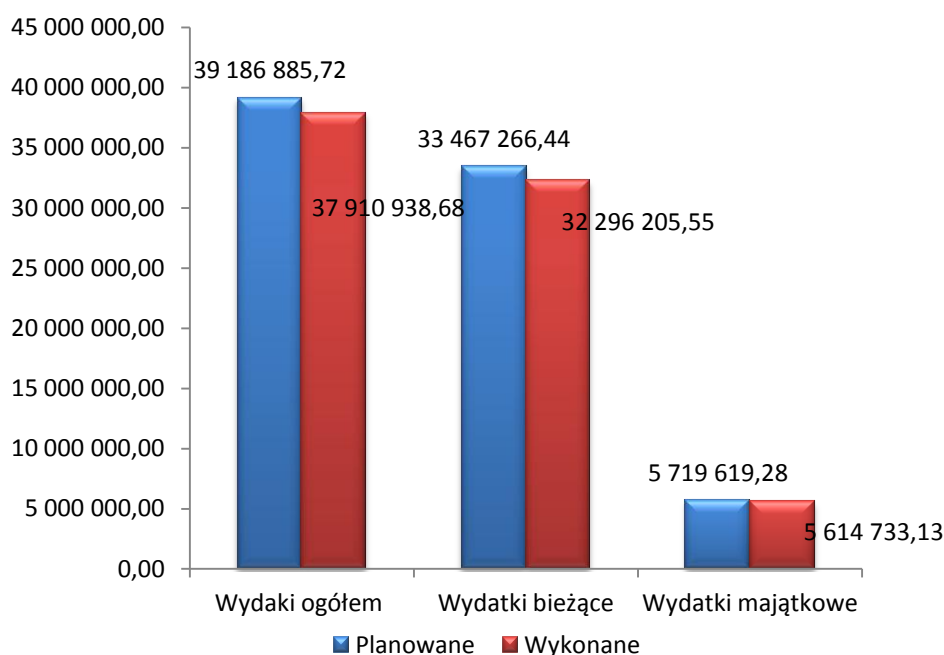

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

Kolejny wykres przedstawia wydatki Miasta w 2013 roku również w podziale na kategorie bieżące oraz majątkowe.

²⁰ za: www.glowno.pl

Wykres 28. Wydatki Miasta w 2013 roku – plan i wykonanie

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Głownie

W 2013 roku Gmina Miasta Głowno otrzymała dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich w kwocie 2 117 323,10 zł. z przeznaczeniem na następujące zadania i projekty:

- „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami oraz odtworzeniem nawierzchni w mieście Głowno” - 737 485,45 zł,
- „Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Ziewanicach” - 131 576,97 zł.,
- „Mój rynek” - 890 700,48 zł.,
- „Przedszkolaki z Trójki” - 92 321,76 zł.,
- „Indywidualność siłą - 29 935,00 zł.,
- „Comenius” - 16 640,00 zł.,
- „Aktywna integracja w mieście Głowno” - 218 663,44 zł.

Łączna kwota dochodów budżetowych w roku budżetowym 2013 wyniosła 42 802 237,41zł, co oznacza, że plan został wykonany w 107,78%. Największa kwota dochodów w zakresie zadań własnych została osiągnięta w dziale 756: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem. Najmniejszy dochód budżetowy Gmina osiągnęła zaś w dziale 010: Rolnictwo i łowiectwo. Łączna kwota dochodów w 2014r. planowana jest na poziomie 33 761 824,43 zł., z czego dochody bieżące mają wynieść 31 862 728,03 zł, a dochody majątkowe 1 899 096,40 zł.

Łączna kwota wydatków budżetowych w roku budżetowym 2013 wyniosła 37 910 938,68zł, co oznacza, że plan został wykonany w 96,74%. Na zadania własne w 2013r. gmina przeznaczyła 32 301 787,21 zł., z czego największa pula pieniędzy została zagospodarowana w obszarze: oświata i wychowanie. Najmniejsza kwota przeznaczona na realizację zadań własnych została wydatkowana na dział 010: Rolnictwo i łowiectwo. Wydatki na 2014r. planuje się w kwocie 32 819 824,43 zł, w tym wydatki bieżące wynoszące 31 862 728,03 zł. i wydatki majątkowe 957 096,40 zł.

Aktualny budżet Gminy na 2014r. wynosi 34 942 461,26 zł. Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2014 – 2025 zakłada zwiększanie coroczne zwiększanie dochodów bieżących o wskaźnik od 1% do 3%. W prognozie dochodów majątkowych planuje się konsekwentne realizowanie sprzedaży nieruchomości z tendencją spadkową w kolejnych latach. Jeśli chodzi o prognozowane wydatki bieżące to w latach 2014 – 2025 zakłada się ich wzrost w kolejnych latach budżetowych średnio o 1%. Na 2014 rok zaplanowano wskaźnik zadłużenia na poziomie 15,05%. Według WPF w kolejnych latach budżetowych wskaźnik będzie się systematycznie zmniejszał – np. w roku 2015 ma osiągnąć poziom 12,30%.²¹

²¹ Wieloletnia Prognoza Finansowa dla Miasta Główna na lata 2014 - 2025

3. ANALIZA SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT w obszarze zasobów Miasta Głowno, zagospodarowania przestrzennego oraz strefy gospodarczej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • tereny rekreacyjne i wypoczynkowe (specyficzny mikroklimat) • estetyka Miasta- zmiana funkcjonalności centrum • baza sportowa • zrealizowane inwestycje • bliskość większych aglomeracji (Łódź, Warszawa) • tereny pod zabudowę jednorodzinną • służba zdrowia • brak uciążliwego przemysłu • potencjał wynikający z atrakcyjnego położenia i zasobów przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> • baza noclegowo – gastronomiczna • niewystarczająca infrastruktura rekreacyjna • brak terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą • niewystarczający stan infrastruktury drogowej i technicznej • niewykorzystany potencjał zbiornika wodnego i terenów rekreacyjnych • niewystarczająca ilość dogodnych połączeń komunikacyjnych • ograniczona liczba miejsc pracy

Szanse	Wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • położenie geograficzne (bliskość aglomeracji), • potencjał przyrodniczy • potencjał terenów inwestycyjnych • fundusze zewnętrzne, • inwestorzy zewnętrzni, • OZE – kogeneracja (fotowoltaika, biogaz, biomasa), • polityka inwestycyjna lokalnych przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • negatywne tendencje demograficzne (migracje, przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa) • bliskość aglomeracji Łódź – Warszawa (migracja mieszkańców), • polityka inwestorów • duża konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych • ograniczone środki budżetowe • bezrobocie • odpływ wykształconych mieszkańców • niewystarczająca identyfikacja regionu łódzkiego jako atrakcyjnego turystycznie

Źródło: opracowanie własne

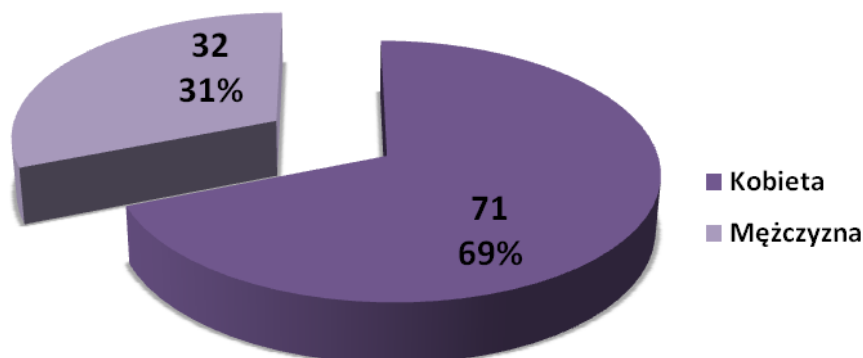
4. WYNIKI SONDAŻU SPOŁECZNEGO

4.1. OBSERWACJE I WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO Z MIESZKAŃCAMI MIASTA ORAZ KLUCZOWYMI REPREZENTANTAMI MIASTA

Badanie zostało przeprowadzone na terenie Miasta Głowno w czerwcu 2014 roku. Zrealizowane zostało przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. Mieszkańcy, którzy zdecydowali się na wypełnienie ankiety, byli dobrze nastawieni do badania. Duża część osób, która odmówiła, tłumaczyła się brakiem czasu oraz kompetencji.

Respondenci biorący udział w badaniu zostali dobrani drogą losową, spełniali oni jedno wspólne kryterium, którym był fakt mieszkania w mieście Głowno. W badaniu wzięły udział 103 osoby, z czego większość stanowiły kobiety (69%). Pozostałe 31% stanowili mężczyźni.

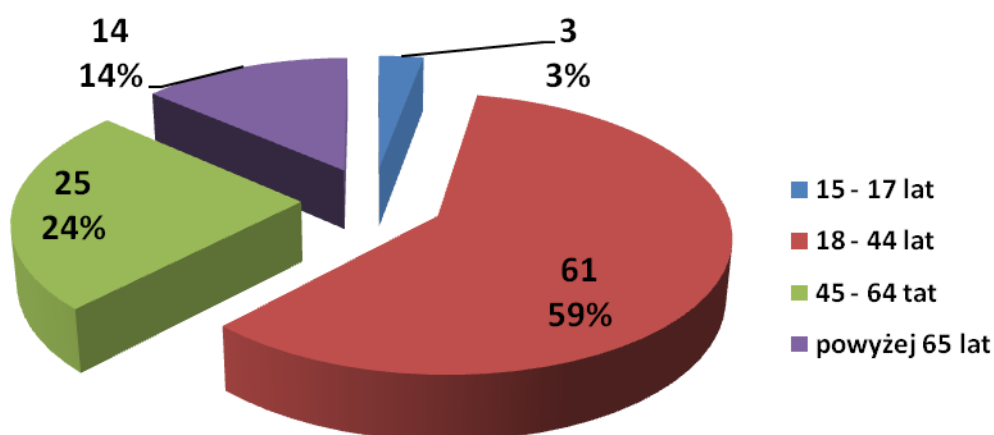
Rysunek 29. Płeć respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Najliczniejszą grupę respondentów pod względem wieku stanowiły osoby młode w przedziale od 18 do 44 lat – 61 osób. Drugą najliczniejszą grupą były osoby w przedziale wiekowym 45-64 lata- 25 osób. 14 osób podało wiek powyżej 65 lat. Najmniej liczni wśród osób wypełniających ankietę byli ludzie bardzo młodzi (15-17lat)- tylko 3 osoby.

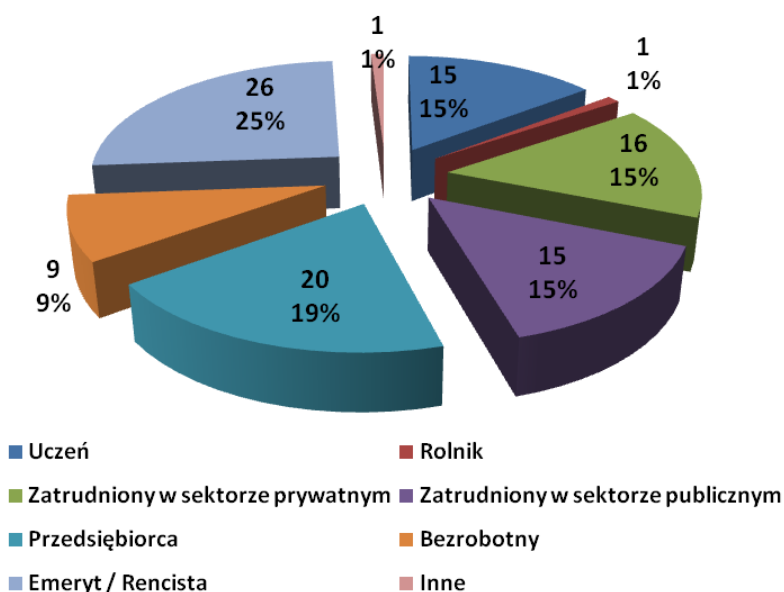
Rysunek 30 Wiek respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Osoby biorące udział w badaniu różniły się pod względem statusu zawodowego. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby ze statusem emeryt/rencista - 25%. Drugą pod względem liczebności była grupa osób w wieku 45-64 lat. Kolejną, grupą byli respondenci deklarujący status przedsiębiorcy – 19%. Na trzecim miejscu plasują się zarówno osoby zatrudnione w sektorze prywatnym, jak i w sektorze publicznym oraz ze statusem ucznia (odpowiednio po 15% respondentów). Spośród wszystkich biorących udział w badaniu, 9% osób posiadało status bezrobotnego. Jedna osoba wskazała, iż jest rolnikiem i jedna osoba określiła, że obecnie znajduje się na urlopie wychowawczym.

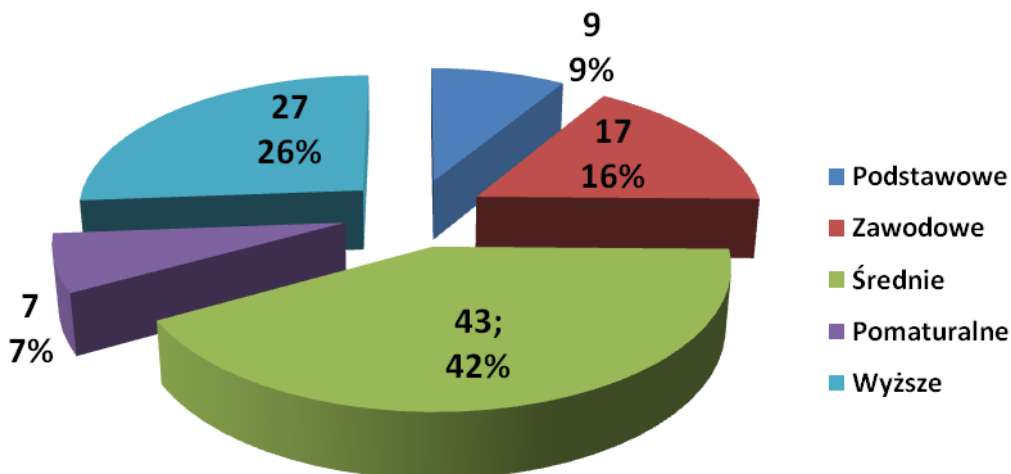
Rysunek 31 Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem wykształcenia najczęściej, bo blisko połowa respondentów (42%), to osoby z wykształceniem średnim. Kolejne 26% ankietowanych zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Następną grupę osób stanowią osoby z wykształceniem zawodowym-16%, a zaraz po nich osoby z wykształceniem podstawowym. Najmniej respondentów zadeklarowało wykształcenie pomaturalne-7%.

Rysunek 32 Wykształcenie respondentów

Źródło: Opracowanie własne

Sondaż opinii publicznej uwzględnił również zebranie głosów kluczowych interesariuszy Miasta Głowno. W tym celu przeprowadzone zostały w czerwcu 2014 roku wywiady telefoniczne oraz ankiety e-mail z przedstawicielami placówek oświatowo-opiekuńczych, opieki społecznej, nadleśnictwa, kluczowych przedsiębiorstw, radnych. Odpowiedzi udzieliło 15 osób na ponad 50 interesariuszy, których poproszono o udział w badaniu. Łączną statystykę odpowiedzi uzyskanych od mieszkańców i interesariuszy opisano i przedstawiono poniżej w formie graficznej.

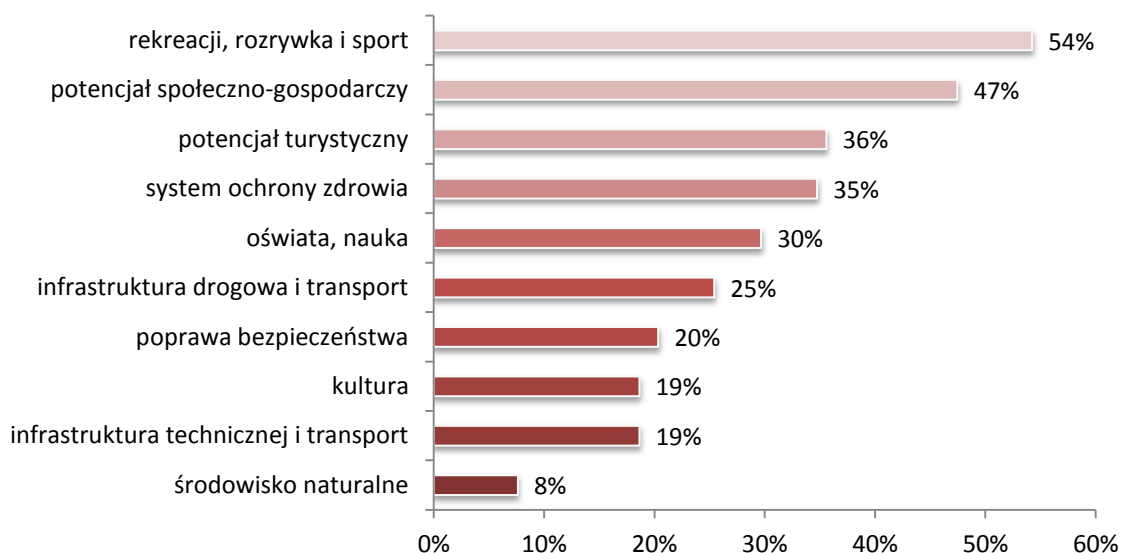
W pierwszym pytaniu, respondenci mieli wskazać na trzy spośród dziesięciu obszarów, które ich zdaniem powinny stanowić priorytety dla rozwoju Miasta Głowno w perspektywie najbliższych lat.

1. Rozwój oświaty i nauki
2. Rozwój kultury
3. Rozwój rekreacji, rozrywki i sportu
4. Rozwój infrastruktury technicznej i transportu
5. Rozwój infrastruktury drogowej i transportu
6. Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego
7. Rozwój potencjału turystycznego

8. Poprawa jakości środowiska naturalnego
9. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia
10. Poprawa bezpieczeństwa

Następnie zostali poproszeni o wymienienie trzech kluczowych dla tych obszarów inicjatyw.

Rysunek 33 Najistotniejsze obszary przyszłych zmian w opinii respondentów

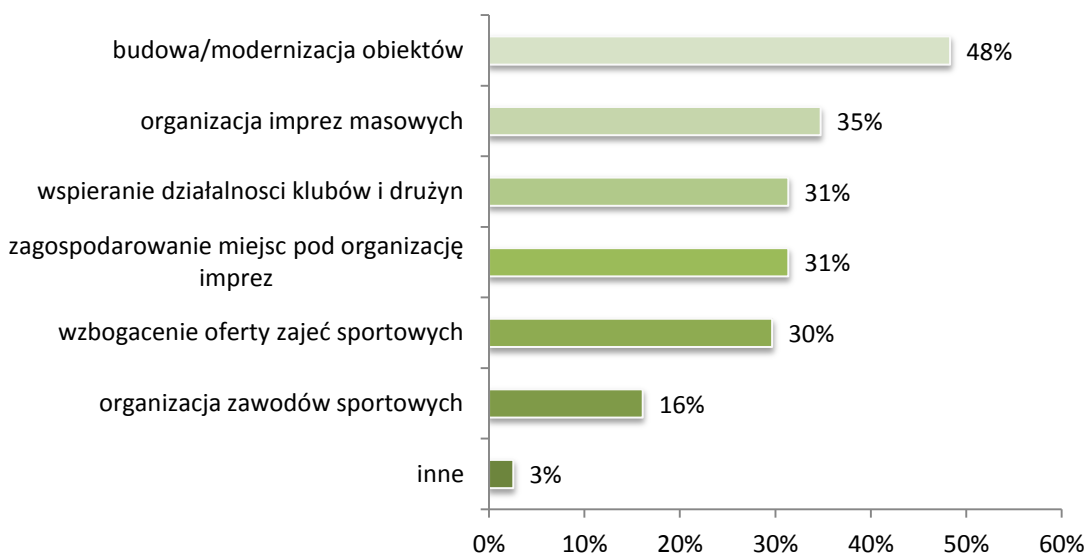

Źródło: Opracowanie własne

Najistotniejsze dla ankietowanych okazały się działania związane z rozwojem rekreacji, rozrywki i sportu (54%) oraz z potencjałem społeczno-gospodarczym (47%). Trzecim najczęściej wskazywanym przez respondentów obszarem priorytetowym był rozwój potencjału gospodarczego oraz systemu ochrony zdrowia, na który wskazało odpowiednio 36% i 35% respondentów.

W obszarze dotyczącym rozwoju rekreacji, rozrywki i sportu respondenci akcentowali przede wszystkim potrzebę budowy/modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych m.in. takich jak: basen, boiska, siłownie (w tym na świeżym powietrzu), kort tenisowy, kino, amfiteatr, czy też obiekty związane ze sportami wodnymi - wskazało na nie 48 % grupy, która wypowiedziała się na temat priorytetowej roli tego obszaru.

Rysunek 34 Rekreacja, rozrywka i sport

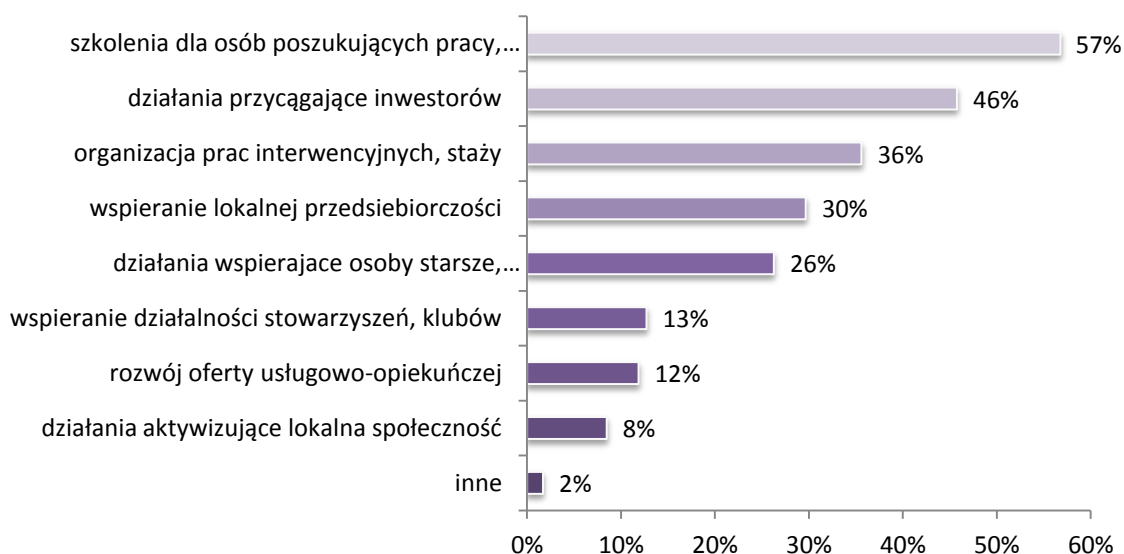

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani dostrzegają również potrzebę organizacji imprez masowych (35%) takich jak: koncerty, festyny, czy też imprezy z udziałem gwiazd, które przyciągną do Głowna osoby co najmniej z regionu łódzkiego. Następną w kolejności inicjatywą ważną dla mieszkańców Głowna w tym obszarze jest wspieranie działalności klubów i drużyn sportowych. Na taką odpowiedź wskazały 37 osób, co stanowi 31% grupy. Taka sama liczba respondentów uznała za istotne działanie związane z zagospodarowaniem miejsc pod organizację imprez. Najczęściej jako potencjalne miejsce wskazywano plac nad zalewem Mrożyczka przy ulicy Zgierskiej. Kolejnym działaniem, na które zwróciło uwagę 30% respondentów, było wzbogacenie oferty zajęć sportowych. Tylko 16% osób chciałoby, aby Miasto organizowało więcej zawodów sportowych. Wśród innych zgłaszanych propozycji była budowa restauracji Mcdonald's, kawiarni, kręgielni. Jedna osoba zasugerowała z kolei, by nie przeznaczać pieniędzy na cele związane z rekreacją i sportem.

Drugim, najczęściej wskazywanym w ankietach obszarem przyszłych działań jest wg 47% badanych mieszkańców Miasta Głowno obszar związany z potencjałem społeczno-gospodarczym.

Rysunek 35 Potencjał społeczno-gospodarczy

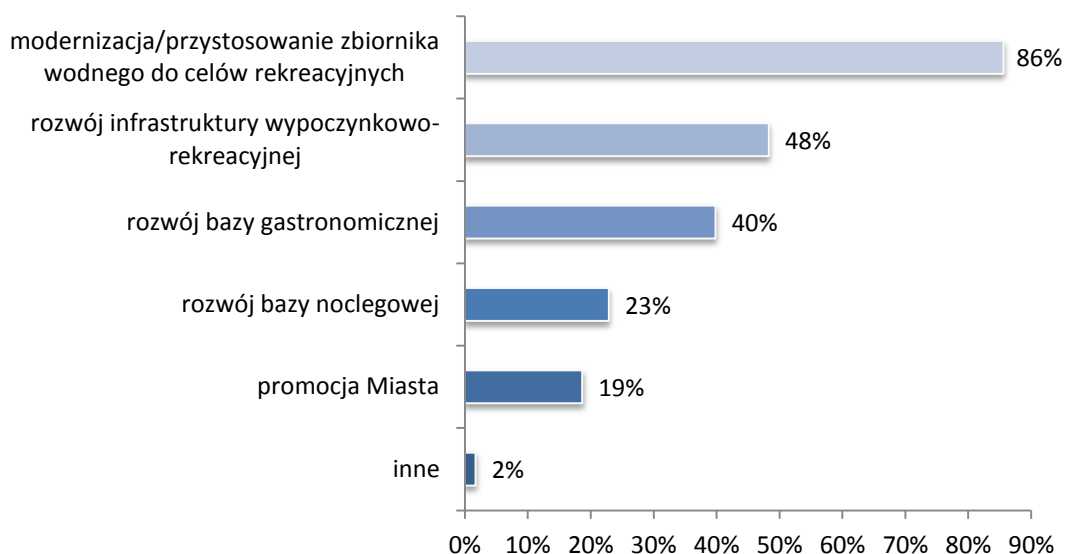

Źródło: Opracowanie własne

W kwestionariuszach najczęściej zaznaczano potrzebę organizacji szkoleń dla osób poszukujących pracy, działań wspierających wejście na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem (57%). Sytuację gospodarczą w Mieście poprawić mogą zdaniem respondentów, nowi inwestorzy, których należy zachęcać do przyjazdu i podejmowania inicjatyw w Mieście (46%) m.in. poprzez ulgi podatkowe czy też zwiększenie dostępności do obszarów przeznaczonych pod inwestycje. Ponad jedna trzecia osób opowiedziała się za tym, aby Miasto organizowało prace interwencyjne oraz staże (36%), a kolejne 30% uznało za istotne wszelkie inicjatywy wspierania lokalnej przedsiębiorczości np. poprzez pomoc w pozyskiwaniu środków na rozwój istniejących działalności i zmniejszenie lokalnych podatków. Kolejnym działaniem wskazanym przez mieszkańców jest wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych (26%). Ankietowani dostrzegają także wagę wspierania działalności stowarzyszeń, klubów (13%) – w ankietach wskazywano na następujące stowarzyszenia i kluby: Stowarzyszenie "Senior", Stowarzyszenie "Na rzecz kobiet" oraz Stowarzyszenie "Przyjaciół Głowna", kluby sportowe. 12% osób zasygnalizowało potrzebę rozwoju oferty usługowo-opiekuńczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Tylko 8% osób, uznało, iż Miasto powinno skupić się na działaniach aktywizujących lokalną społeczność.

Trzecim na liście obszarów priorytetowych zagadnieniem, które powinno być uwzględnione w planach rozwoju Miasta Głowno, jest zdaniem respondentów rozwój jego potencjału turystycznego – wskazało na niego 36% wszystkich ankietowanych osób.

Rysunek 36 Potencjał turystyczny

Źródło: Opracowanie własne

Pisząc o możliwości wykorzystania potencjału turystycznego, w kwestionariuszach najczęściej wskazywano na potrzebę modernizacji/przystosowania zbiornika wodnego do celów rekreacyjnych (86% grupy) oraz rozwój infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej (48%). Na trzecim miejscu wskazano działanie dotyczące rozwoju bazy gastronomicznej (40%). Mniej istotna dla mieszkańców okazała się kwestia dotycząca rozwoju bazy noclegowej (23%), a także promocji Miasta (19%). Mieszkańcy proponowali, aby wypromować Miasto pod względem turystyki czy też rodzinnej rekreacji wykorzystując m.in. potencjał zbiornika wodnego. Dwóch mieszkańców uznało, iż Miasto powinno zastanowić się nad wprowadzeniem publicznych toalet.

Kolejnym pod względem ważności obszarem priorytetowym wskazywanym przez respondentów były działania z zakresu system ochrony zdrowia, wspomniało o nim 35% ankietowanych mieszkańców Miasta.

Rysunek 37 System ochrony zdrowia

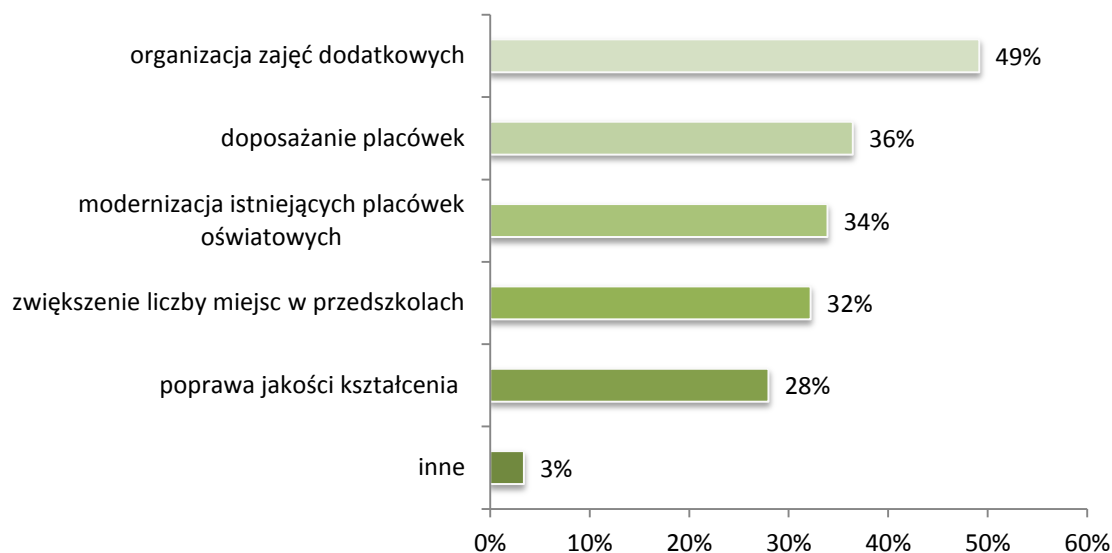

Źródło: Opracowanie własne

Większość osób (72%) wskazujących na priorytetową rolę ochrony zdrowia oczekuje poprawy dostępności do specjalistycznej opieki lekarskiej (przede wszystkim kardiologów, ginekologów, neurologów, urologów, endokrynologów, onkologów). Kolejnym elementem, na który zwróciło uwagę 47% grupy, jest poprawa dostępności do podstawowej opieki lekarskiej. 38% osób widzi potrzebę zapewnienia dostępu do opieki długoterminowej nad chorym w domu lub w innych placówkach (szpital, hospicjum). Potrzebę modernizowania istniejących placówek opieki zdrowotnej zaakcentowało 28% osób. Mniej istotna jest dla ankietowanych osób kwestia organizacji programów profilaktycznych (19%) np. leczenia uzależnień. Niewiele mniej osób (15%) wskazało na zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej dla osób niepełnosprawnych. Tylko 9% respondentów wymieniło wśród potrzebnych inicjatyw zwiększenie informacji o realizowanej profilaktyce. Dwie osoby zgłosiły potrzebę zwiększenia liczby aptek funkcjonujących na terenie Miasta. Wśród innych zgłaszanych sugestii odnotowano m.in. potrzebę poprawy jakości funkcjonowania szpitala w Mieście oraz sprzeciw wobec groźby jego likwidacji.

Piąte miejsce wśród obszarów najważniejszych dla rozwoju Miasta zajmuje oświata i nauka, na którą wskazało 30% respondentów.

Rysunek 38 Oświata i nauka

Źródło: Opracowanie własne

W ramach obszaru oświata i nauka najczęściej sygnalizowano, iż konieczna jest organizacja zajęć dodatkowych w postaci kół zainteresowań, zajęć wyrównawczych, językowych, a także sportowych - rozwojowych, sprawnościowych (49% grupy). Potrzebę doposażenia placówek oświatowych w niezbędny sprzęt (np. komputery, tablice interaktywne, sprzęt multimedialny) widzi 36% respondentów. Ponad jedna trzecia ankietowanych wskazywała także na konieczność modernizacji istniejących placówek oświatowych m.in. przedszkoli i szkół podstawowych ze szczególnym naciskiem na SP nr 1 (34%). Podobna liczba osób zwróciła uwagę na kolejny element, jakim jest zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach (32%). Niewiele mniej, bo 28% ankietowanych wskazało na poprawę jakości kształcenia. Wśród innych zgłaszanych propozycji odnotowano zwiększenie liczby miejsc w żłobkach, budowę placów zabaw przy szkołach, przedszkolach, a także poprawę procesów komunikacyjnych na płaszczyźnie nauczyciele - opiekunowie dziecka.

Na szóstym miejscu wśród najczęściej wskazywanych przez respondentów obszarów priorytetowych uplasowały się kwestie związane z infrastrukturą i transportem (25%).

Rysunek 39 Infrastruktura i transport

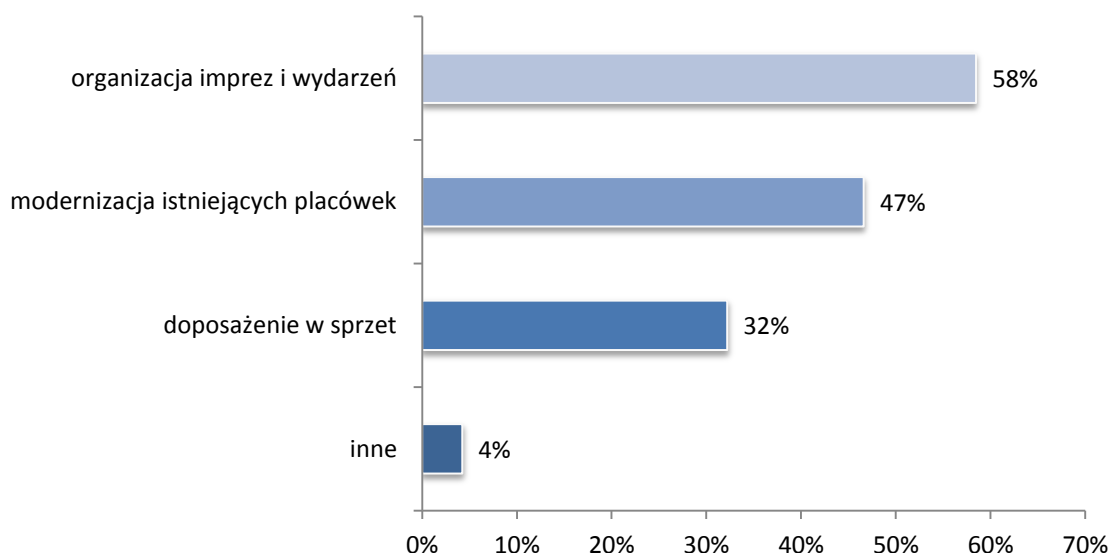

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy najczęściej koncentrowali się na poprawie stanu dróg (62%) oraz budowie sieci ścieżek rowerowych, poprawie stanu chodników i poboczy oraz stanu oświetlenia ulic, przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej (55%). Rejony miasta, które zostały wskazane przede wszystkim pod budowę sieci ścieżek rowerowych to centrum Miasta i jego obrzeża. Sygnalizacja świetlna wg respondentów powinna zostać zainstalowana na skrzyżowaniu ulic Szkolnej i Bielawskiej. Jeśli chodzi o sugerowane miejsca budowy chodników to mieszkańcy wskazywali przede wszystkim na ulicę Kopernika, Wojska Polskiego, Solskiego oraz dzielnicę Zabrzeźnia (ul. 18-tego Stycznia). Nieco mniej istotna jest dla ankietowanych osób kwestia tworzenia miejsc parkingowych (30%). Respondenci dostrzegają również konieczność poprawy połączeń komunikacyjnych w szczególności z Łodzią, Warszawą, Zgierzem, Łowiczem, Brzezunami i ze Skierniewicami (23%). Niewiele mniej ankietowanych, dostrzega potrzebę poprawy dostępu do Internetu (22%). Blisko jedna piąta grupy, wskazała na konieczność budowy kanalizacji deszczowej na terenie Miasta, a 17% ankietowanych postawiło na rozwój budownictwa mieszkaniowego. Na potrzebę rozwoju sieci kanalizacyjnej wskazało 12% ankietowanych, zaś sieci wodociągowej i gazowej - 9% respondentów. Tylko 5% osób wskazało na potrzebę rewitalizacji przestrzeni miejskiej. Spośród innych sugestii odnotowano potrzebę modernizacji ronda u zbiegu ulic Dąbrowskiego i Łódzkiej, a także powstanie publicznych toalet.

Przedostatnie miejsce na liście obszarów priorytetowych zajęły kwestie dotyczące sektora kultury – - wspomniało o nich 18% ankietowanych mieszkańców Miasta.

Rysunek 40 Kultura

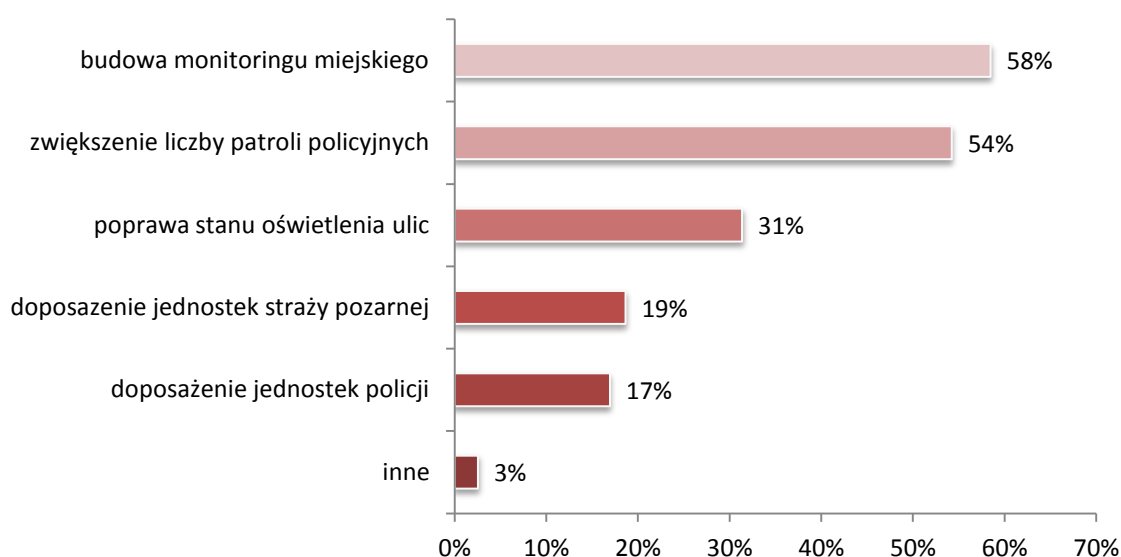

Źródło: Opracowanie własne

Najczęściej wskazywano na potrzebę organizacji imprez i wydarzeń o charakterze kulturalnym - tej odpowiedzi udzieliło 58% respondentów. Zwracano tu uwagę na takie wydarzenia, jak koncerty, pikniki, wszelkiego rodzaju pokazy oraz na imprezy o charakterze regionalnym (np. Dni Główna). Na drugim miejscu najczęściej wskazywano na konieczność podejmowania działań mających na celu modernizację istniejących placówek kulturalnych m.in. Miejskiego Ośrodka Kultury czy muzeum (47%). Prawie jedna trzecia ankietowanych osób wskazała na konieczność doposażenia placówek kulturalnych w niezbędny sprzęt (np. sprzęt multimedialny, audiowizualny, a także w sprzęt wynikający z potrzeb zajęciowych). Wśród innych zgłaszanych propozycji odnotowano postulaty budowy nowych placówek kulturalnych, kina.

Kolejne miejsce na liście najważniejszych obszarów wskazywanych przez respondentów zajęły zagadnienia dotyczące poprawy bezpieczeństwa - wskazało go w swoich ankietach 20% wszystkich respondentów.

Rysunek 41 Poprawa bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne

W tym przypadku zdecydowana większość grupy podkreślała, że najważniejsza jest budowa sieci monitoringu miejskiego (58% grupy). Miejsca, w których taki monitoring powinien powstać wg respondentów to: centrum Miasta, place zabaw, obszary wokół szkół, teren przy zbiorniku wodnym, Plac Wolności, osiedla mieszkaniowe czy też skrzyżowania. Na drugim miejscu wskazywano na potrzebę zwiększenia liczby patroli policyjnych na terenie miasta (54%). Potrzebę poprawy stanu oświetlenia ulic widzi 31% ankietowanych osób, a 19% zwróciło uwagę na kwestie doposażania oddziałów straży pożarnej. Kolejne 17% respondentów dostrzega również konieczność doposażania jednostek policji. Wśród innych zgłaszanych w ankietach propozycji odnotowano poprawę kultury wśród osób pracujących w policji, a także wprowadzenie patroli rowerowych.

Najmniej istotny dla ankietowanych osób był obszar dotyczący działań związanych z poprawą stanu środowiska naturalnego – wskazało na niego w swoich ankietach jedynie 8% respondentów.

Rysunek 42 Środowisko naturalne

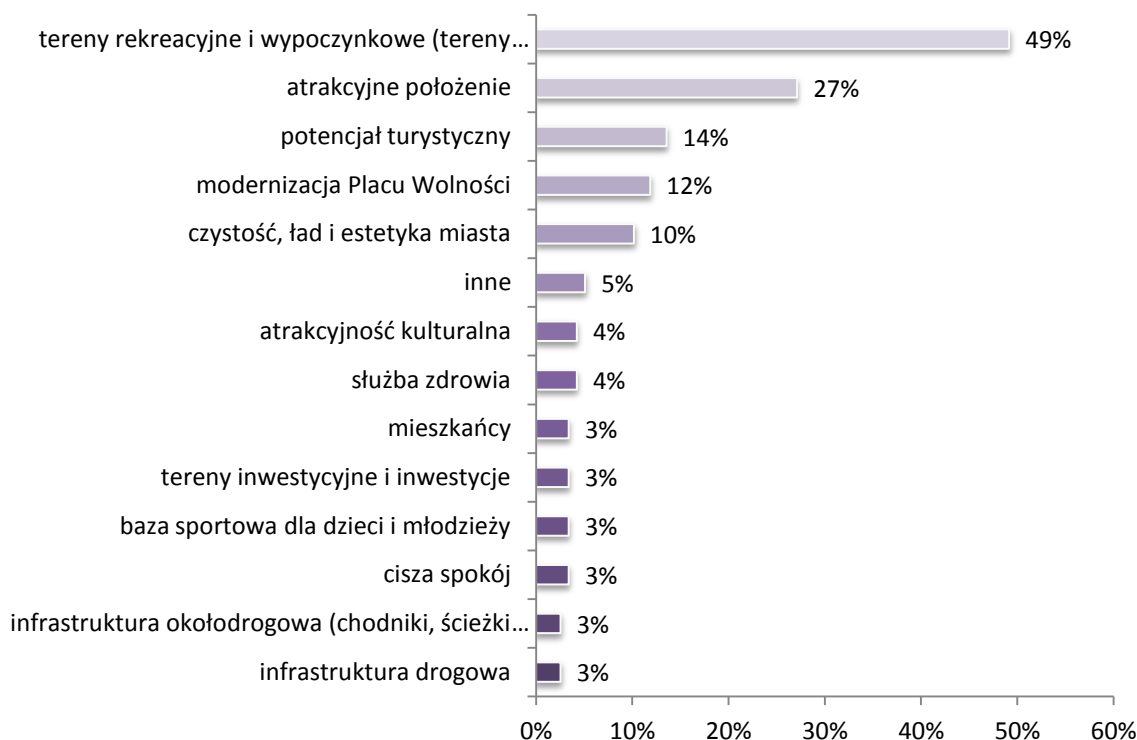

Źródło: Opracowanie własne

Większość mieszkańców (75%) za najbardziej istotne działanie w obszarze ochrony środowiska uznała dbałość o czystość przestrzeni miejskiej. Blisko jedna trzecia respondentów (31%) wskazała na potrzebę rozwoju i wykorzystania źródeł energii odnawialnej. W opinii respondentów na poprawę stanu środowiska naturalnego Miasta mogą również pozytywnie wpłynąć akcje podnoszące świadomość ekologiczną mieszkańców (28%). Zwiększenia powierzchni obszarów zielonych na terenie Miasta oczekuje 24% badanej grupy. Tyle samo osób wskazywało na konieczność budowy/modernizacji oczyszczalni ścieków. Spośród innych sugestii odnotowano propozycje wspierania służby leśnej, stworzenia możliwości do segregowania śmieci na terenie Miasta oraz wprowadzenia kontroli wywozu śmieci.

W ostatniej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech, najważniejszych z ich punktu widzenia, mocnych i trzech słabych stron swojego miasta.

Rysunek 43 Mocne strony w opinii mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Wśród najczęściej wskazywanych atutów Miasta Głowno znalazły się tereny rekreacyjne i wypoczynkowe (tereny zielone, zbiornik wodny, wydmy) – wspomniało o nich w swoich 49% wszystkich ankietowanych osób. Następnie respondenci podkreślali jako mocną stronę atrakcyjne położenie Miasta (27%) oraz jego potencjał turystyczny – 14. Atutem w opinii respondentów jest przeprowadzona modernizacja Placu Wolności (12%), jak również ogólnie czystość, ład i estetyka miasta (10%). Odnotowano pojedyncze głosy wskazujące również jako mocną stronę jego ofertę kulturalną, istniejącą bazę sportową dla dzieci i młodzieży, ciszę i spokój oraz funkcjonującą na jego terenie służbę zdrowia, a także istniejące tereny inwestycyjne, stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej.

Rysunek 44 Słabe strony w opinii mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Najczęściej wymienianą słabą stroną Miasta jest oferta kulturalno-rozrywkowa dla dzieci, młodzieży i osób starszych, na którą wskazała ponad jedna piąta wszystkich ankietowanych osób (21%). Respondenci podkreślali także jako słabą stronę brak pracy i możliwości rozwoju (20%) w Mieście oraz niewykorzystany potencjał zbiornika wodnego i terenów wokół niego (19%). Infrastruktury drogową i okołodrogową, jako słabą stronę zdefiniowało 14% wszystkich respondentów, zaś 13% badanej grupy wskazała na niskie poczucie bezpieczeństwa. 11% respondentów wskazuje jako zasadniczą wadę sposób zarządzania miastem, m.in. zbyt rozbudowaną administrację. Pozostałe głosy zwracały uwagę na słabość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (basen, place zabaw), niewystarczającą promocję miasta (również działania przyciągające inwestorów), procesy migracyjne (ucieczka do większych miast, za granicę), nierozwiniętą bazę noclegowo-gastronomiczną, połączenia komunikacyjne, niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę związaną z usługami. Pojedyncze osoby jako wady wskazywały brak ładu i porządku w mieście oraz ograniczony dostęp do służby zdrowia.

5. ANALIZA STRATEGICZNA MIASTA GŁOWNO

5.1. Wizja i misja oraz strategiczne kierunki rozwoju

Istotą zdefiniowania misji jest wskazanie roli, jaką władze samorządowe powinny pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego przyszłego kształtu Miasta Głowno (wizji) w oparciu o posiadane zasoby z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Miasta i jego kluczowych interesariuszy. Sformułowana wizja daje wskazówki dotyczące kierunku i sposobu działania władz Głowna przyjętego na okres do 2020 roku.

Misja i wizja porządkują przyszłość Miasta, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji przedsięwzięcia pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Analiza sytuacji obecnej Miasta na podstawie m.in. dostarczonych przez Urząd Miejski informacji, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu oraz badania przeprowadzonego wśród mieszkańców, radnych i reprezentantów kluczowych instytucji, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Miasta Głowno na najbliższe lata.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Miasta w przyszłości oraz wyznaczenie ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego Miasto będzie dążyć w perspektywie najbliższych lat. Jest ona generalną deklaracją obrazującą planowany proces rozwoju, który służyć ma poprawie sytuacji Miasta i jego mieszkańców w perspektywie kilku/kilkunastu lat. Warunkiem realizacji ustalonej wizji jest podjęcie szeregu działań, które spowodują systematyczny, trwały wzrost gospodarczy i rozwój instytucjonalny, co w efekcie doprowadzi do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz świadczonych na ich rzecz usług publicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego – wizji. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są główne cele oraz działania realizowane przez Miasto.

Źródło: opracowanie własne

Tak zdefiniowany stan docelowy oraz misja nakierowująca na jego osiągnięcie, uwzględniają szereg kluczowych elementów, takich jak:

- korzystne położenie w centrum Polski w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych,
- naturalne bogactwo regionu, które stanowią warunki turystyczno - rekreacyjne,
- podniesienie jakości życia – pracy, atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej.

5.2. Strategiczne oraz operacyjne cele Miasta

Misja i wizja Miasta stanowią jedynie zwięzłe odzwierciedlenie ambicji władz samorządowych, jego mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy związanych ze stanem docelowym, do osiągnięcia którego w przyszłości Miasto dąży. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary, na jakie władze samorządowe Miasta powinny ukierunkować swoje działania.

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego, pozwoliły na określenie trzech strategicznych celów rozwoju Miasta Głowno:

- I. **ROZWÓJ GOSPODARCZY MIASTA**
- II. **ROZWÓJ FUNKCJI WYPOCZYNKOWO – REKREACYJNEJ MIASTA**
- III. **ROZWÓJ FUNKCJI OSADNICZEJ MIASTA**

Miasto, podobnie jak inne jednostki samorządu lokalnego, zarówno na terenie województwa łódzkiego, jak i w innych województwach, dysponuje ograniczonymi zasobami w kontekście realizacji wszystkich wymienionych powyżej celów strategicznych. W związku z powyższym należy zadbać o to, aby w pierwszej kolejności realizowane były cele niezbędne do właściwego funkcjonowania Miasta.

Zidentyfikowane cele strategiczne są wyznacznikami długoterminowych kierunków rozwoju Miasta Głowno, natomiast cele operacyjne służą przełożeniu tych kierunków rozwoju na poziom szczegółowych działań operacyjnych.

Dla każdego celu strategicznego wskazano grupę celów operacyjnych, których realizacja umożliwi osiągnięcie oczekiwanego stanu docelowego nakreślonego przez obszary strategiczne. Cele operacyjne koncentrują się na określonych, sprecyzowanych działaniach, jakie powinny być podjęte przez władze Miasta.

W celu realizacji wizji i misji Miasta Głowno zdefiniowany został katalog kluczowych dla jego rozwoju celów strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowane zostały trzy cele strategiczne oraz dziesięć przyporządkowanych im celów operacyjnych. Należy pamiętać, że przedstawiony w dokumencie katalog stanowi jedynie propozycję i tym samym nie należy go traktować jako zbioru zamkniętego, wyczerpującego wszystkie możliwości stojące przed miastem.

Poszczególne cele zaprezentowane zostały w tabeli poniżej.

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
I	ROZWÓJ GOSPODARCZY MIASTA	A. Rozwój przedsiębiorczości, rozwój i promocja terenów inwestycyjnych Miasta
		B. Rozwój infrastruktury technicznej
II	ROZWÓJ FUNKCJI WYPOCZYNKOWO-REKREACYJNEJ MIASTA	A. Budowa i modernizacja infrastruktury (bazy) turystyczno-rekreacyjnej
		B. Stworzenie, rozwój i promocja oferty turystyczno-rekreacyjnej
III	ROZWÓJ FUNKCJI OSADNICZEJ MIASTA	A. Rozwój infrastruktury przeznaczonej pod budownictwo
		B. Rozwój i promocja oferty osadniczej
		C. Rozwój oferty i infrastruktury społecznej

Źródło: opracowanie własne

5.2.1. CEL STRATEGICZNY I

ROZWÓJ GOSPODARCZY MIASTA

CEL OPERACYJNY I.A

Rozwój przedsiębiorczości, rozwój i promocja terenów inwestycyjnych Miasta

Jednym z czynników rozwoju gospodarczego jednostki terytorialnej jest skuteczne pozyskanie inwestorów, którzy dzięki ulokowaniu w Mieście swojej inwestycji, a zatem i kapitału, powiększą tym samym jego budżet oraz spowodują wzrost zatrudnienia. Pozyskanie inwestorów odbywa się m.in. dzięki przygotowaniu kompleksowej oferty inwestycyjnej. W celu uporządkowania planów i zamierzeń zaleca się przygotowanie koncepcji rozwoju terenów inwestycyjnych w Mieście zgodnej z celami jego rozwoju. Kolejnym ważnym krokiem powinno być dostosowanie do potrzeb inwestycyjnych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który jest sporządzany w celu ustalenia przeznaczenia terenów, a także sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. Z punktu widzenia inwestora duże znaczenie odgrywa nie tylko jakość środowiska lokalnego (w tym zagospodarowania przestrzennego), ale również poziom innowacyjności, stan infrastruktury oraz dostępne zasoby ludzkie w postaci wiedzy i kwalifikacji. Dlatego oferta inwestycyjna nie powinna ograniczać się tylko do dostępności terenów pod zabudowę, ale być także oparta na rozwiniętej infrastrukturze technicznej, dostępie do wykwalifikowanej kadry, a także na systemie zachęt dla inwestorów o charakterze ekonomicznym.

Brak bezpośredniego kontaktu z inwestorami pozbawia władze lokalne możliwości identyfikacji szans i zagrożeń oraz możliwości zapobiegania negatywnym skutkom związanym z funkcjonowaniem inwestora w gminie. Istotne jest więc wypracowanie systemu umożliwiającego odpowiednio częste spotkania z inwestorami dzięki wykorzystaniu takich kanałów wymiany informacji jak np. spotkania lobbingsowe, kontakty bezpośrednie czy udział w targach branżowych. Dzięki takim aktywnościom możliwe jest silniejsze zakorzenienie inwestora w gminie, a co za tym idzie trwałe generowanie przez niego korzyści ekonomicznych dla jednostki terytorialnej.

Aby wzbudzić zainteresowanie stworzoną ofertą inwestycyjną, niezbędne będzie jej upowszechnienie poprzez konkretne działania marketingowe, wskazujące na Głowno jako miejsce atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów. W tym celu konieczne staje się publikowanie w różnorodnych środkach przekazu ofert zachęcających do podjęcia działalności gospodarczej na terenie Miasta. Jednym z narzędzi, które w obecnych czasach staje się wyjątkowo skutecznym kanałem pozyskiwania i wymiany informacji jest Internet. Na oficjalnej stronie internetowej Miasta powinna być udostępniona kompleksowa

oferta inwestycyjna, uwzględniająca pełen obraz ekonomiczny i społeczny jednostki. Dodatkowo, mając na uwadze głównie targi branżowe, skutecznym narzędziem stanowiącym będą foldery inwestycyjne - papierowa forma zwartej informacji o terenach inwestycyjnych Miasta. Przy wykorzystaniu Internetu i różnych portali społecznościowych możliwe jest również zastosowanie tzw. marketingu wirusowego, polegającego na zainicjowaniu sytuacji, kiedy potencjalni inwestorzy będą sami rozpowszechniać między sobą informacje dotyczące istniejącej oferty. Przy okazji działań promocyjnych oferty inwestycyjnej korzystnym działaniem może okazać się ich powiązanie z promocją oferty turystycznej Miasta.

Kolejnym istotnym elementem w rozwoju gospodarczym Miasta jest tworzenie klimatu sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem działań nakierowanych na rozwój MŚP, aktywizujących środowisko lokalnych przedsiębiorców.

Proponowane działania:

- dostosowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów inwestycyjnych,
- przygotowanie koncepcji rozwoju terenów inwestycyjnych w Mieście Głowno,
- przygotowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej ukierunkowanej na pozyskiwanie inwestora zewnętrznego,
- prezentacja potencjału inwestycyjnego Miasta na wybranych portalach internetowych,
- bezpośredni kontakt władz Miasta z kluczowymi potencjalnymi inwestorami,
- promowanie zachęt dla inwestorów o charakterze ekonomicznym (pomoc publiczna),
- wspieranie inicjatyw gospodarczych i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców Miasta,
- powiązanie promocji oferty inwestycyjnej z promocją oferty turystycznej.

CEL OPERACYJNY I.B

Rozwój infrastruktury technicznej

Infrastruktura techniczna odgrywa istotną rolę w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta oraz pobudzaniu procesów osadnictwa. Jej stan warunkuje nie tylko jakość życia mieszkańców, ale wpływa także na atrakcyjność inwestycyjną danej jednostki terytorialnej. W związku z tym, ważnym działaniem w perspektywie najbliższych kilku lat będzie przede wszystkim budowa oraz modernizacja dróg wraz z rozwojem infrastruktury okołodrogowej. Poprawa stanu chodników oraz ich budowa wpłynie znacząco na zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i pozytywne postrzeganie gminy przez jej mieszkańców w kontekście warunków poruszania się w przestrzeni miejskiej. Należy zaznaczyć, iż wszelkie projekty infrastrukturalne powinny uwzględniać potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych w odpowiedzi na jedno z podstawowych praw człowieka jakim jest prawo do korzystania z możliwości swobodnego poruszania się. Biorąc pod uwagę silnie akcentowaną funkcję rekreacyjną i turystyczną Miasta, promującego się jako miejsce rodzinnego, aktywnego wypoczynku („Główno Rodzinna Re-Kreacja”), niezbędne jest podejmowanie działań związanych z rozbudową infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej, w tym z rozwojem sieci ścieżek rowerowych stających się nieodzownym elementem krajobrazu miejskiego i zyskujący coraz szersze grono zwolenników oraz ścieżek edukacyjnych tworzących razem wokół zalewu Mroźyczka swoiste centrum rekreacyjno – edukacyjno – wypoczynkowe.

Innym istotnym obszarem rozwoju infrastruktury związanym jednocześnie z ochroną środowiska jest poprawa stanu skanalizowania Miasta, a także modernizacja infrastruktury wodociągowej. Z punktu widzenia realizacji celów rozwojowych Miasta niezbędna jest również budowa sieci gazu przewodowego.

W celu dywersyfikacji źródeł energii warto rozważyć wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Jednym z proponowanych działań jest więc wykorzystanie infrastruktury OZE w obiektach użyteczności publicznej (np. solary, małe elektrownie wodne) oraz jej popularyzacja wśród mieszkańców. Działanie to jest zgodne z polityką energetyczną Polski, a wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń poprzez ograniczenie zużycia wyczerpywanych paliw kopalnych.

Aby poprawić stan bezpieczeństwa w Mieście, zaleca się budowę systemu monitoringu wizyjnego, który ułatwi utrzymanie porządku w najbardziej niebezpiecznych punktach Miasta, jak również zwiększy szansę na wykrycie przestępstw i wykroczeń już w momencie ich popełniania. Dzięki nowoczesnym systemom monitoringu wizyjnego możliwe jest także zabezpieczenie różnego rodzaju imprez i wydarzeń miejskich oraz łatwiejsze kierowanie

ruchem drogowym. Należy zwrócić jednak uwagę na fakt, iż dla skutecznej poprawy bezpieczeństwa niezbędne jest sprzężenie monitoringu z działaniami służb miejskich, tj. Policji czy Straży Miejskiej. Tylko dzięki sprawnej współpracy pomiędzy służbami, a operatorem monitoringu możliwe jest dotarcie na miejsce zdarzenia w ciągu kilku minut.

Proponowane działania:

- poprawa jakości środków transportu publicznego – transport proekologiczny,
- tworzenie nowych połączeń komunikacyjnych,
- budowa i modernizacja dróg, chodników, parkingów i ścieżek rowerowych z uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,
- stworzenie sieci komunikacji rowerowej,
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, gazowej, melioracyjnej,
- działania na rzecz wykorzystania infrastruktury OZE w obiektach użyteczności publicznej oraz wśród mieszkańców,
- budowa i rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.

CEL STRATEGICZNY II

ROZWÓJ FUNKCJI WYPOCZYNKOWO-REKREACYJNEJ MIASTA

CEL OPERACYJNY II.A

Budowa i modernizacja infrastruktury (bazy) turystyczno – rekreacyjnej

Głównie ze względu na bogate walory przyrodnicze w postaci lasów, zbiorników wodnych i plaży posiada bardzo dobre warunki dla rozwoju rekreacji i turystyki jednodniowej oraz weekendowej. W tym celu niezbędnym działaniem jest kompleksowe zagospodarowanie zbiorników wodnych na cele rekreacyjne. Wokół zbiornika Mrożyczka proponowanymi inwestycjami są wyznaczenie miejsc do grillowania i wędkowania, a także uruchomienie trasy spływu kajakowego rzeką Mrogą na odcinku od Huty Józefów do Zalewu Mrożyczka wraz z budową niezbędnej infrastruktury.

Miasto nie posiada bazy noclegowej, a istniejąca baza gastronomiczna nie jest wystarczająca do obsługi potencjalnych turystów. W związku z powyższym istotne jest podjęcie działań w celu ich rozwoju. Jedną z form proponowanej rozbudowy bazy noclegowej jest np. stworzenie pola namiotowego/kempingu na terenie tzw. Marakanu, tj. zespołu wydm śródlądowych.

W celu uatrakcyjnienia przestrzeni miejskiej ciekawym pomysłem może być budowa placu wodnego, który mógłby zapewniać rekreację wodną dla całej rodziny i być alternatywą dla kąpeli w Zalewie Mrożyczka. Ze względu na sezonowość tego rodzaju obiektu, wieczorem i w okresach jesienno-zimowych plac mógłby zamieniać się w kolorową, wodną fontannę. W ramach rozbudowy infrastruktury turystycznej na terenie Miasta oraz rekreacji ukierunkowanej na całą rodzinę w planowanych działaniach należy również pamiętać o budowie placów zabaw oraz rozbudowie plenerowych stref aktywności fizycznej np. w formie ścieżek z umieszczonymi na nich urządzeniami rekreacyjnymi (zewnętrznej siłowni fitness) dostosowanymi zarówno do potrzeb dzieci, jak i seniorów. Dla przyciągnięcia do Miasta entuzjastów jazdy na rowerze i amatorów pieszych wycieczek niezbędne będzie wyznaczenie i odpowiednie oznakowanie szlaków rowerowych, a także ścieżek edukacyjno-rekreacyjnych oraz uwzględnienie w przestrzeni miejskiej małej infrastruktury w postaci m.in. stojaków rowerowych, tablic informacyjnych, ławek, koszy na śmieci, itp. Dzięki temu działaniu Głównie będzie miejscem zachęcającym do prowadzenia aktywnego trybu życia oraz stworzy atrakcyjne warunki dla miejskiej rekreacji.

Proponowane działania:

- kompleksowe zagospodarowanie zbiorników wodnych na cele rekreacyjne,
- wyznaczenie miejsc do grillowania i wędkowania wokół zbiornika Mrożyczka,

- rozbudowa plenerowych stref aktywności fizycznej,
- budowa placu wodnego,
- zwiększenie bazy noclegowo – gastronomicznej,
- wyznaczenie i oznakowanie szlaku rowerowego po Głownie oraz ścieżek edukacyjno – rekreacyjnych,
- uruchomienie trasy spływu kajakowego rzeką Mrogą na odcinku od Huty Józefów do zalewu Mrożyczka wraz z infrastrukturą,
- rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej na terenie miasta (plac zabaw, mała architektura),
- podjęcie działań umożliwiających zlokalizowanie pola namiotowego/kempingu na terenie tzw. Marakanu.

CEL OPERACYJNY II.B

Stworzenie, rozwój i promocja oferty turystyczno - rekreacyjnej

Rozwój funkcji rekreacyjno –turystycznej Miasta poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury powinien iść w parze z działaniami promującymi zarówno posiadane zasoby, jak i wydarzenia mające miejsce w Głownie. W tym celu warto stworzyć spójną ofertę turystyczną i rekreacyjną przedstawiającą najważniejsze walory Miasta dla różnych grup odbiorców (potencjalnych „klientów”). Przygotowanie oferty powinno uwzględniać dokładną i cyklicznie prowadzoną inwentaryzację zasobów oraz wydarzeń umożliwiającą jej bieżące aktualizowanie. Ponieważ o turystyczno – rekreacyjnej atrakcyjności Miasta decydują przede wszystkim zbiorniki wodne i rzeki oraz tereny leśne, obecne również na terenach sąsiednich gmin, warto wziąć pod uwagę współpracę w celu wspólnego przygotowania zintegrowanej oferty turystycznej, jak również jej wspólnego promowania. W efekcie, poprzez zaprezentowanie wspólnej wzbogaconej i bardziej zróżnicowanej oferty, zwiększy się nie tylko atrakcyjność przekazu, ale również szansa na ograniczenie kosztów promocji (np. dzięki wspólnym zamówieniom). Ponieważ potencjał turystyczny Miasta jest obszarem priorytetowym wskazywanym przez ponad jedną trzecią wszystkich ankietowanych mieszkańców

i interesariuszy należałoby rozważyć ich zaangażowanie w procesy dalszego tworzenia pozytywnego wizerunku Głowna np. poprzez cykliczne wydarzenia wzmacniające identyfikację obywateli z Miastem, jak również poprzez współpracę z działającymi na jego terenie organizacjami pozarządowymi.

Proponowane działania:

- inwentaryzacja zasobów turystyczno – rekreacyjnych,
- przygotowanie oferty wypoczynkowej,
- promocja miejsc i wydarzeń o charakterze turystyczno - rekreacyjnym,
- przygotowanie i rozpowszechnianie informacji na temat nowych atrakcji turystycznych,
- aktualizacja serwisu miejskiego w zakresie informacji dotyczących rekreacji i wykonanie podstrony internetowej poświęconej rekreacji w Głownie,
- promowanie cyklicznych imprez zachęcających do rodzinnej Re-Kreacji w Głownie,
- wspieranie identyfikacji kulturowej Miasta np. festiwal,
- współpraca z JST przy przygotowaniu kompleksowej (uzupełniającej się) oferty turystycznej.

5.2.2. CEL STRATEGICZNY III

ROZWÓJ FUNKCJI OSADNICZEJ MIASTA

CEL OPERACYJNY III.A

Rozwój infrastruktury przeznaczonej pod budownictwo

Miasto Głowno ze względu na posiadane zasoby przyrodnicze oraz atrakcyjną lokalizację względem większych aglomeracji miejskich może w przyszłości stać się atrakcyjną lokalizacją mieszkaniową. Istotnym działaniem z punktu widzenia dalszego rozwoju Miasta Głowno wydaje się być właściwe zagospodarowanie posiadanych przez nią terenów przeznaczonych pod budownictwo zarówno mieszkaniowe jak i letniskowe. Decyzje o zmianie miejsca zamieszkania/ pobytu w obecnych czasach determinowane są głównie przez poszukiwanie spokoju oraz oszczędności - ceny najmu czy zakupu nieruchomości poza terenami dużych aglomeracji miejskich i podmiejskich są znacznie niższe. Ponadto lokalizacja Miasta przy głównych szlakach drogowych (DK14, autostrada A2) znacznie zwiększa atrakcyjność miasta i umożliwia dogodne i szybkie połączenie z większymi ośrodkami miejskimi takimi jak Łódź czy Warszawa.

Działania związane z rozwojem osadnictwa na terenie Miasta przyczynią się do odwrócenia trendu migracyjnego, a co za tym idzie zwiększy to wpływy do budżetu Miasta pochodzące np. z podatku od nieruchomości czy podatku dochodowego od osób fizycznych.

Pierwszym krokiem ku osiągnięciu tego celu będzie szczegółowa inwentaryzacja posiadanych przez Miasto terenów pod inwestycje związane z zabudową mieszkaniową oraz przedstawienie kompleksowej oferty na ogólnodostępnej stronie/ podstronie internetowej Miasta.

Kolejnym krokiem będzie zapewnienie infrastruktury niezbędnej do rozwoju osadnictwa. Przez infrastrukturę towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu rozumie się m.in.: sieci rozprawdzające, wraz z urządzeniami, obiektami i przyłączami do budynków mieszkalnych, urządzenie i zagospodarowanie terenu w ramach przedsięwzięć i zadań budownictwa mieszkaniowego, w szczególności drogi, dojścia, dojazdy, zieleń i małą architekturę, urządzenia i ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, kotłownie oraz sieci wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłne, elektroenergetyczne, gazowe i telekomunikacyjne.

W związku z faktem, iż Miasto posiada ograniczone zasoby jeśli chodzi o tereny możliwe do przeznaczenia pod zabudowę mieszkaniową istotnym aspektem stają się również działania ukierunkowane na sprzyjanie inicjatywom potencjalnych inwestorów, którzy będą zainteresowani uzbrojeniem wyznaczonych pod zabudowę terenów, zapewnieniem infrastruktury drogowej, pozwalającej na dojazd do obszarów osadnictwa oraz zabudową mieszkaniową.

Należy jednak wziąć pod uwagę również ryzyko niepowodzenia działań związanych z rozwojem osadnictwa na terenie Miasta głównie w przypadku ograniczonej promocji atrakcyjności osadniczej Głowna. W związku z powyższym wszelkie działania na tym polu powinny być nieustannie wspierane poprzez akcje promocyjno – marketingowe związane z prezentowaniem zasobów i walorów Głowna jako miejsca atrakcyjnego do osiedlania się stałego jak i czasowego (letniskowego).

Obok nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową czy letniskową władze Miasta powinny położyć nacisk na renowację i odtworzenie istniejących już na terenie Głowna zasobów mieszkaniowych. Ze względu na ograniczone możliwości budżetowe Miasta w ramach tych działań konieczne będzie poszukiwanie środków lub inwestorów zewnętrznych, którzy pomogą sfinansować planowane inwestycje mieszkaniowe. W kontekście rewitalizacji zasobów mieszkaniowych Głowna korzystną zmianą byłoby wprowadzenie możliwości uzyskania zewnętrznego finansowego wsparcia na tworzenie zasobu mieszkań komunalnych nie będących lokalami socjalnymi i podniesienie maksymalnego poziomu finansowego wsparcia dla samorządów w tym zakresie.

Proponowane działania:

- inwentaryzacja i wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową,
- wyposażenie terenów w niezbędną infrastrukturę i media,
- stworzenie kompleksowej oferty osadniczej,
- renowacja substancji mieszkaniowej i odtworzenie istniejących zasobów,
- uwzględnienie terenów przeznaczonych pod osadnictwo w planie zagospodarowania przestrzennego,
- działania mające na celu pozyskanie dewelopera/deweloperów, w celu przygotowania zabudowy letniskowej i mieszkaniowej,
- działania Miasta sprzyjające rozwojowi indywidualnego budownictwa mieszkaniowego,
- wprowadzenie infrastruktury informacji przestrzennej.

CEL OPERACYJNY III.B

Rozwój i promocja oferty osadniczej

Równie ważne jak przygotowanie terenów oraz infrastruktury niezbędnej pod budownictwo mieszkaniowe są działania związane z rozpowszechnieniem i promocją informacji na temat posiadanej przez Miasto oferty osadniczej.

Sama oferta powinna być kompleksowa i zawierać w sobie nie tylko informacje o dostępnej infrastrukturze, ale także o ofercie towarzyszącej np. kulturalno – rozrywkowej dostępnej dla obecnych i przyszłych mieszkańców Główna. Wzbogacenie oferty osadniczej o elementy związane z możliwościami aktywnego spędzania czasu „po 16-tej” i „w weekendy” na terenie i w okolicach Miasta przyczyni się w dużym stopniu do zwiększenia jego atrakcyjności w oczach potencjalnych mieszkańców.

Ponadto w ramach działań promocyjnych warto zadbać o kreowanie pozytywnego wizerunku Główna jako miejsca, w którym można skorzystać z oferty organizacji pozarządowych czy włączyć się w działalność lokalną na rzecz Miasta i jego mieszkańców. Oferta Główna winna być i promowana we współpracy z innymi JST, co pozwoli na zwiększenie zasięgu oddziaływania przekazywanych w ten sposób informacji. Warto również zastanowić się nad stworzeniem zintegrowanych „pakietów miejskich” skierowanych do różnych grup odbiorców. Kwestią priorytetową jest rozwój informacji miejskiej w nowoczesnej formie. Szczególny nacisk należy położyć na działania marketingu internetowego ze względu nieograniczony zasięg jego oddziaływania.

Proponowane działania:

- utworzenie lub wskazanie komórki organizacyjnej w strukturach Urzędu Miasta odpowiedzialnej za zbieranie i przetwarzanie informacji dotyczącej oferty osadniczej,
- utworzenie strony internetowej zawierającej skondensowane informacje na temat Miasta Główna jako miejsca dogodnego do osiedlania się
- współpraca w ramach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (reprezentowanie interesów Miasta na forum ŁOM w kwestiach społecznych),
- promocja i kolportaż informacji na temat oferty osadniczej.

CEL OPERACYJNY III.C

Rozwój oferty i infrastruktury społecznej

Poziom atrakcyjności oferty osadniczej w dużym stopniu zależy od jakości i stanu infrastruktury społecznej Miasta. Najważniejszą cechą samorządu lokalnego jest bowiem zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności. Infrastruktura społeczna powstaje w odpowiedzi na potrzeby ludzkie w dziedzinie oświaty, kultury, opieki medycznej, prawa, bezpieczeństwa czy budownictwa mieszkaniowego.

W celu stworzenia kompleksowego systemu informacji osadniczej Miasta sugeruje się utworzenie, bądź wskazanie komórki organizacyjnej Urzędu Miasta, która byłaby odpowiedzialna za zbieranie, przetwarzanie oraz przekazywanie informacji o istniejącej ofercie osadniczej. Niezbędne jest podjęcie działań promocyjnych, przedstawiających Główno jako miejsce atrakcyjne do zamieszkania. W tym celu zaleca się stworzenie strony internetowej, która byłaby zbiorem danych na temat Miasta zachęcających do osiedlania się. Ponadto proponowanym działaniem jest również współpraca w ramach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Dzięki temu interesy Miasta Główno dotyczące m.in. kwestii społecznych mogłyby być reprezentowane na forum ŁOM. Ze względu na możliwość pozyskania dofinansowania w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, może to być istotna szansa na rozwój społeczny i gospodarczy Miasta.

Proponowane działania:

- wzbogacenie i rozszerzenie oferty edukacyjnej, kulturalno – rozrywkowej na terenie Miasta (wraz z rozbudową i modernizacją zaplecza technicznego),
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- współpraca z innymi JST w celu promocji oferty Miasta,
- stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych z przeznaczeniem dla mieszkańców i osób odwiedzających Główno,
- wspieranie inicjatyw lokalnych,
- wspieranie rozwoju oferty opiekuńczej i zdrowotnej,
- promocja lokalnych twórców i artystów,
- przygotowanie sprofilowanej oferty dla poszczególnych grup odbiorców (np. rodzin z dziećmi, osób starszych).

6. SPOSOBY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ

Zadania gmin w Polsce realizowane są głównie z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania beneficjentów oraz priorytetów, jakimi kierują się dysponenci środków zewnętrznych.

Sformułowane w niniejszej strategii i stanowiące podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów cele strategiczne i operacyjne, mogą być finansowane zarówno z dochodów własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych, takich jak np.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy,
- środki z Narodowego Funduszu Zdrowia,
- środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- środki pozyskane przez Lokalne Grupy Działania.

Wykorzystanie możliwości nowego okresu programowania w istotnym stopniu uzależnione jest od aktywności władz Miasta w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

6.1. Powiązanie strategii z dokumentami wyższego rzędu

I. ROZWÓJ GOSPODARCZY MIASTA	
I.A Rozwój przedsiębiorczości, rozwój i promocja terenów inwestycyjnych Miasta	
I.B Rozwój infrastruktury technicznej	
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	<p>Oś priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki <u>Priorytet inwestycyjny 4.1</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych <u>Priorytet inwestycyjny 4.3</u> Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym Oś priorytetowa III: Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej <u>Priorytet inwestycyjny 4.5.</u> Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030	<p>Obszar bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska <u>Kierunek interwencji</u> : Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne <u>Kierunek interwencji</u>: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki Obszar równoważenia potencjałów rozwojowych regionów Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego <u>Kierunek interwencji</u>: Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych</p>
Kierunki Rozwoju Turystyki do 2015 roku	<p>Obszar priorytetowy I. Produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności <u>Cel operacyjny I.2 – Rozwój infrastruktury turystycznej</u> <u>Działanie I.2.7: Stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych</u></p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p>1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw 1.3.2. Wsparcie dla lokalizacji inwestycji zewnętrznych, w tym w szczególności zagranicznych</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020: Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo	<p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka <u>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu</u> II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich</p>

<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020</p>	<p>Oś priorytetowa II – Transport <u>Priorytet inwestycyjny 4.5.</u> Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu Oś priorytetowa III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska <u>Priorytet inwestycyjny 4.1.</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych <u>Priorytet inwestycyjny 4.3.</u> Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.</p>
<p>Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020</p>	<p>Polityka Horyzontalna Filar 1. Spójność gospodarcza Cel operacyjny 1. Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji <u>1.2. Rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej</u> 1.2.2. rozwój „zielonych przemysłów” i usług na rzecz wykorzystywania OZE Filar 3. Spójność przestrzenna Cel operacyjny 7. Wysoka jakość i dostępność infrastruktury transportowej i technicznej <u>7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej</u> 7.2.1. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, w tym elektroenergetyka, ciepłownictwo, gazownictwo 7.2.2. rozwój systemów wodno – kanalizacyjnych POLITYKA TERYTORIALNO-FUNKCJONALNA 1.1. Obszary miejskie Cel strategiczny: Obszary miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych 6. Wspieranie działań na rzecz rozwoju transportu zbiorowego oraz integracji systemów transportowych. 8. Wspieranie działań na rzecz racjonalizacji gospodarki wodno-ściekowej, w tym zwiększania retencji wód.</p>
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 - 2020</p>	<p>Cel strategiczny II – Tworzenie miejsc pracy Cel operacyjny II.1 Przyciąganie inwestorów oraz stworzenie spójnej oferty inwestycyjnej Cel strategiczny I - Rozwój zintegrowanego transportu Cel operacyjny I.1 Rozwój transportu publicznego i zbiorowego Cel operacyjny I.2 Rozbudowa i modernizacja dróg</p>

II. ROZWÓJ FUNKCJI WYPOCZYNKOWO - REKREACYJNEJ MIASTA	
II.A Budowa i modernizacja infrastruktury (bazy) turystyczno-rekreacyjnej	
II.B Stworzenie, rozwój i promocja oferty turystyczno - rekreacyjnej	
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	<p>Oś priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki <u>Priorytet inwestycyjny 4.1</u> Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych <u>Priorytet inwestycyjny 4.3</u> Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym</p> <p>Oś priorytetowa VI: Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego <u>Priorytet inwestycyjny 6.3</u> Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p>
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030	<p>Obszar bezpieczeństwo energetyczne i środowisko Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska <u>Kierunek interwencji</u> : Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne <u>Kierunek interwencji</u>: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki</p> <p>Obszar efektywności i sprawności państwa Kapitał społeczny Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju <u>Kierunek interwencji</u>: Zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym ludzi poprzez stałe zwiększanie dostępności zasobów kultury i kształcenie nawyków kulturowych <u>Kierunek interwencji</u>: Modernizacja infrastruktury oraz rozszerzenie ról społecznych instytucji kultury, w tym bibliotek i ośrodków kultury</p>
Kierunki Rozwoju Turystyki do 2015 roku	<p>Obszar priorytetowy I. Produkt turystyczny o wysokiej konkurencyjności <u>Cel operacyjny I.2 – Rozwój infrastruktury turystycznej</u> Działanie I.2.1: Rozwój infrastruktury atrakcji turystycznych Działanie I.2.2: Rozbudowa specjalistycznej infrastruktury turystycznej Działanie I.2.3: Rozwój infrastruktury noclegowej oraz gastronomicznej m.in. pod kątem organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 Działanie I.2.4: Wsparcie rozwoju infrastruktury uzupełniającej istotnej dla konkurencyjności produktów turystycznych oraz sprzyjającej wydłużeniu sezonu turystycznego Działanie I.2.5: Wsparcie rozwoju infrastruktury proekologicznej <u>Cel operacyjny I. 5 - Rozwój wiodących typów turystyki</u> Działanie I.5.2 Wspieranie rozwoju turystyki miejskiej, turystyki kulturowej i turystyki w obiektach dziedzictwa przemysłowego</p>

	<p>Obszar priorytetowy III. Wsparcie marketingowe <u>Cel operacyjny III.1 - Usprawnienie systemu informacji turystycznej</u> Działanie III.1.2: Wykorzystanie nowoczesnych technologii w rozwoju systemu informacji i rezerwacji turystycznej</p> <p>Obszar priorytetowy IV. Kształtowanie przestrzeni turystycznej <u>Cel operacyjny IV.1 – Kształtowanie rozwoju turystyki w sposób zachowujący i podnoszący wartość przestrzeni</u> Działanie IV.1.1: Wdrażanie innowacji w dziedzinie infrastruktury na rzecz zrównoważonego rozwoju turystyki</p>
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa <u>5.1. Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na to zagrożenie</u> 5.1.6. Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych</p>
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	<p>3. Powiązania środowiskowe i kulturowe Cel główny: Kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu <u>3. Wzrost atrakcyjności turystycznej województwa</u></p>
Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	<p>Oś priorytetowa III – Gospodarka niskoemisyjna i ochrona środowiska <u>Priorytet inwestycyjny 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</u></p>
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	<p>Polityka Horyzontalna Filar 2. Spójność społeczna Cel operacyjny 4. Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie <u>4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej</u> 4.2.1. kształtowanie świadomości regionalnej i lokalnej opartej na historycznej i kulturowej różnorodności Cel operacyjny 5. Wysoki standard i dostęp do usług publicznych <u>5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji</u> 5.3.1. rozwój bazy kultury, sportu, turystyki i rekreacji 5.3.2. rozwój usług kultury, sportu, turystyki i rekreacji POLITYKA TERYTORIALNO-FUNKCJONALNA OBSZARY MIEJSKIE Cel strategiczny: Obszary miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych 1.Wspieranie działań na rzecz kształtowania przestrzeni publicznych wysokiej jakości</p>

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020	<p>Cel strategiczny IV – Promocja Powiatu Cel operacyjny IV.2 Zintegrowana oferta promocyjna powiatu Cel operacyjny IV.3 Rozwój tożsamości lokalnej</p>
III. ROZWÓJ FUNKCJI OSADNICZEJ MIASTA	
III.A Rozwój infrastruktury przeznaczonej pod budownictwo	
III.B Rozwój i promocja oferty osadniczej	
III.C Rozwój oferty i infrastruktury społecznej	
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030	<p>Obszar efektywności i sprawności państwa Kapitał społeczny Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju <u>Kierunek interwencji:</u> Promowanie działań szkół i innych podmiotów w zakresie realizacji projektów społecznych <u>Kierunek interwencji:</u> Uproszczenie mechanizmów zrzeszania się ludzi poprzez ograniczenie procedur i obciążeń dla stowarzyszeń, fundacji i inicjatyw obywatelskich <u>Kierunek interwencji:</u> Promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej (poprzez docenianie ludzi zaangażowanych w działalność społeczną, kampanie społeczne, wykorzystywanie nowoczesnych technologii, wprowadzanie nowych technik głosowań i komunikowania się administracji z obywatelami)</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p>1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw 1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego 1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	<p>Cel główny: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne <u>Priorytet Strategii 2.2.</u> Rozwój i wzmocnienie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej 2.2.1. Ułatwianie działalności organizacjom obywatelskim oraz wspieranie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego <u>Priorytet Strategii 4.1.</u> Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej 4.1.1. Tworzenie warunków wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.</p>

<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego</p>	<p>1. System osadniczy Cel główny: Równoważenie systemu osadniczego i poprawa spójności terytorialnej regionu <u>2. Rozwój obszaru kształtowania powiązań funkcjonalnych Aglomeracji Łódzkiej</u> <u>8. Wzrost jakości i standardów życia mieszkańców województwa</u> 2. Powiązania infrastrukturalne Cel główny: Zwiększenie dostępności województwa poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury <u>5. Bezpieczeństwo energetyczne województwa</u> 3. Powiązania środowiskowe i kulturowe Cel główny: Kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu <u>3. Wzrost atrakcyjności turystycznej województwa</u></p>
<p>Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020</p>	<p>Polityka Horyzontalna Filar 3. Spójność przestrzenna Cel operacyjny 9. Zrównoważony system osadniczy <u>9.2. Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego</u> 9.2.2. kształtowanie krajobrazu kulturowego, w tym zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, zapobieganie procesom chaotycznej suburbanizacji oraz propagowanie dobrych wzorców architektury regionalnej</p>
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020</p>	<p>Cel strategiczny III – Tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów Cel operacyjny III.1 Ochrona zdrowia Cel operacyjny III.2 Dostosowanie oferty edukacyjnej do bieżących oraz przyszłych potrzeb mieszkańców Cel operacyjny III.3 Ochrona środowiska i utrzymanie porządku publicznego</p>

7. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

STWORZENIA EFEKTYWNYCH MECHANIZMÓW GWARANTUJĄCYCH KONSEKWENTNE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJĘ EFEKTÓW STRATEGII

Strategia rozwoju Miasta Głowno na lata 2014 - 2020 jest dokumentem otwartym, a w związku z tym musi dynamicznie reagować na potrzeby wynikające ze zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Aby elastycznie reagować na nowe sytuacje oraz oceniać czy planowane i realizowane działania przynoszą, w zastanych warunkach, zamierzone rezultaty, należy systematycznie monitorować i przeprowadzać ewaluację wdrażania planów strategicznych.

7.1. Wdrażanie strategii

Wdrażanie strategii to proces, w którym sformułowane w dokumencie długoterminowe cele i kierunki działań przekładają się na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji strategii.

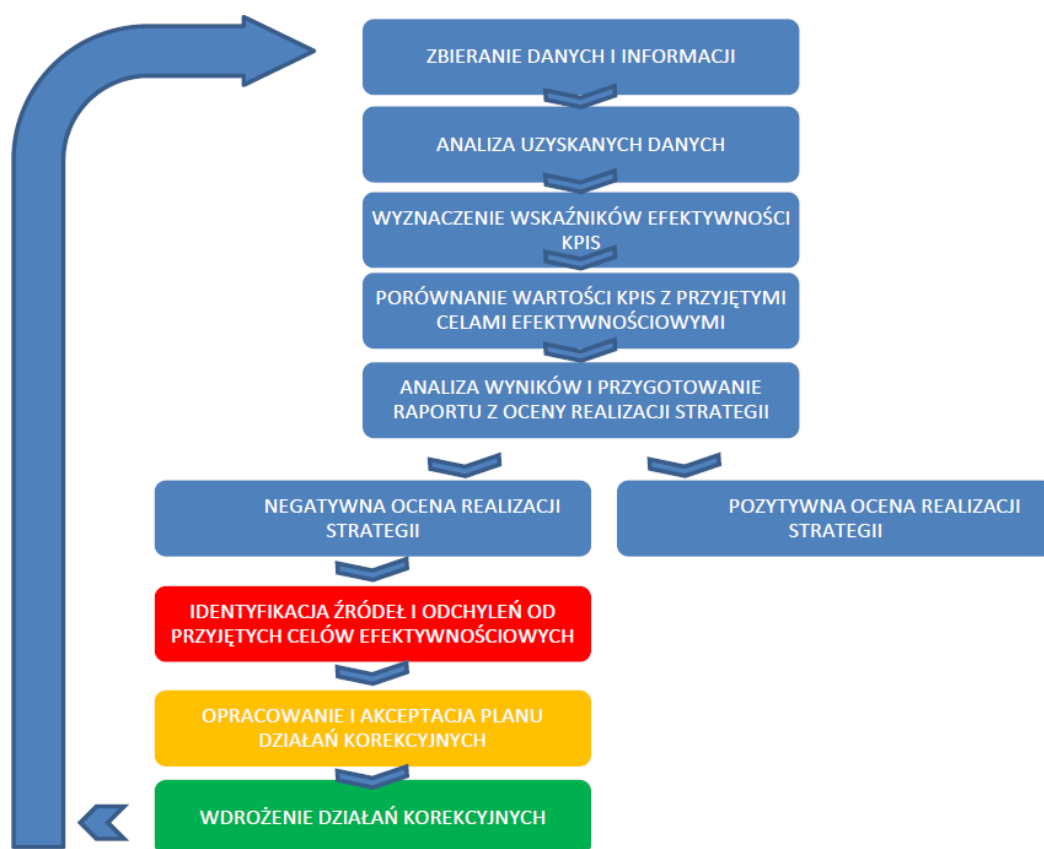
Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. Wdrożenie strategii na poziomie operacyjnym ułatwi opracowanie dokumentów o charakterze proceduralnym, które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagało będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

7.2. Monitorowanie strategii

Monitorowanie strategii to proces polegający na analizie postępów w osiągnięciu zakładanych celów strategicznych. Proces ten składa się z szeregu działań m.in. zbierania danych i informacji, analizy uzyskanych danych, wyznaczania wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – Key Performance Indicators*) oraz ich porównania z przyjętymi celami efektywnościowymi, oceny finalnych wyników i przygotowywania cyklicznych raportów z oceny realizacji zapisów strategii.

W przypadku negatywnej oceny procesu realizacji określonych celów strategicznych, należy zidentyfikować źródła ewentualnych odchyleń od ustalonych celów efektywnościowych oraz wypracować założenia działań korekcyjnych, a następnie je wdrożyć.

Rysunek 45. Rysunek obrazujący system monitorowania Strategii Rozwoju Miasta Główno

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania strategii warto przeprowadzać w cyklach corocznych, a do jego realizacji oddelegować osobę lub zespół osób reprezentujący władze gminy. Ich główną funkcją będzie pozyskiwanie informacji na temat realizowanych działań/projektów oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii wraz z rekomendacjami niezbędnych działań naprawczych.

7.3. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja strategii

Proces monitorowania realizacji założeń strategii powinien być co roku podsumowywany **ewaluacją efektów realizacji strategii**, obejmującą zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Proponujemy coroczną ewaluację wyników wdrażania strategii, na podstawie efektów zadań i projektów, będących w fazie realizacji lub tych, które zostały w danym roku zakończone.

Poniżej w zestawieniach tabelarycznych przedstawiono przykłady wskaźników efektywności (KPIs), zdefiniowanych dla poszczególnych celów operacyjnych wskazanych w strategii. Zaproponowane wskaźniki efektywnościowe (KPIs) stanowią zbiór otwarty, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

W przypadku, gdy wartości wskaźników efektywności będą w istotny sposób odbiegać od założonych wartości (celów), należy przeprowadzić dodatkowe analizy w celu zidentyfikowania źródeł odchyleń oraz podjęcia działań naprawczych uwzględnionych w planach operacyjnych na przyszły rok.

Tabela 12. Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych

L.p.	Wskaźnik	Źródło danych	Jedn. miary	Trend	Wartość bazowa (rok 2014)	Wartość oczekiwana (rok 2018)	Wartość alarmowa (rok 2018)	Wartość docelowa (rok 2020)	Częstotliwość monitorowania	Stanowisko/komórka odpowiedzialna za monitoring
I. Rozwój gospodarczy Miasta										
I.A Rozwój przedsiębiorczości, rozwój i promocja terenów inwestycyjnych Miasta										
1	Koncepcja rozwoju terenów inwestycyjnych	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	1	0	1	corocznie	oddelegowany referat
I.B Rozwój infrastruktury technicznej										
2	Liczba nowoutworzonych połączeń komunikacyjnych	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	1	0	2	corocznie	oddelegowany referat
II. Rozwój funkcji wypoczynkowo rekreacyjnej Miasta										
II.A Budowa i modernizacja infrastruktury (bazy) turystyczno – rekreacyjnej										
3	Budowa placu wodnego	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	0	-	1	corocznie	oddelegowany referat
II.B Stworzenie, rozwój i promocja oferty turystyczno - rekreacyjnej										
4	Przygotowanie oferty wypoczynkowej np. w formie folderu	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	1	0	1	corocznie	oddelegowany referat
III. Rozwój funkcji osadniczej Miasta										
III.A Rozwój infrastruktury przeznaczonej pod budownictwo										
5	Przygotowanie oferty osadniczej np. w formie folderu	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	1	0	1	corocznie	oddelegowany referat
III.B Rozwój i promocja ofert osadniczej										
6	Utworzenie komórki organizacyjnej w strukturach UM ds. oferty osadniczej	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	1	0	1	corocznie	oddelegowany referat
III.C Rozwój oferty i infrastruktury społecznej										
7	List intencyjny o współpracy z innymi JST w zakresie wspólnych działań promocyjnych	sprawozdania UM	sztuka	rosnący	0	1	0	2	corocznie	oddelegowany referat

8. BIBLIOGRAFIA

Lista dokumentów i stron internetowych wykorzystanych przy opracowaniu strategii.

Dokumenty:

1. Domański T., Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999,
2. Monografia Historyczna Głowna pt. "Głowno. Dzieje Miasta", Polskie Towarzystwo Historyczne red. Maria Nartowicz-Kot, 2010,
3. Strategia Rozwoju Miasta Głowna na lata 2004 – 2010,
4. Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Głowno na lata 2013 – 2020,
5. Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Głowna, Opracowanie Ekofizjograficzne, Łódź, Sierpień 2009.
6. Wieloletnia Prognoza Finansowa dla Miasta Głowna na lata 2014- 2025

Strony internetowe:

1. <http://www.glowno.pl/>,
2. <http://stat.gov.pl/bdl/>,
3. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>,
4. <http://mapa.targeo.pl/>,
5. <http://www.openstreetmap.org/>,
6. <http://mzwikglowno.pl/>
7. <http://glowno.osp.org.p>
8. <http://www.straz.zgierz.pl/>

9. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Miasta Głowna na lata 2014 - 2020.....	7
Rysunek 2. Misja i wizja Miasta Głowno	8
Rysunek 3. Cele strategiczne i operacyjne Strategii.....	9
Rysunek 4. Położenie Miasta Głowno w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym	12
Rysunek 5. Przyrost naturalny w województwie łódzkim w 2012 roku	18
Rysunek 6. Liczba osób bezrobotnych w pierwszym półroczu 2014 roku	20
Rysunek 7. Lokalizacja Rezerwatu „Zabrzeźnia” na terenie Miasta Głowno	21
Rysunek 8. Zespół dworsko – parkowy „Zabrzeźnia”, Dwór Hrabiny Komorowskiej.....	22
Rysunek 9. Park im. Armii Krajowej	22
Rysunek 10. Kompleksy leśne na terenie Miasta Głowno	23
Rysunek 11. Lokalizacja zbiorników wodnych na terenie Miasta Głowno	26
Rysunek 12. Plac Wolności w Głownie	27
Rysunek 13. Dwór Komorowskich w Głownie.....	28
Rysunek 14. Pałac Jabłońskich w Głownie	29
Rysunek 15. Zmodernizowany budynek dworca kolejowego	30
Rysunek 16. Kościół p. w. św. Jakuba Apostoła (widok od strony zalewu)	31
Wykres 17. Liczba dzieci objętych wychowaniem	33
Tabela 18. Współczynnik skolaryzacji w Mieście Głowno w latach 2008 - 2013.....	33
Rysunek 19. Logo inicjatywy „Rodzinna Re – Kreacja”	37
Rysunek 20. Podstawowy układ drogowy	41
Rysunek 21. Przebieg linii kolejowej nr 15.....	42
Rysunek 22. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW	48
Tabela 23. Podmioty gospodarki narodowej	50
Wykres 24. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 w 2013 roku	51
Rysunek 25. Zbiornik Mrożyczka	55
Rysunek 26. Tereny inwestycyjne na terenie Miasta	57
Wykres 27. Dochody Miasta w 2013 roku – plan i wykonanie	58
Wykres 28. Wydatki Miasta w 2013 roku – plan i wykonanie	59
Rysunek 29. Płeć respondentów	62
Rysunek 30 Wiek respondentów.....	63
Rysunek 31 Status zawodowy respondentów	63
Rysunek 32 Wykształcenie respondentów	64
Rysunek 33 Najistotniejsze obszary przyszłych zmian w opinii respondentów	65
Rysunek 34 Rekreacja, rozrywka i sport.....	66
Rysunek 35 Potencjał społeczno-gospodarczy	67
Rysunek 36 Potencjał turystyczny	68
Rysunek 37 System ochrony zdrowia	69
Rysunek 38 Oświata i nauka.....	70
Rysunek 39 Infrastruktura i transport	71
Rysunek 40 Kultura	72
Rysunek 41 Poprawa bezpieczeństwa	73
Rysunek 42 Środowisko naturalne.....	74
Rysunek 43 Mocne strony w opinii mieszkańców	75
Rysunek 44 Słabe strony w opinii mieszkańców	76
Rysunek 45. Rysunek obrazujący system monitorowania Strategii Rozwoju Miasta Głowno..	100
Tabela 1. Liczba ludności Miasta Głowno w latach 2008-2013	13
Tabela 2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych	19

Tabela 3. Dane dotyczące przestępstw stwierdzonych	36
Tabela 4. Statystyka zdarzeń z terenu Miasta Głowno.....	36
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Głownie w latach 2007 - 2013	43
Tabela 6. Gospodarka odpadami.....	45
Tabela 7. Przedsiębiorstwa państwowe.....	52
Tabela 8. Przedsiębiorstwa prywatne	53
Tabela 9. Liczba gospodarstw rolnych.....	54
Tabela 10. Klasy bonitacyjne gleb przeznaczonych pod użytkowanie rolnicze.....	54
Tabela 11. Analiza SWOT.....	61
Tabela 12. Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych	103

Wykres 1. Liczba mieszkańców Miasta Głowno (dane za 2013r.).....	14
Wykres 2. Prognoza liczby ludności dla powiatu zgierskiego do 2035 (GUS).....	15
Wykres 3. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2009-2013	16
Wykres 4. Liczba urodzeń i zgonów Mieście Głowno w latach 2008 - 2013	17

Załącznik nr 1 Wykaz obszarów i obiektów podlegających prawnej ochronie konserwatorskiej na terenie Miasta Głowno

1. Willa Victoria ul. Barlickiego 2
2. Kamieniczka ul. Bielawska 4
3. Dom ul. Bielawska 6
4. Kamieniczka ul. Bielawska 12
5. Dom ul. Bielawska 14
6. Willa letniskowa ul. Czackiego 3
7. Willa letniskowa ul. Czackiego 15
8. Dom mieszkalny dla pracowników kolei ul. Dąbrowskiego 2a
9. Figura matki Boskiej Różańcowej ul. Dworska/ Fr. Żwirki
10. Dworek w Zespole Dworsko – Parkowym „Zabrzeźnia” ul. Dworska 4
11. Oficyna dworska - rządcówka ul. Dworska 2
12. Dom mieszkalny ul. Główna 15
13. Dom mieszkalny ul. Główna 18
14. Dom letniskowy ul. Główna 23
15. Dom mieszkalny ul. Główna 29
16. Figura Matki Boskiej Różańcowej Plac Kazimierza Wielkiego
17. Dom mieszkalny Plac Kazimierza Wielkiego 6
18. Budynek dworca kolejowego ul. Kolejowa
19. Wieża wodna ul. Kolejowa/Myśliwska
20. Dom mieszkalny dla pracowników kolei ul. Kolejowa 2
21. Dom mieszkalny ul. Kolejowa 28
22. Pensjonat ul. Kolejowa 24
23. Kościół parafialny P. W. Św. Jakuba Apostoła ul. Łowicka 7/11
24. Plebania przy kościele parafialnym P. W. Św. Jakuba Apostoła ul. Łowicka 7/11
25. Kamieniczka ul. Łowicka 8
26. Dom mieszkalny ul. Łowicka 14
27. Dom ul. Łowicka 15
28. Dom ul. Łowicka 16
29. Kamieniczka ul. Łowicka 18
30. Dom ul. Łowicka 22
31. Kamieniczka ul. Łowicka 32
32. Kamieniczka ul. Łowicka 36 a

33. Kamieniczka Łowicka/Dworska 38
34. Dom Ludowy ul. Łowicka/Dworska 40
35. Dom mieszkalny ul. Łowicka 54 a
36. Kamienica ul. Łowicka 56
37. Dom mieszkalny ul. Łowicka 66, 66a
38. Willa ul. Łowicka 70
39. Willa ul. Łowicka 72
40. Dworek Jabłońskich ul. Łowicka 74
41. Budynek gospodarczy przy Dworku Jabłońskich ul. Łowicka 74
42. Dom mieszkalny ul. Łowicka 76
43. Młyn motorowy Piła ul. Łódzka 5
44. Dom mieszkalny przy młynie Piła ul. Łódzka 7
45. Kapliczka ul. Sikorskiego/ Mickiewicza
46. Dom mieszkalny ul. Mickiewicza 6
47. Dom mieszkalny ul. Mickiewicza 13
48. Willa letniskowa ul. Miła 6
49. Dom mieszkalny ul. Miła 7
50. Dom mieszkalny ul. Miła 8
51. Dom młynarza dawniej przy Młynie "Zabrzeźnia" ul. Młynarska 17
52. Pensjonat ul. Moczydła 9
53. Dawna willa letniskowa ul. Moczydła 12
54. Dom ul. Moczydła 14
55. Dom mieszkalny ul. Piaskowa 3
56. Dom ul. Piłsudskiego 12
57. Szkoła Plac Reymonta 2
58. Kościół Parafialny PW. Św. Barbary
59. Fabryka dawniej Spółka Akcyjna Norblin, Bracia Buch i T. Werner (walcownia miedzi i mosiądzu) ul. L. Norblina
60. Dawniej dom pracowników Sp. Norblin ul. L. Norblina
61. Kamieniczka ul. Sikorskiego 7
62. Kamienica ul. Sikorskiego 42
63. Willa letniskowa ul. Spacerowa 4
64. Dom letniskowy ul. Spacerowa 6
65. Willa letniskowa ul. Spacerowa 12 a
66. Willa letniskowa ul. Spacerowa 16
67. Dom mieszkalny ul. Targowa 49
68. Dom mieszkalny ul. Targowa 61
69. Dom mieszkalny ul. Targowa 69

70. Dom mieszkalny ul. Targowa 87
71. Dom mieszkalny ul. Targowa 119
72. Dom mieszkalny ul. Traugutta 4
73. Dom mieszkalny ul. Traugutta 6
74. Dom mieszkalny ul. Traugutta 14
75. Willa letniskowa ul. Wojska Polskiego 4
76. Dom letni ul. Wojska Polskiego 18
77. Willa Letniskowa ul. Wojska Polskiego 33
78. Willa letniskowa ul. Wojska Polskiego 49
79. Tablica pamiątkowa Plac Wolności
80. Kamienica Plac Wolności 10
81. Kamienica Plac Wolności 24
82. Dom mieszkalny ul. Zabrzeźniańska 59
83. Dawna Willa letniskowa ul. Zabrzeźniańska 61
84. Kamieniczka ul. Zgierska 4
85. Dom mieszkalny ul. Zgierska róg Złotej 15
86. Dom mieszkalny ul. Zgierska 23
87. Willa letniskowa ul. 18 Stycznia 16
88. Dom mieszkalny ul. Swoboda 18
89. Dom mieszkalny ul. Swoboda 22
90. Młyn motorowy na Swobodzie Dawnej F. Stępniewskiego ul. Swoboda 33
91. Fabryka Maszyn Młyńskich, od 1939 r. Zakład Ślusarsko – Mechaniczny
F. Stępniewskiego ul. Swoboda 35
92. Kamieniczka ul. Swoboda 47
93. Cmentarz rzymsko - katolicki nagrobek Wacława Butwill ul. Rynkowskiego
94. Cmentarz rzymsko - katolicki nagrobek Karola Murzynowskiego ul. Rynkowskiego
95. Cmentarz rzymsko - katolicki nagrobek Honoraty Skowrońskiej ul. Rynkowskiego
96. Cmentarz rzymsko katolicki nagrobek Ks. Franciszka Anusza ul. Rynkowskiego
97. Cmentarz rzymsko - katolicki ul. Rynkowskiego
98. Dom mieszkalny ul. Świerkowa 1
99. Dom mieszkalny ul. Świerkowa 6 a
100. Kapliczka Wotywna ul. Targowa
101. Dom mieszkalny ul. Targowa 29
102. Dom mieszkalny ul. Targowa 37
103. Dom mieszkalny ul. Targowa 47

Źródło: „Gminna ewidencja zabytków” ujęta w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Główna

